

1281

ΚΡΙΣΙΣ
ΤΟΥ ΒΟΥΤΣΙΝΑΙΟΥ ΠΟΙΗΤΙΚΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1876

ΑΝΑΓΝΩΣΘΕΙΣΑ ΕΝ ΤΗ ΜΕΓΑΛΗ ΑΙΘΟΥΣΗ,

ΤΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΤΗ, 13 ΜΑΙΟΥ 1876

ΥΠΟ ΤΟΥ ΕΙΣΗΓΗΤΟΥ

ΘΕΟΔΩΡΟΥ Γ. ΟΡΦΑΝΙΔΟΥ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Σ. Κ. ΒΛΑΣΤΟΥ

178 ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ — ΠΛΑΤΕΙΑ ΓΟΜΦΗΣ 9

1876

ΚΡΙΣΙΣ
ΤΟΥ ΒΟΥΤΣΙΝΑΙΟΥ ΠΟΙΗΤΙΚΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1876

ΑΝΑΓΝΩΣΘΕΙΣΑ ΕΝ ΤΗ ΜΕΓΑΛΗ ΑΙΘΟΥΣΗ.

ΤΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΤΗ, 13 ΜΑΙΟΥ 1876

ΥΠΟ ΤΟΥ ΕΙΣΗΓΗΤΟΥ

ΘΕΩΔΩΡΟΥ Γ. ΟΡΦΑΝΙΔΟΥ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Σ. Κ. ΒΛΑΣΤΟΥ

178 ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ—ΠΛΑΤΕΙΑ ΡΟΜΒΗΣ 9

—
1876

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΒΟΥΤΖΙΝΑΙΟΥ ΠΟΙΗΤΙΚΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΚΑΤΑ ΤΟ 1876

ΥΠΟ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗΣ ΣΥΓΚΛΗΤΟΥ

ΔΙΩΡΙΣΘΕΙΣΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΣ

Σεβαστὴ ὁμήγυρις!

ΑΝΟΙΓΟΝΤΑΙ σήμερον αἱ θύραι τῆς μεγάλης ταύτης τοῦ πανεπιστημίου αἰθούσης, ἐν ᾗ συνῆλθε τὸ ἔντιμον τοῦτο ἀκροατήριον, ἵνα κατὰ τὰ νενομισμένα τελεσθῇ ὁ παρὰ τοῦ φιλομούσου Ἰωάννου Βουτζινᾶ ἰδρυθεὶς ποιητικὸς διαγωνισμός. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὴν πρό τριετίας γενομένην ἀπόφασιν ὠρίσθη, ὥστε τὰ διάφορα εἶδη τῆς ποιήσεως νὰ κρίνωνται ἀλληλοδιαδόχως ἐξ ὑπαμοιβῆς, ὁ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀγὼν ἐκηρύχθη λυρικός.

Αἱ ἐν τῷ τεμένει τούτῳ τῶν Μουσῶν γενόμεναι κρίσεις, δὲν ἔχουσι τὴν μελαγχολικὴν καὶ ψυχρὰν σοβαρότητα τῶν ἐν τῷ ναῷ τῆς Θέμιδος τελουμένων. Διὸ καὶ πιστεύομεν ὅτι οὐδεὶς θέλει ἐκ τῆς αἰθούσης ταύτης ἐξέλθει ἀθυμῶν καὶ σκυθρωπός, μὴ ἐξαιρουμένων οὐδὲ τῶν ἀποτυχόντων ἐν τῇ εὐγενεῖ ταύτῃ σταδιοδρομίᾳ· διότι ἡ καρδία παντὸς ἀληθοῦς ποιητοῦ εἶναι γενναία ὥς ἡ καρδία παντὸς εὐγενοῦς καὶ γενναίου στρατιώτου, ὅστις, καὶ ἥττηθεὶς ἀναγνωρίζει μεθ' ἵπποτικῆς ὑπερηφανείας τὰ σφάλματα αὐτοῦ, καὶ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ νικήσαντος αὐτὸν ἀντιπάλου.

Εἰς ἡμᾶς δὲ, καίτοι ὑπὸ πολλῶν σπουδαιοτέρων ἀσχολιῶν βεβαρυμένους, ἔπεσεν ἐφέτος ὁ κλῆρος ν' ἀπαγγείλωμεν ἀπὸ τῆς ἑδρας ταύτης τὴν ἀπόφασιν τῶν κριτῶν. Τὸ ἔργον τοῦτο ἂν καὶ ἦναι εὐχάριστον, ἔχει ὅμως πολλὰς τὰς δυσχερείας· καταντᾷ δ' ἔτι δυσχερέστερον, ἐν Ἑλλάδι διὰ τὸν ἀπλούστατον καὶ πασίγνωστον λόγον, ὅτι ὁ λίαν φιλότιμος καὶ τολμηρὸς Ἕλλην ἐπιχειρεῖ τὰ πάντα χωρὶς νὰ ὑπολογίσῃ τὰς δυνάμεις του, καὶ τὰ μέχρι τοῦ τέρματος προσκόμματα. Τοῦτο, ἃς τὸ ὁμολογήσωμεν μετὰ θάρρους καὶ εἰλικρινείας, εἶναι φυσικὸν ἐλάττωμά μας. Πάντες ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἡμεθα πρῶτοι, σπανίως δὲ μεταξὺ ἡμῶν πείθεται τις νὰ καθέξῃ τὴν δευτερεύουσαν θέσιν. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ἀφ' ἐνὸς ὅτι ἡ τολμηρὰ αὕτη τάσις ἐξεταζομένη διὰ τῶν διόπτρων τῆς αὐστηρᾶς κρίσεως δὲν εἶναι πάντοτε καλὴ, οὐδὲ πάντοτε εἰς καλὸν ἀπολήγει, ὁμολογητέον δὲ ἀφ' ἑτέρου ὅτι αὕτη προέρχεται καὶ ἐκ καλῆς τινος ὀρμεμφύτου εἰς τὸν Ἕλληνα ἀρχῆς, ἀποδεικνυούσης θάρρος τολμηρᾶς ψυχῆς, ὅπερ βοηθούμενον ὑπ' εὐνοϊκῶν περιστάσεων καὶ τοῦ φυσικοῦ δώρου τῆς εὐφυΐας, ἀναδεικνύει, μεταξὺ τοῦ πλήθους τῶν ἀποτυχόντων, τοὺς μεγάλα διαπράττοντας, ἐνίοτε, κατορθώματα. Ἀλλ' ἐὰν τοῦτο συμβαίῃ εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν, ὅπου ἐπιδρᾷ τυχαία τις καὶ ἀδῆλου ἐκβάσεως φορὰ πραγμάτων, εἰς τὰ ἔργα ὅμως τῶν ἡραίων τεχνῶν καὶ τῶν ἐπιστημῶν, οὐδέποτε ἔχει ἐπιρροὴν τῆς τυφλῆς τύχης ἢ τυφλοτέρα ἐπίδρασις, ὅταν διευθύνῃ τὴν χεῖρα αὐτοχειροτονήτου τινὸς ζωγράφου, ἀνδριαντοποιοῦ, μουσικοῦ, ἢ ποιητοῦ· ψευδὲς δ' εἶναι, καθ' ἡμᾶς, τὸ λόγιον: «οἱ ποιηταὶ γεννῶνται καὶ οἱ ῥήτορες γίνονται»· διότι πάντες δέον νὰ

γεννηθῶσιν, ἔχοντες τὴν ἀναγκαιοῦσαν πρὸς ἐκμάθησιν τέχνης τινὸς εὐφυΐαν, καὶ πάντες πρέπει νὰ μάθωσι διὰ νὰ γίνωσιν, ἀναπτύσσοντες τὴν εὐφυΐαν των. Εἶναι ἀδύνατον εἰς ἀδίδακτος ἄνθρωπος, ὅσον εὐφυῆς καὶ ἂν ὑποτεθῇ, νὰ παραγάγῃ τὴν ἀποκαθήλωσιν τοῦ Ῥαφαήλου, ἢ τὴν Ἀφροδίτην τῶν Μεδίκων, ἢ τοῦ Βελλίνη τὴν Νόρμαν, ἢ τὴν Ἰλιάδα τοῦ Ὅμηρου· ἀπαιτεῖται οὐ μόνον πλουσία δόσις τῶν φυσικῶν δώρων τῆς εὐφυΐας, δι' ὧν συνέλαβον τὴν ιδέαν οἱ ἐκτελέσαντες τὰ ἀξιοθαύμαστα ταῦτα ἀριστουργήματα, ἀλλὰ καὶ εὐρυτάτη καὶ πρακτικὴ σπουδὴ τῆς φύσεως, καὶ γνῶσις μεγάλη τῶν κανόνων τῆς τέχνης, καὶ ἔμπνευσις, καὶ οἷστρος. Ὁ ἄνευ τούτων τῶν πλεονεκτημάτων ἐπιχειρῶν ἔργα καλλιτεχνικά, ἐν οἷς τάσσεται καὶ ἡ ποίησις, τρέχει τυφλῶς καὶ ἐκτὸς τῆς ὑπὸ τοῦ ὀρθοῦ λόγου καὶ τοῦ καλοῦ διαγραφομένης τροχιάς, ὡς ὁ Φαέθων ὅτε ἐτόλμησε νὰ ὀδηγήσῃ τὸ ἄρμα τοῦ πατρὸς του Ἥλιου· ἀλλὰ τὸν τοιοῦτον κρημνίζει ὁ κεραυνὸς τῆς κριτικῆς.

Τί λοιπὸν δύνανται τὴν σήμερον νὰ εἰπωσιν οἱ κριταὶ τοῦ ποιητικοῦ τούτου ἀγῶνος, ὅταν βλέπωσιν εἰς τὰ πλεῖστα τῶν ἐκτεθέντων ὑπὸ τὴν κρίσιν των ποιημάτων, ποῦ μὲν τὴν παχυλὴν ἀμάθειαν, ποῦ δὲ τὴν χαλαρότητα καὶ ἀσυναρτησίαν τῶν ἰδεῶν, τὴν χυδαιότητα τῶν φράσεων, τὴν ἀφόρητον ἀπεραντολογίαν, τὴν ἐψιμμουθιωμένην στιχουργίαν, τὴν ψυχροτέραν καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν αἰωνίων πάγων τῶν ἐπιστεφόντων τὰς κορυφὰς τῶν Ἀνδρῶν καὶ τῶν Ἰμαλαίων ὀρέων;

Καὶ μ' ὅλα ταῦτα οἱ κριταὶ ἐδείχθησαν ἄσπλαχνοι, οὐχὶ πρὸς τοὺς κρινομένους ποιητάς, ἀλλ' αὐτοὶ πρὸς ἑαυτοὺς, καὶ ἔσχον τὴν Ἰώβειον ὑπομονὴν ν' ἀναγνώσῃ

πάντα τὰ ὑποβληθέντα ποιήματα, μὴ τυχὸν εὗρεθῇ μεταξὺ τῆς πολυλογίας τῶν χειρίστων καὶ τις μικροσκοπικός ἀδάμας εὐφυΐας, ἢ ἀνθύλλιον τι καλλιλογίας χάριεν, ὅπως μὴ παροραθῇ καὶ ἡ ἐλαχίστη τυχὸν ἀξία αὐτῶν.

Ἄς ἔλθωμεν ἤδη εἰς τὴν ἀπαρίθμησην καὶ κρίσιν τῶν ὑποβληθέντων ἡμῖν ποιημάτων.

Τριάκοντα καὶ εἰς ποιηταὶ ἐπὶ πηγάσων ὀχούμενοι, κατέβησαν εἰς τὸ στάδιον, τεσσαράκοντα τετράδια ποιήσεως, μᾶλλον ἢ ἥττον παχέα καὶ μεγάλα καταθέσαντες ἐμπροθέσμως εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Πρυτανείας, τὸν στέφανον τῆς δάφνης ποθοῦντες, καὶ πρὸς τὸ χιλιόδραχμον βραβεῖον ἀτενίζοντες. Δύω δὲ ἕτερα ποιήματα ἐλθόντα διὰ τοῦ ταχυδρομείου ἐκπροθέσμως, τὸ μὲν ἐξ Ἀθηνῶν, τὸ δὲ ἐξ Ἀλεξανδρείας, ἀπεκλείσθησαν τοῦ ἀγῶνος, καὶ μένουσιν ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ Πανεπιστημίου ἐσφραγισμένα· ἔστω δὲ τοῦτο πρὸς γνῶσιν τῶν ἀποστείλάντων αὐτά.

Ἐκ τῶν διαγωνιζομένων τινὲς μὲν (καὶ ἦσαν οἱ χριστιανικώτεροι) ἔδειξαν ὅτι εἶναι εὐσπλαγχοι πρὸς τοὺς κριτὰς περιορισθέντες νὰ πέμψωσι ποιήματα μόλις ὑπερβαίνοντα τὰ ὑπὸ τῆς προκηρύξεως διαγραφέντα ὅρια τῶν 500 στίχων, καὶ πρὸς τοὺς κυρίους τούτους ἢ ἐπιτροπεία ἐκφράζει τὰς εὐχαριστίας της· διότι, ἢ καλὰ, ἢ κακὰ ἦσαν ταῦτα, τοῦλάχιστον δὲν τὴν ἀπησχόλησαν ἐπὶ πολὺ, εἰ καὶ τινα τούτων ἦσαν καὶ τοῦ μετρίου μετριώτερα. Τὴν συντομίαν λοιπὸν ἔχοντα τινὰ ἐξ αὐτῶν ὡς πρωτίστην ἀρετὴν, δὲν ἐξήναψαν δι' ἀφορήτου ἀπεραντολογίας τὴν διακαίαν ἀγανάκτησιν τῶν κριτῶν. Ἄλλοι ὅμως, ἐπὶ τοσοῦτον ὑπερέβησαν τὰ διαγεγραμμένα ὅρια, ὥστε οὐχὶ πλέον οἱ κριταὶ, ἀλλ' αὐτοὶ οἴκοθεν ἐπνίγησαν εἰς ἀπεραντον

ὠκεανὸν ταῦτολογιῶν καὶ πεζολογιῶν, διὸ καὶ Λυγχεῶς ὄμματα ἂν εἶχον οἱ κριταί, τοῖς ἦτο ἀδύνατον νὰ διακρίνωσι τὸν μικροσκοπικὸν μαργαρίτην, ἐν μέσῳ τοιαύτης καὶ τοσαύτης δυσειδοῦς ἰλύος· ὀλίγοι δὲ μεταξὺ τῶν τελευταίων τούτων ἦσαν οἱ ἐπιτηδειότεροι, φιλοτιμηθέντες νὰ παραθέσωσι τράπεζαν ἐκλεκτὰ μὲν ἔχουσιν ἐδέσματα, ἀλλὰ καὶ ἐκ τούτων τὰ πλεῖστα δυστυχῶς ἠύρεθησαν λίαν δύσπεπτα καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς ἰσχυρωτέρους στομάχους.

Ἰδοὺ ὁ κατάλογος τῶν ὑποβληθέντων τριάκοντα καὶ ἑνὸς ποιημάτων, τασσομένων κατὰ τὴν ἡμερομηνίαν τῆς ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ Πανεπιστημίου καταθέσεως αὐτῶν.

* Ἀριθ. 1. Ποίημα, ἄνευ ὀνόματος συγκείμενον ἐξ ἑπτὰ μεγάλων τευχῶν εἰς φύλλον, φέρον ἀντὶ τίτλου, ἢ τινος λογίου τὴν ἀκόλουθον παράδοξον (ἵνα μὴ τι ἄλλο εἴπωμεν) ἐπιγραφὴν·

« Ἰερομόναχος ὑπ' ἀνωτέρων ἀρχῶν εἷς τινα Μοραστήρια,
» πρὸς κατάπαυσιν τῆς ἐν αὐτοῖς ἔριδος, καὶ διατὶ, πῶς, καὶ
» ἐκ τίνος ἡγουμενοσυμβουλίου ἐχρεώθησαν αἱ μοναὶ αὐταί,
» καὶ πόσον ἦν τὸ χρέος ἐκάστης αὐτῶν. » (sic!)

Τὸ ἀηδέστατον καὶ κακοηθέστατον τοῦτο καλογηρικὸν βαττάρισμα, σταλὲν εἰς λυρικῆς ποιήσεως ἀγῶνα σύγκειται ἐκ στίχ. 2444

* Ἀρ. 2. Ὡραιοῦ σχολῆς, στιχοῦργημα ἀμιλλώμενον πρὸς τὸ προηγούμενον. » 4007

* Ἀρ. 3. Ποιήματα λυρικά, φέροντα ἐπὶ τοῦ δελτίου τὰς λέξεις ἄραις, μάραις, κουκουνάραις· σύγκεινται δὲ ταῦτα ἐκ τεσσάρων τευχῶν, ὧν τὸ μὲν ἐπιγραφόμενον Ἀραις, φέρει. » 744

	Ἐκ μεταφορᾶς στίχ.	4162
Τὸ δὲ δεύτερον <i>Μάραις</i>	»	740
Τὸ δὲ τρίτον <i>Κουκουνάραις</i>	»	740
Τὸ δὲ τέταρτον <i>Ἀραις, μάραις, κουκουνάραις</i> . .	»	1183
* Ἀριθ. 5. Ὁ χορὸς τῆς κυρίας Ῥιπαπῆ	»	734
Ἀριθ. 6. Ὁ λαγουτιέρης, τραγούδια τῆς ἀγάπης	»	507
* Ἀριθ. 7. Τρικυμία	»	534
Ἀριθ. 8. Σπινθῆρες γενναιοφροσύνης	»	564
* Ἀριθ. 9. Ἄνθη ἀγροῦ, λυρικά ποιήσεις . . .	»	1542
* Ἀρ. 10. Πάλμοι, συλλογὴ λυρικῶν ποιημάτων	»	2280
Ἀρ. 11. Λυρικά ποιήματα	»	690
* Ἀρ. 12. Ὁ προορισμὸς τῆς Ἑλλάδος	»	452
Ἀρ. 13. Σκιρτήματα	»	586
Ἀρ. 14. Τὰ τραγούδια μου, ἡ λυρικὴ συλλογὴ	»	559
Ἀρ. 15. Ἀκτίνες καὶ μύρα ἥτοι λυρικά ποιήσεις	»	638
* Ἀρ. 16. Ψυχὰι	«	500
Ἀρ. 17. Ἴρις, λυρικὴ συλλογὴ	»	585
Ἀρ. 18. Ἑρωτικὸν χαρτοφυλάκιον	»	600
* Ἀρ. 19. Στιγμαὶ σχολῆς	»	430
* Ἀρ. 20. Ἡ παλινωδία μου	»	500
Ἀρ. 21. Μονωδίαι	»	1885
Ἀρ. 22. Σὺ καὶ ἐγὼ, λυρικὴ ποίησις	»	515
Ἀρ. 23. Μυρσίναι, συλλογὴ 14 λυρικῶν ποιη- μάτων	»	904
* Ἀρ. 24. Λυρικά ποιήσεις	»	570
* Ἀρ. 25. Ἑρώτων ἔπη	»	798
* Ἀρ. 26. Πτερά	»	539
* Ἀρ. 27. Ὀνειρα, λυρικά ποιήσεις	»	548
* Ἀρ. 28. Ὁ λυρωδὸς	»	483
		24768

Ἐκ μεταφορᾶς στίχ. 24768

* Ἀρ. 29. Σταγόνες	»	646
* Ἀρ. 30. Αἰσθήματα καὶ ἀναμνήσεις	»	502
Ἀρ. 31. Τραγοῦδια	»	510
Ἀρ. 32. Ἀετιδεῖς	»	502

Τὸ ὅλον στίχ. 26928

Ἀπὸ τοιοῦτον στιχουργικὸν κατακλυσμὸν, κύριοι, πῶς νὰ σωθῶσιν οἱ κριταί; ποῦ κιβωτὸς διὰ νὰ καταφύγῃ καὶ ποῦ Ἀραράτ διὰ νὰ ἐλλιμενήσῃ; πῶς ἦτο δυνατόν ἐν βραχυτάτῳ διαστήματι ν' ἀναγνώσῃ, νὰ κρίνῃ καὶ νὰ συντάξῃ τὴν περὶ αὐτῶν ἀπόφασιν; ἠναγκάσθησαν λοιπὸν, ν' ἀναβάλῃ ἐπὶ τινὰς ἡμέρας τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐκθέσεως, καὶ ἰδοὺ διατί δὲν ἐτελέσθη ὁ ἀγὼν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Μαΐου, ὥς εἴθισται.

Πρὸ τοῦ νὰ κατατάξωμεν τὰ ποιήματα ταῦτα καὶ ἀποφανθῶμεν περὶ τῆς ἀξίας ἑνὸς ἐκάστου, πρὸ τοῦ νὰ χωρίσωμεν τὴν αἴραν ἀπὸ τοῦ σίτου, ἃς μᾶς ἐπιτραπῇ νὰ κάμωμεν ἀπλουστάτην τινὰ ἐρώτησιν, ἥτις ἐκ πρώτης ὄψεως θέλει φανῇ ἴσως παράδοξος. Ἐρωτῶμεν, λοιπὸν, « ἐὰν ἀληθεύει ὅτι ἔχομεν σήμερον ἐν Ἑλλάδι λυρικὴν ποίησιν; »

Ὅσον ἀπλῆ καὶ σαφὴς εἶναι ἡ ἐρώτησις, τοσοῦτον ἀμφίβολος, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν λυπηρὰ, μᾶς φαίνεται ἡ ἀπάντησις· ἀπαντῶμεν ὅμως μετὰ θάρρους καὶ λέγομεν μετὰ πεποιθήσεως, ὅτι δὲν ἔχομεν λυρικὴν ποίησιν· ἐπομένως ἐὰν ὁ σήμερον τελούμενος ἀγὼν φανῇ χωλαίνων, τοῦτο δὲν προέρχεται ἐκ τῆς ἐλλείψεως ποιητῶν, ἀλλ' ἐκ τοῦ χαρακτηρὸς ὃν ἔλαβεν ἡ λεγομένη σήμερον λυρικὴ ποίησις, ἢ γραφομένη καὶ μὴ ἀδομένη.

Κατὰ τοὺς πασιγνώστους κανόνας τῆς τέχνης, ἡ

λυρική ποίησις ὀρίζεται καὶ χαρακτηρίζεται διὰ τοῦ ἐν-
θουσιασμοῦ, ὃν ἐμπνέει, καὶ δι' οὗ ἐμπνέεται· διὰ τοῦ πά-
θους, ἐξ οὗ ὀρμᾶται, καὶ ὅπερ ὑπηρετεῖ, καὶ διὰ τοῦ ἄσμα-
τος, δι' οὗ πάντοτε συνοδεύεται, καὶ διὰ τοῦ ὁποίου ὡς
διὰ σύρματος τηλεγραφικοῦ μεταδίδεται ἀπὸ τῆς καρ-
δίας τοῦ ἄδοντος εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀκρουμένου· λυ-
ρική ποίησις, μὴ ἄδομένη, εἶναι λόγοι ἐπὶ χάρτου ἄνευ
σκοποῦ καὶ ἄνευ αποτελέσματος.

Ἐρωτῶ, λοιπὸν, ποῖα καὶ πόσα ἐκ τῶν λυρικῶν ἁσμά-
των, (καὶ ἐννοῶ ὅσα εἶδον τὸ φῶς ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, καθ'
ἣν ἐγκατεστάθη ἡ βασιλεία ἐν Ἑλλάδι), εἶναι γνήσια
τέχνα τοῦ ἐνθουσιασμοῦ; πόσα ἐξ αὐτῶν ἄδονται; σχεδὸν
κανέν! Μόνον ὀλίγα καὶ πασίγνωστα ἐρωτικά δίστιχα,
μετρίας ἀξίας, ψάλλονται ἀπὸ τῆς κατωτάτης τάξεως
τοῦ ἐργατικοῦ λαοῦ, διὰ βαρβάρου μέλους τοῦ τουρκικοῦ
ἁμανέ, καὶ ταῦτα χρησιμεύουσιν οὐχὶ πρὸς διασκέδα-
σιν, ἀλλὰ μᾶλλον ὡς σύρμα τηλεγραφικόν, δι' οὗ συνεν-
νοεῖται ὁ διαβαίνων βραχῆς ἐραστῆς καὶ ἡ καθαρίζουσα
τὰ περονομάχαιρα ὑπηρέτρια. Δίκαιον εἶναι νὰ ἐξαιρέσω-
μεν ἐκ τοῦ γενικοῦ τούτου κανόνος μόνον τὸν λαὸν τῆς
Ἐπτανήσου, διότι οὗτος πατροπαράδοτως ἠγάπησε καὶ
λατρεῦει τὴν μουσικὴν, καὶ μεθ' ἁρμονίας ᾄδει. Λοιπὸν
δὲν ἔχομεν λυρικὴν ποίησιν, ὅπως τὴν ἐννοοῦσιν εἰς ὅλα
τὰ ἔθνη, καὶ ὅπως ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ καὶ εἰς ἡμᾶς· διὰ
τοῦτο καὶ τὰ παρουσιαζόμενα εἰς τοὺς ποιητικούς δια-
γωνισμοὺς λυρικά ποιήματα δὲν εἶναι τέχνα τοῦ ἐνθου-
σιασμοῦ, ἀλλὰ τῆς ἐν σπουδαστηρίοις σφυρηλατουμένης
στιχουργίας. Πικρὰν λέγω ἀλήθειαν, ἀλλὰ πρέπει νὰ τὴν
εἴπω, διότι εἶναι ἀλήθεια!

Καὶ ὅμως, ὅσοι ἐκ τοῦ πολυπληθοῦς τούτου ἀκροα-

τηρίου ἔχετε τὴν ἡλικίαν μου, ἀναπολεῖτε βεβαίως εἰς τὴν μνήμην σας, ὡς ἡδύ τι ὄνειρον, ἔνδοξόν τινα ἐποχὴν, καθ' ἣν ἡ Ἑλλάς εἶχε λυρικὴν ποιησιν, ἐξυμνοῦσαν τὴν ἀρετὴν, τὸν πατριωτισμὸν, τὴν αὐταπάρνησιν, τὸν ἡρωϊσμόν! Ναί! τὸ ἐλληνικὸν ἔθνος εἶχε λυρικὴν ποίησιν ὅταν ἐφαλλεν ὁ καλλίφωνος λάρυγξ τοῦ Φερρᾶίου τὸν θούριόν του προτοῦ νὰ στραγαλισθῇ ὑπὸ τοῦ δημίου εἰς τὴν φυλακὴν· ὅταν χειροπιασμένοι καὶ ἄδουσαι ἐκρημνίζοντο αἱ παρθένοι τοῦ ἡρωϊκοῦ Σουλίου ἀπὸ τὰς κορυφὰς τῶν βράχων, ἵνα μὴ αἰχμαλωτισθῶσιν ὑπὸ τῶν Τούρκων· ὅταν ὁ ἄρχων Χριστόπουλος ἡττοσχεδίαζε τὰ χαριέστατα καὶ μύρον Ἀναχρεόντειον ἀποπνέοντα λυρικά του· ὅταν ὁ Κατσαντώνης, ὁ Διάκος καὶ ἄλλοι ὑπέστησαν τοῦ μαρτυρίου τὸν θάνατον, καὶ οἱ Κυριακοῦλαι καὶ οἱ Φλέσαι, οἱ Βοτσάρεις καὶ σύμπασα ἡ χορεία τῶν νέων ὁμηρικῶν ἡρώων μας ἐπιπτον ὡς ἄλλοι Λεωνίδαί· ὅταν τὸ Ἀρχοντόπουλον καὶ ὁ Καραίσκος ἐβαπτον διὰ τοῦ αἵματός των τὴν γῆν ἣν σήμερον πατεῖτε, ὅταν ἀκούετε τὰς ἀδούσας σειρῆνας τῆς Ἰταλίας εἰς τοῦ Φαλήροῦ τὰ λουτρά· ὅταν ὁ Κολοκοτρώνης, ὁ Νικήτας, καὶ οἱ Μαυρομιχάλοι, ὡς ἀετοὶ ἐφώρμουν ἀπὸ τὰς κλιτύας τῶν ὀρέων καὶ κατέσφαζον τὰ σμήνη τῶν ἐχθρικῶν στρατῶν· ὅταν ὁ Μιαούλης καὶ ὁ Κριεζῆς ἐναυάρχουν καὶ ἡ δῆς τοῦ εἰς τὸ παρὰ τὰς Ἀθήνας Κυψέλι μονάζοντος γέροντος, μετέβαλε τὴν νύκτα εἰς ἡμέραν πυρπολοῦσα τὰ Σουλτανικὰ τρίκροτα παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς Χίου, τῆς Τενέδου, τῆς Σάμου, ὅπου ἀκόμη ὁ παραπλέων ναύτης ἀκούει εἰς τῶν μεσονύκτιων τὴν σιγὴν τὰς ἰαχὰς τῶν νεωτέρων Σαλαμινομάχων μας, καὶ τὰς βραγχὰς κραυγὰς τῶν πνιγμένων πολεμίων.

Σήμερον ἡ πατρίς μας ἐλησμόνησε τὴν ἡρωϊκὴν ἐκείνην ἐποχὴν, καὶ εἰς ἄλλους ὠφελίμους μὲν, ἀλλ' ἀδόξους περισπᾶται ἀγῶνας. Ἄλλ' ὅταν τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα τραπῇ ἀποκλειστικῶς πρὸς τὰς ὑλικὰς ὠφελείας, ταπεινοῦται, καὶ ἡ ταπείνωσις αὐτοῦ ἐπιφέρει τὴν ἡθικὴν χαλάρωσιν· πᾶν ὑψηλὸν καὶ εὐγενὲς αἶσθημα ἀπονεκροῦται, σθέννυται, καὶ δυσκόλως ἐξεγείρεται· ἀντ' αὐτοῦ ὅμως εἰς τὰ ταμεῖα τῶν πλουσίων ὑπάρχουσι χρήματα πολλὰ, βιβλία λογιστικὰ πολλὰ, σιγὴ μεγάλη, ὀλίγον φῶς καὶ . . . παγετώδεις καρδίαι.

Δὲν μεμψιμοιροῦμεν, οὐδ' ἀπελπίζομεθα, γινώσκοντες ὅτι εὐρισχόμεθα εἰς κατάστασιν (ἃς μοὶ συγχωρηθῇ ἡ τολμηρὰ αὕτη μεταφορὰ) κοινωνικῆς ζυμώσεως· εἰς πᾶσαν δὲ ζύμωσιν συμβαίνει ἀλλοιώσεις καὶ μεταβολὴ ἐπὶ τὰ βελτίω, ἢ ἐπὶ τὰ χείρω· ἃς εὐχρηθῶμεν ἡ ἰδική μας νὰ γείνη ἐπὶ τὰ βελτίω, καὶ ἴσως γείνη, ἐάν . . . σωφρονῶμεν!

Ζητῶ συγγνώμην παρὰ τῶν κυρίων ἀκροατῶν διὰ τὴν μικρὰν ταύτην παρέχασιν· ἀλλὰ δὲν τὴν ἐθεώρησα ξένην πρὸς τὸ θέμα τοῦ σημερινοῦ ἀγῶνος. Ἠκούσατε, κύριοι, ὅτι τριάκοντα καὶ δύο λυρικοὶ ποιηταὶ κατέβησαν εἰς τὸ στάδιον, ἐξετάσατε τὴν ἱστορίαν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος καὶ εἴπατέ μοι εἰς ποίαν ἐποχὴν τοῦ ἀρχαίου καὶ ἐνδόξου βίου τῆς εἶχε τοσοῦτον ἀριθμὸν συγχρόνων ποιητῶν οἵτινες ἡμιλλῶντο διὰ τὸν στέφανον τῆς νίκης; Καὶ μήπως τοῦτο δὲν συμβαίνει εἰς πάντας τοὺς κλάδους τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας καὶ τῶν ἐπιστημῶν; ὅταν δὲ μέτριός τις ἀνὴρ τιμηθῇ παρ' ἀξίαν δὲν θέλουσι φυσικῶς τῷ λόγῳ διαφιλονεικῆσαι τὰς αὐτὰς τιμὰς καὶ οἱ ἥττονες αὐτοῦ μέτριοι; Τοῦτο, λοιπὸν, συμβαίνει καὶ εἰς τὸν ποιητικὸν διαγωνισμόν.

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων ἐννοεῖται, κύριοι, ὅτι μεταξὺ τῶν 32 ποιημάτων ἢ οὐδόλως, ἢ ὀλίγοι, περιέχονται στιχουργικοὶ θησαυροὶ, καὶ τούτου οὕτως ἔχοντος ὀφείλει ἐν τῇ κρίσει ταύτῃ ὁ εἰσηγητὴς τοῦ ποιητικοῦ διαγωνισμοῦ σπουδαίως νὰ σκεφθῇ δύο τινά· πρῶτον μὲν ὅτι οἱ πνεύμονές του τῷ εἶναι χρήσιμοι καὶ δι' ἄλλας ὠφελιμωτέρας ἀγορεύσεις· δεύτερον δὲ, ὅτι τὸ ἐνώπιον αὐτοῦ σεβαστὸν ἀκροατήριον σύγκειται ἐξ ἀνθρώπων ἐχόντων μὲν δόσιν τινὰ ὑπομονῆς, μὴ ὄντων δὲ καταδικασμένων ν' ἀκούσωσι τὴν ἀνάλυσιν πάντων τῶν εἰς τὸν διαγωνισμόν πεμφθέντων ἀνουςίων βαττολογημάτων· διὸ καὶ οἱ κριταὶ τοῦ ἀγῶνος ἀφ' οὗ ἐπισταμένως ἀνέγνωσαν πάντα τὰ ὑποβληθέντα αὐτοῖς ποιήματα τὰ διήρσαν εἰς δύο κατηγορίας.

Α^{ον} Εἰς ΛΗρικὰ, γραφομένης τῆς πρώτης συλλαβῆς διὰ τοῦ Η, διότι οὐδὲν ἄλλο εἶναι εἰμὴ λῆρος καὶ φληναφία ἄχαρις, καὶ ἄμοιρος πάσης καλαισθησίας, ὀρθοεπείας, καὶ διαφέροντος.

Β^{ον} Εἰς ΛΥρικὰ γραφόμενα διὰ τοῦ Υ, καὶ περὶ τούτων μόνον θέλει γίνεαι λόγος ὥς πρὸς τὴν σχετικὴν αὐτῶν ἀξίαν.

Καὶ ΛΗρικὰ μὲν διὰ τοῦ Η ποιήματα εἶναι τὰ ἀκόλουθα·

α') Τὸ ὑπ' ἀριθ. 1 συγκείμενον ἐξ ἐπτὰ τευχῶν καὶ 2411 στίχων, τὸ ἄνευ τίτλου, ἀφορῶν τὸν μεταξὺ ἱερομονάχου καὶ καλογήρου διάλογον περὶ τοῦ πῶς ἐχρεώθη τὸ ἡγουμενοσυμβούλιον. Καθῆκον δὲ χριστιανικὸν νομίζομεν νὰ ἐπικαλεσθῶμεν τὴν ἐξ ὕψους βοήθειαν ὑπὲρ τῆς υγείας τοῦ συγγραφέως, καὶ νὰ συμβουλευσώμεν αὐτὸν νὰ κάμῃ μικρὸν ταξίδειον μέχρι τῆς νήσου Τήνου.

β') Τὸ ὑπ' ἀριθ. 2 ποίημα τὸ ἐπιγραφόμενον ὦραι σχολῆς, οὐδὲν ἄλλο ἔχον πλεονέκτημα, εἰμὴ τὸν συνήθη παρὰ τοῖς γάλλοις τίτλον *Euvres de loisir*, ὃν ἅπαξ μετεχειρίσθη μὲν ὁ ἀείμνηστος Ζαλακώστας, ἀλλ' ἐκεῖνος ἦτο Ζαλακώστας!

γ') Τὸ ὑπ' ἀριθ. 7 φέρον τὸν τίτλον *Τρικυμῖαι*. Τοῦτο ἀπέρριψαν οἱ κριταὶ ἔνεκα τῆς ἰδίας αὐτῶν σωτηρίας, διότι ἐκινδύνεον νὰ πνιγῶσιν εἰς ὠκεανὸν θρήνων, καὶ δακρύων, καὶ καταιγίδας στεναγμῶν καὶ ἀπελπισίας, καὶ κοινῶν τόπων τοῦ ψευδορωμαντισμοῦ, ἅτινα ἀποτελοῦσιν ἀληθῆ καὶ ἐπικίνδυνον τρικυμίαν τῆς καρδίας καὶ τοῦ ἐγκεφάλου.

δ') Τὸ ὑπ' ἀριθ. 9 Ἀνθη ἀγροῦ. Λυρικαὶ ποιήσεις. Λυπούμεθα διότι ὁ ποιητὴς ἀντὶ νὰ δρέψῃ ἄνθη, ἀτυχῶς, καὶ κατὰ λάθος, ἔδρεψε γνησίας ὀνακάνθας δι' ὧν ἐσχημάτισεν ἐκ 1542 στίχων γνησιωτάτην ἀκανθοδέσμην.

ε') Τὸ ὑπ' ἀριθ. 10 ποίημα Παλμοὶ, συλλογὴ λυρικῶν ποιημάτων, συγκειμένη ἐκ 52 ποιηματίων ἀποτελούντων πρὸς διασκέδασιν τῶν κριτῶν καὶ τοῦ ἀκροατηρίου τούτου 2280 στίχους, οἵτινες, διὰ τὴν γνησιότητα τῆς φερωνυμίας των πολλοὺς παλμοὺς ἐπροξένησαν τοῖς κριταῖς. Ὁ ποιητὴς τῶν παλμῶν φαίνεται μὴ ἀγνοῶν τοὺς νεωτέρους ἑλληνας ποιητὰς καὶ ξένους κλασικοὺς, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν πειθόμεθα ὅτι ὠφελήθη ἀρκούντως διότι... διότι... ναί! διότι, τέλος πάντων, οἱ ποιηταὶ γεννῶνται.

ς') Τὸ ὑπ' ἀριθ. 12 ποίημα, φέρον ἐπιγραφὴν Ὁ προορισμὸς τῆς Ἑλλάδος· ἔργον πάντῃ ἄχαρι.

ζ') Τὸ ὑπ' ἀριθ. 16 ποίημα ὑπὸ τὸν τίτλον Ψυχαί.

Τοῦτο σύγκειται ἐκ δέκα ποιημάτων, ἐξ ὧν τὰ μὲν πέντε εἶναι καὶ πῶς ἀναγνωστέα διὰ τὰς ἀλληγορικὰς αὐτῶν ἐννοίας καὶ τὸ περὶ τὸ τέλος ἐνὸς ἐκάστου κέντρον. Τὰ δ' ἕτερα πέντε, ἅτινα ὁ ποιητὴς καλεῖ *Εἰκόνας*, εἶναι ὑποδεέστερα. Πάντα ταῦτα μᾶς ἐφάνησαν ἀχώνευτοι ξένης λύρας ἀπομιμήσεις.

η') Τὸ ὑπ' ἀριθ. 19 ποίημα, ἐπιγραφόμενον *Στιγμαὶ σχολῆς*· ἀφ' οὗ ἀνεφέραμεν ἀνωτέρω ποίημα ἐπιγραφόμενον ὦραι σχολῆς ἀπαντῶμεν ἤδη καὶ στιγμαὶ σχολῆς· τοῦτο ἀποδεικνύει τὴν ἄκριτον ἀπομίμησιν. Πρὸς συμπλήρωσιν, δὲν μένει ἄλλο εἶμῃ, κατὰ τὸν ἐπόμενον διαγωνισμόν, ν' ἀπαντήσωμεν ποίημα μὲ τὸν τίτλον: δευτερόλεπτα σχολῆς. Ἄλλ' αἱ ὑποβληθεῖσαι εἰς τὴν κρίσιν μας στιγμαὶ σχολῆς, δυστυχῶς δὲν δικάζονται· διότι ἀφ' ἐνὸς δὲν περισσεύουσιν εἰς ἡμᾶς, ὡς κοινῶς λέγομεν, στιγμαὶ διὰ χάσιμον· ἀφ' ἑτέρου τὸ ποίημα τοῦτο εἶναι ἀτελές, περιλαμβάνον ἀντὶ 500 στίχων στίχους μόνον 430· καὶ ἀναφέρει μὲν ὅτι σύγκειται ἐκ 520 στίχων, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν ἐπαναλαμβάνονται στίχοι 90 ὡς ἐπωδὴ (*refrain*)· τούτων δ' ἀφαιρουμένων, μένει ὁ ἀριθμὸς τῶν στίχων 430.

θ') Τὸ ὑπ' ἀριθ. 20 ποίημα, ἐπιγραφόμενον Ἡ παλινωδία μου, χωρὶς νὰ σχετίζωνται διὰ τινος μίτου τὰ περιεχόμενα πρὸς τὸν τίτλον. Δύω τῶν ποιημάτων τούτων εἶναι καὶ πῶς καλῆτερα· ταῦτα δ' εἰσὶν τὰ ἐπιγραφόμενα Ὁ ἄπατρις, καὶ τὸ Εἰς τὸν θάνατον τῆς Ἑλπίδος. Ὑπάρχει δὲ τοσαύτη διαφορὰ μεταξὺ τῶν δύο τούτων ποιηματίων καὶ τῶν λοιπῶν, ὥστε διαστάζομεν νὰ πιστεύσωμεν ὅτι εἶναι ἔργα ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ καλᾶμου. Καὶ περὶ τούτου μὲν δὲν ἐπιμένομεν,

λέγομεν ὅμως ὅτι, καὶ ὁ δισταγμός μας ἂν φανῇ ἀβάσιμος, πάλιν δὲν εἶναι παραδεκτέον τὸ ποίημα τοῦτο εἰς κρίσιν.

ι') Αἰ ὑπ' ἀριθ. 24 ὑποβληθεῖσαι Λυρικά ποιήσεις, συγγραφεῖσαι ἀπὸ τοῦ 1854! Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τούτων λέγομεν τῷ ποιητῇ, ὅτι πολὺ ἀργὰ πέμπει εἰς τὸν διαγωνισμόν τὸ ἔργον του· τοῦτο δηλοῖ, ὅτι ἡ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐδίσταζε περὶ τῆς ἀξίας του, ἢ μεγάλην εἶχε πεποιθήσιν περὶ αὐτῆς. Εὐχόμεθα νὰ ἐπαληθεύσῃ τὸ δεύτερον, ἀλλ' ἡμεῖς κηρυττόμεθα ἀναρμόδιοι νὰ κρίνωμεν τὴν ἀμφίβολον ἀξίαν τοῦ ἔργου του.

ια') Τὸ ὑπ' ἀριθ. 25 ποίημα, Ἑρώτων ἔπη, λογιωτάτου γραμματικοῦ ψυχρότατα στιχουργικὰ γυμνάσματα. Ἀλλὰ τὰ γραμματικὰ λέγουσιν ὅτι: οἱ ποιηταὶ γεννῶνται καὶ οἱ ῥήτορες γίνονται· εὐχόμεθα λοιπὸν εἰς τὸν ἀδόκιμον ποιητὴν νὰ γίνῃ τοῦλάχιστον ῥήτωρ, ἀφ' οὗ μάλιστα ἡ πολυλογία ἔχει παρ' ἡμῖν μεγάλην πέρασιν!

ιβ') Ἡ ὑπ' ἀριθ. 26 συλλογὴ ἐπιγραφομένη Πτερὰ· τὰ πτερὰ ταῦτα εὐρέθησαν μαλακώτερα τῶν πτερῶν τοῦ Ἰκάρου. Τῷ δίδομεν τὴν πατρικὴν συμβουλὴν νὰ μὴν ἐπαναλάβῃ τὴν πτῆσίν του, ἀφ' οὗ καὶ ὁ Ἰκαρος δὲν τὴν ἐπανάλαβε.

ιγ') Τὸ ὑπ' ἀριθ. 27 ποίημα: Ὀνεῖρα, λυρικά ποιήσεις· τοῦτο τὸ θεωροῦμεν οὐδὲ μνείας καὶ ἀξιον διὰ τὴν κακὴν γλῶσσαν, καὶ τὴν ἀδοκιμωτάτην στιχουργίαν του.

ιδ') Ὁ Λυρωδός. Τοῦτο ἐκρίθη ἀδόκιμον ἔργον ἀδεξίου καλάμου καὶ σύγκειται ἐκ στίχων 699· ἀλλὰ καὶ τοιοῦτον εἶναι δὲν ἦτον, πάλιν δὲν ἠθέλαμεν τὸ δεχθῆ

εἰς διαγωνισμόν, διὰ τὸν λόγον ὅτι περιέχεται μεταξὺ ἄλλων ἄσματιών καὶ ἀπόσπασμα ἐξ ἀτελοῦς τινος ποιήματος, συγκείμενον ἐκ στίχων 169· ἀτελῆ δὲ ποιήματα καὶ ἀποσπάσματα, κατὰ τὴν πρὸ πολλοῦ παραδεχθεῖσαν ἀρχὴν ὑπὸ τῶν χριτῶν τοῦ ποιητικοῦ διαγωνισμοῦ, δὲν εἶναι δεκτά· διότι ἡ ἐπ' αὐτῶν κρίσις ἤθελεν εἶσθαι ἀνάλογος πρὸς τὴν πρᾶξιν τοῦ σχολαστικοῦ, ὅστις πωλὼν τὴν οἰκίαν του, ἐπεδείκνυεν ἓνα μόνον λίθον ἀποσπασθέντα ἐξ αὐτῆς, ὡς ἀσφαλὲς γνῶρισμα τῆς ὅλης ἀξίας της.

ιε') Τὰ ὑπ' ἀριθ. 29 ποιήματα Σταγόνες, θεωρηθέντα ψυχρὰ καὶ ἀδόκιμα.

ις') Τὴν ὑπ' ἀριθ. 30 συλλογὴν, ἐπιγραφομένην Αἰσθήματα καὶ ἀναμνήσεις· διότι οὐδὲν ἐν αὐτῇ εὗρομεν αἰσθημα, καὶ διαβεβαιούμεν τὸν ποιητὴν ὅτι οὔτε ἀνάμνησιν τινα θέλομεν διατηρήσει ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ.

ιζ') Πρὸς τὰ ἀνωτέρω ἀπορρίφθηκα ἐκ τοῦ ἀγῶνος τούτου 16 ποιήματα, ἡ ἐπιτροπεία ἐνόμισε πρέπον νὰ μὴ δικάσῃ τὴν ὑπ' ἀριθμόν 5 σάτυραν ἐπιγραφομένην «Ὁ χορὸς τῆς κυρίας Ῥιπαπῆ.» Τὸ ἄλλως καλὸν τοῦτο ποίημα, ἐξηρέθη τοῦ παρόντος ἀγῶνος, ἔνεκα δύο λόγων. Πρῶτον μὲν διότι, καθ' ἡμᾶς, οὐδεμίαν ἔχει σχέσιν ἡ σάτυρα μὲ τὴν ἐνθουσιῶσαν καὶ ἀδομένην λυρικὴν ποίησιν, ἥτις, κατὰ τὰ προαποφασισθέντα, εἶναι τὸ κύριον καὶ μόνον παραδεκτὸν γένος τῆς ποιήσεως κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο· δεύτερον δὲ, διότι, διὰ τῆς σατύρας ταύτης δὲν ψέγονται ἐν γένει ἀφηρημένως πῶς τὰ ἐλαττώματα καὶ αἱ κακίαι τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐν τῷ περιγραφομένῳ χορῷ τῆς κυρίας Ῥιπαπῆ, μεταξὺ ἄλλων σατυρισμῶν ἐχόντων τὴν ἀληθεῖ χροιάν τῆς οὐδετερότητος, περιγράφονται σαφῶς, καὶ σατυρίζονται

διακεκριμένως, γνωστά τινα καὶ ἀξιότιμα πρόσωπα τῆς Ἀθηναϊκῆς κοινωνίας, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι ταῦτα δὲν ἀναφέρονται κατ' ὄνομα, εἶναι ὅμως καὶ βέβαιον ὅτι ταῦτα χαρακτηρίζονται λίαν ἀναμφιβόλως, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, ψιλα φητῶς. Διὰ τοὺς λόγους τούτους, λοιπόν, δὲν δυνάμεθα νὰ συμπεριλάβωμεν εἰς τὴν κρίσιν τοῦ παρόντος διαγωνισμοῦ τὴν σάτυραν ταύτην, ἣτις καὶ στιχουργίαν ἔχει φυσικὴν καὶ ρέουσαν, καὶ τινὰ εὐτραπελίαν, καὶ ἀληθείας πολλὰς καὶ διδακτικὰς, καὶ γλῶσσαν καθαρεύουσαν. Κατὰ πάντα ταῦτα ἡ σάτυρα «τοῦ χοροῦ τῆς κυρίας Ῥιπαπῆ» κάπως ἐξέχει. Καθὸ σάτυρα ὅμως ἔπρεπε νὰ ᾔῃται δηκτικωτέρα, καὶ νὰ ἔχῃ πλείονα δόσιν Ἀρχιλοχείου χολῆς καὶ σατυρικοῦ ἁλατος. Παρατηροῦμεν ὅμως ὅτι, καὶ τὰ πλεονεκτήματα ταῦτα ἐὰν εἶχε, καὶ ἔτι πλείονα, πάλιν δὲν ἤθελον ἰσχύσει ταῦτα νὰ μᾶς δελεάσωσιν ἀπέναντι τῆς ἠθικῆς εὐθύνης, ἣν ἠθέλαμεν ἀναλάβει, ὡς κριταὶ, ἀνοίγοντες σήμερον τοιοῦτον ἐπικίνδυνον ῥῆγμα εἰς τὸν ποιητικὸν διαγωνισμόν, ἐξ οὗ ἤθελεν εἰσβάλλει ἡ μέχρι τοῦδε ἀποκλεισθεῖσα προσωπικὴ σάτυρα, ὅπερ θὰ ἐπρόξενει μετ' ὀλίγον δυσάρεστα ἀποτελέσματα, μὴ ἐπιβαρύνοντα πλεόν τοὺς σατυριστάς, ἀλλὰ τοὺς ἐπαινοῦντας, ἢ βραβεύοντας τὴν προσωπικὴν σάτυραν κριτάς, ἣτις, κατὰ δυστυχίαν, μολύνει διὰ τῆς δυσώδους χυδαιολογίας ῥυπαρῶν τινων καὶ βαναύσων ὑβριστικῶν φύλλων τὴν φιλοπάτριδα καὶ σώφρονα δημοσιογραφίαν. Αἱ ῥυπαρογραφίαι καὶ αἱ προσωπικαὶ αὗται σάτυραι πανταχοῦ ἀπεκλείσθησαν, καὶ θεωροῦνται ὡς ἠθικὴ πανώλης τῶν κοινωνικῶν.

Τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα εἶναι, κύριοι, τὰ ἀπορρίπτέα ποιήματα· ἃς μεταβῶμεν ἤδη εἰς τὴν ἀπαρίθμωσιν καὶ

κρίσιν τῶν ὑπολοίπων λυρικῶν ποιημάτων, τῶν γραφομένων διὰ τοῦ Υ. Δυνάμεθα, ἐν γένει, νὰ εἰπώμεν ἐκ προοιμίων ὅτι, καὶ εἰς αὐτὰ, ὀλίγους θέλομεν ἀπαντήσῃ τοὺς μαργαρίτας τῆς καλλιπεείας καὶ τῶν ἰδεῶν, ἀλλ' ἀφ' ἐτέρου εὐρίσκομεν εἰς αὐτὰ καὶ χωρία ὁπωσοῦν καλὰ, ἡδέως ἀναγινωσκόμενα, καὶ ἰδέας καλῶς ἐκπεφρασμένας, καὶ οὐκ ὀλίγην ἀξίαν ποιητικὴν. Ὅταν δὲ εὐρίσκεται τις ἐν μέσῳ σκότους πυκνοῦ καὶ ψηλαφητοῦ, ἢ καθὼς τὸ ὀνομάζει ὁ τραγικὸς Ζαμπέλιος στοιβακτοῦ, καὶ ἡ ἐλαχίστη φωτεινὴ ἀκτίς, καὶ τὸ ἀμυδρὸν λυκόφως τῆς πρωίας, φέρει τινὰ παρηγορίαν καὶ ἀνακούφῃσιν τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος.

Τοιαύτην τινὰ ἀνακούφισιν αἰσθανόμεθα καὶ ἡμεῖς κατὰ ταύτην τὴν στιγμὴν ἀποχαιρετίζοντες τὰ ἀποβριθέντα ποιήματα, καὶ μεταβαίνοντες εἰς τὰ

Λυρικά, τὰ διὰ τοῦ Υ γραφόμενα.

Προτοῦ ν' ἀπαριθμήσωμεν τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ποιήματα, καὶ τὰ σχετικὰ αὐτῶν πλεονεκτήματα, ἢ ψέγματα, προτοῦ ν' ἀποφανθῶμεν περὶ τῆς ἀξίας καὶ τοῦ χαρακτῆρος αὐτῶν, καὶ ποῖα θεωροῦμεν συγκριτικῶς ὑπέρτερα, πρέπον νομίζομεν νὰ προτάξωμεν παρατηρήσεις τινὰς ἐπὶ τοῦ συνόλου αὐτῶν. Παρατηροῦμεν λοιπόν·

α') Ὅτι, ἐκτὸς ὀλίγων, πάντα τὰ λοιπὰ ἔχουσι τὴν αὐτὴν μονότονον χροιάν τῶν ἰδεῶν, τὸν αὐτὸν τύπον τῆς ἐκφράσεως, τὴν ταυτολογίαν, τοὺς κοινούς τόπους καὶ τοὺς πλατυσμούς· τὰ ἐλαττώματα ταῦτα καθιστῶσι τὴν ποίησιν, καὶ μάλιστα τὴν λυρικὴν, (ἥτις διὰ τῆς συμπτύξεως τῶν ἐννοιῶν καὶ τῶν διθυραμβικῶν

ἀλμάτων της ιδίως πως χαρακτηρίζεται) ταπεινήν και ἐκνευρισμένην πεζολογίαν.

β') Ὅτι οὐδεὶς σχεδὸν τῶν διαγωνισθέντων λαλεῖ μετριοφρόνως περὶ ἑαυτοῦ, πάντες δὲ πομπωδῶς ἀναφέρουσι τὴν μοῦσάν των! καὶ τὴν λύραν των! Καὶ πασίγνωστον μὲν εἶναι ὅτι τὸ πάντων δύσκολον εἶναι τὸ ἑαυτὸν γινῶναι, ἀλλ' ἡ περιαυτολογία, οὐ μόνον τῶν κάπως διαπρεπόντων ἐν τῷ ἀγῶνι τούτῳ, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν ἀποκλεισθέντων, καὶ τῶν ἐν τῇ κατωτάτῃ βαθμίδι τασσομένων, εἶναι ἐπὶ τοσοῦτον ὑπερβολικὴ, ὥστε καταντᾷ ἀφόρητος. Οἱ ἀγωνιζόμενοι λαλοῦσι περὶ ἑαυτῶν ὡς νὰ ἦσαν Πίνδαροι, καὶ Ἀνακρεόντες, καὶ Βύρωνες καὶ Λαμαρτῖνοι καὶ Γαίται καὶ Σχίλλεροι· ἀτόπως δὲ καὶ ὑπὲρ τὸ δέον πράττοντες τὸ τοιοῦτον, καταβιβάζουσιν ἑαυτοὺς μέχρι τοῦ φορτικῶς γελοίου. Εἰς τοὺς ἐξόχους νεωτέρους ποιητὰς οὐδαμοῦ ἀπαντᾷται ἡ τυπικὴ, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν σχολαστικὴ, τῆς μούσης ἐπὶ κλησις, ἣν διὰ νὰ φέξῃ μάλιστα ὁ εἰς τὴν ἱεράν τοῦ Μισολογγίου γῆν ἐκπνεύσας Βύρων, εἰς ἐν τῶν ᾠμάτων ἐπεκαλέσθη τὴν Μοῦσάν του διὰ τούτων μόνον τῶν λέξεων «χαῖρε Μοῦσα! . . . καὶ τὰ λοιπά!»

γ') Παρατηροῦμεν προσέτι ὅτι οἱ πλεῖστοι συνέγραψαν τὰ ποιήματά των μονογραφικῶς, τρόπον τινα, περιωρισθέντες ἀποκλειστικῶς εἰς ἐρωτικά, ἢ βακχικά, ὡς νὰ μὴν εἶχε τὸ ὑψηλὸν τοῦτο τῆς ποιήσεως εἶδος πολλὰ καὶ ποικίλα τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας αἰσθήματα καὶ πάθη νὰ ψάλλῃ, καὶ τόσας ἄλλας ἀνεξαντλήτους πηγὰς, ἐν αἷς οἱ διαγωνιζόμενοι ποιηταὶ ἠδύναντο νὰ δροσίωσι τοὺς διψῶντας πηγᾶσους των.

δ') Εἰς τὰ ἀνωτέρω προσθέτομεν ἐπίσης ὅτι πάντες

σχεδὸν οἱ διαγωνιζόμενοι ποιηταὶ εἶναι ἄμοιροι καὶ τῶν ἀπλουστᾶτων καὶ στοιχειοδεστᾶτων γνώσεων τῆς φυσικῆς ἱστορίας· διὸ καὶ τὰ ἔργα των χάνουσι τὸ ἥμισυ, καὶ κάτι πλεόν, τῆς ἀξίας αὐτῶν. Ποιητῆς δὲ ἄνευ γνώσεων φυσιογραφικῶν εἶναι ἄνθος ἄνευ χροιᾶς καὶ ἀρώματος, ἥχος ἄνευ ἀρμονίας· ὁ ποιητῆς εἶναι ὁ διὰ λόγου ζωγράφος τῆς φύσεως· ἡ ἀκριβής, λοιπὸν, γνῶσις τῶν φυσικῶν φαινομένων, εἶναι δι' αὐτὸν τὸ ἀκένωτον ταμεῖον καὶ ἡ πηγὴ, ἐξ ἧς ὀφείλει ν' ἀντλήσῃ τὸν πλοῦτον τῶν παραβολῶν καὶ τῶν μεταφορῶν, βοηθεία τῶν ὁποίων, ὡς διὰ χρωμάτων, στολίζει τὰς φθεγγομένας εἰκόνας του, καὶ καθιστᾷ, οὕτως εἰπεῖν, ὁρατὴν τὴν ἰδέαν καὶ ψηλαφητὸν τὸ αἶσθημα. Διατὶ δὲ οἱ ποιηταὶ μας ὕστεροῦσι κατὰ τοῦτο παρ' ἡμῖν; διότι ἐν ᾧ καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπην, ἡ φυσικὴ ἱστορία ἀποτελεῖ μέρος ἀχώριστον τῆς ἀνατροφῆς παντὸς ἀνθρώπου, ἐξ αὐτῆς τῆς παιδικῆς ἡλικίας, μέχρι τῆς ἐφήβου, ἐν Ἑλλάδι, ὅπου διέπρεψεν ὁ Ἀριστοτέλης καὶ ὁ Θεόφραστος, ἐντελῶς παραμελεῖται, θεωρουμένη ὡς περιττόν τι· ἀλλ' ἅς ἐλπίσωμεν ὅτι θέλουσιν εἰσακουσθῇ οἱ λόγοι μας, καὶ ἅς ἔλθωμεν ἤδη εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ὁπωσοῦν ἀξίων κρίσεως ποιημάτων, ἐκθέτοντες τὰ πλεονεκτήματα, ἢ τὰς ἀτελείας αὐτῶν, μὴ ἐξαιρουμένων οὐδὲ τῶν ἀνορθογραφικῶν, ἅς πιστῶς ἀντιγράφομεν ἐν τοῖς μνημονευομένοις χωρίοις.

Α^{ον} ποίημα, ὑπ' ἀριθ. 22, ἐπιγραφόμενον

«Σὺ καὶ ἐγώ.»

Ἐννέα ποιήματα ἀποτελοῦσι ταύτην τὴν συλλογὴν, ἥτις μᾶς ἐφάνη κατέχουσα τὸ μεταίχμιον μεταξὺ

τῶν ἀπορρίφθεντων καὶ τῶν ἀξίων κρίσεως ποιημάτων. Ὁ ποιητὴς ἐκ τοῦ ἔργου του φαίνεται νεοσσὸς τοῦ Παρνασσοῦ, ἔχων μὲν θάρρος πρὸς πτῆσιν, ἀλλ' ἀσθενεῖς εἰσέτι τὰς πτέρυγας· ἔχει δὲ καὶ λάθη γλωσσικὰ οὐκ ὀλίγα, ἀδοκίμους μεταφοράς, καὶ κακοήχους παρηχήσεις. Τὸ ἐπιγραφόμενον «εἰς τὸν ἀόμματον πάππον μου» ποιημάτων, ὅπου στηρίζεται ἐπὶ πραγματικότητος ὁ ποιητὴς, ἔχει λεπτόν τι αἶσθημα. Ἐν γένει ὁμως τὰ ποιημάτια ταῦτα ἔχουσιν ἀτημελήτους στίχους καὶ ἀστόχους φράσεις. Τὸ πρὸς τὴν Μαρίαν ποίημα εἶναι λίαν ἐκτενὲς συγκείμενον ἐξ 126 στίχων· εἰς τοιοῦτον ὁμως ὠκεανὸν πολυλογίας ὁ ἔρως πνίγεται. Οὐχ' ἤττον, ἔκ τινων χωρίων, πειθόμεθα ὅτι ἐὰν ὁ ποιητὴς γυμνασθῇ, δύναται νὰ βελτιωθῇ, διὸ καὶ τὸν συμβουλεύομεν νὰ μελετήσῃ τοὺς ἀρχαίους καὶ νεωτέρους λυρικοὺς ποιητάς, καὶ νὰ ἐξασκηθῇ εἰς τὴν τέχνην τοῦ στιχουργεῖν διὰ νὰ καταλάβῃ εἰς ἄλλον ἀγῶνα βαθμίδα ἀνωτέραν, ὅπερ καὶ εὐχόμεθα.

Ἴδου τὸ «εἰς τὸν ἀόμματον πάππον μου» ποίημα.

Τί σ' ὠφελεῖ ἂν ἡ αὐγὴ τὸν οὐρανὸν στολίζῃ,

Ἄν ῥόδα, γέρον, πορφυρᾷ,

Προσμειδιώσα, ἐν χαρᾷ

Σ' τὰ στήθη του σκορπίζει;

Τί σ' ὠφελεῖ ὁ ἥλιος ἀκτῖνας ἂν τοξεύῃ,

Εἰς φῶς ἂν πλέῃ ὅλ' ἡ γῆ,

Ἀφοῦ σὲ νύξ περιαλγῇ

Διηνεκῶς δεσμεύει;

Τί σ' ὠφελεῖ ἂν ἀττικὴ ἐσπέρα ἄνω σπείρη
 ἀστέρων ἄνθη ἱλαρά,
 Ἐὰν ἡ Ἄρτεμις φαίδρα
 Τὸν δίσκον αὐτῆς σύρει;

Τί σ' ὠφελεῖ ἂν ἀνθῇ τῆς γῆς αὐτῆς τὸ στρῶμα,
 Ἄν θάλλῃ ἔαρ ἐρατὸν,
 Ἄρου εἰς σκότῃ δακρυτὸν
 Πλανᾶται σοῦ τὸ ὄμμα;

Ἄρου ἡ κύλιξ πέπρωται εἰς θλίψεις αἰωνίως,
 Εἰς πένθος μόνον νὰ ἀντλή,
 Ἄχ! καὶ εἰς σὲ τί ὠφελεῖ
 Καὶ εἰς ἐμὲ ὁ βίος; (sic)

Β^{ον} ποίημα, ὑπ' ἀριθ. 32, ἐπιγραφόμενον
 «Ἀετιδεῖς.»

Συλλογὴ διαφόρων ποιημάτων εἰς διάφορα μέτρα.
 Τὰ ποιημάτια ταῦτα ἔχουσι λίαν χαλαρὰν καὶ ἐκλελυ-
 μένην τὴν φράσιν, διὸ καὶ ὁ ποιητὴς ὁμοιάζει μᾶλλον πρὸς
 ψυχρότατον πεζογράφον, ἢ πρὸς λυρικὸν ποιητὴν. Ὅλίγα
 ἐκ τῶν ποιημάτων τούτων εἶναι κάπως καλὰ, τὰ δὲ
 λοιπὰ φαίνεται ὅτι ἐγράφησαν εἰς ὥρας καταναγκασ-
 τικῆς στιχουργίας· διὸ καὶ ἐν ᾧ ἅπαντ' αἱ μέτριά
 τι ἀνθύλλιον, ἐξαίφνης πίπτει ἐν μέσῳ τριβόλων καὶ
 ἀκανθῶν· πάντα δὲ ταῦτα μαρτυροῦσι τὸν ἀγύμνα-
 στον κάλαμον τοῦ ἀποστείλαντος εἰς τὸν διαγωνισμόν

τὴν συλλογὴν ταύτην. Τὸ πρῶτον ποιημάτιον, δι' οὗ περιγράφονται τὰ αἰσθήματα τῆς ἐπανακαμπτούσης ἐν τῷ κόσμῳ ψυχῆς, ἔχει θέμα ἐκλεκτόν, ἀλλ' ἐξετελέσθη ἀδεξιῶς καὶ ἀτελῶς. Παράδοξον ἰδιοτροπίαν ἔχει ὁ ποιητὴς νὰ θέλῃ τὰ πάντα λευκά· οὕτω καλεῖ τὸν ἱερέα λευκὸν (ἀντὶ λευκογένειον), λευκά τὰ φύλλα τοῦ δένδρου, λευκὴν τὴν κρήνην! ἔχει δὲ τοὺς πλείστους τῶν στίχων τοῦ ψυχρῶς παραγεμισμένους διὰ μεταφορῶν, καὶ ἐπιθέτων, καὶ συγκοπῶν ἀναρμόστων, οἷον, τό·

«Χωρὶς νὰ ἔχῃ ἄγκυραν, ἢ ὄρμον ἢ καρδίαν!»

καὶ,

«ὅστις νομίζει ἔρμαιον τὴν φύσιν τοῦ τῆς μοίρας·»

καὶ,

«νὰ ψάλλῃ τὴν ἀλήθειαν πλήρης φωτὸς καὶ μύρου!»

ὁ δὲ στίχος,

«Εἰς τὴν μεγάλην ἔφερε δέκα πληγὰς καρδίαν.»

δὲν εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὸν στίχον·

«Ἐμβῆκας ἥρως εἰς τὸν Γραι, μέγας, κῶν τὸ γένος!»

ὃν ἔκαμεν ὁ μακαρίτης Ἰακωβάκης Ῥίζος θέλων νὰ περιπαίξῃ τὰ τοιαῦτα τῶν λέξεων ἄλματα; καὶ

«Τὸ ὄπλον τῶν μαχῶν εἶναι ἤδη ἀνάμνησις πικρά·

ἢ παρωδία μόνον.»

καὶ τί σημαίνει τό·

«ἐν σκοτεινῇ ψυχρᾷ νυκτὶ ψυχροτραφεῖ μελέτη;»

Τὸ ἐπὶ τοῦ λευκώματος μικρᾶς μαθητρίας ποιημάτιον εἶναι κάπως καλῆτερον τῶν λοιπῶν, καὶ χάριν τούτου ἐποιήσαμεν λόγον τῶν Ἀετιδῶν· εὐχόμεθα ἢ νὰ κάμῃ ἐν τῷ μέλλοντι καλῆτερα ἔργα ὁ ποιητὴς, ἢ νὰ παύσῃ ποιῶν. Ἴδου τὸ ἐπὶ λευκώματος μικρᾶς μαθητρίας ποιημάτιον.

«Μὲ τὰς τόσας σου μελέτας
ἡ ψυχὴ σου κατεβλήθη . . .
Μὲ τὴν ἄνοιξιν ἐπέτας
Ἄλλοτε . . . ἐλησμονήθη
Πᾶσα τέρψις καὶ χαρὰ σου!
Καὶ πρὸ τοῦ βιβλίου τώρα
Λησμονεῖς τὰ ὄνειρά σου.

Ἄν ἀκόμ' εἶσαι παιδίον
Πλὴν μοχθεῖς καὶ κοπιᾷζεις·
Εὐτυχέστερον τὸν βίον
Μελετῶσα ἐτοιμάζεις·
Κ' ἡ ἐπίπονος *μελέτη*
Εἰς τὴν εὐγενῆ ψυχὴν σου
Νέας πτέρυγας προσθέτει.

Αὔριον θὰ ἐννοήσης
Εἰς τὸν μέλλοντά σου βίον
Πόσον εὐτυχῆς θὰ ζήσης,
Μελετήσασα παιδίον . . .
Ἡ ψυχὴ σου μορφωθεῖσα
Θὰ πλανᾷτ' εἰς ἄλλας σφαίρας
Τὰ περὶ αὐτὴν ἀφείσα.

Μελετᾷς τὴν ἱστορίαν . . .
Μὲ τὸ παρελθὸν βεμβάζεις . . .
Κ' εἰς σελίδα αἴφνης μίαν
Ἀθυμεῖς καὶ σκυθρωπάζεις·
Εἶνε μ' αἶματ' αἰσθημένα . . .
Ἐκεῖ δούλη ἡ πατρίς μας
Ὑπὸ τοῦς τυράννους στένει!» (sic)

Αἱ λέξεις μελετῶσα, μελέτη, μελετήσασα,
μελετᾶς, ἡ μία κατόπιν τῆς ἄλλης ἐπαναλαμβανόμε-
ναι, αἵτινες καὶ εἰς ταύτην τὴν σελίδα δις ἔτι ἐπαναλαμ-
βάνονται, μαρτυροῦσι τὴν ἔλλειψιν καλλιεποῦς στιχορ-
γίας· ἀλλ' ἄς ἐξακολουθήσωμεν.

Τὸ μειδίᾳμα πλανᾶται
Εἰς τὰ χεῖλη σου, καὶ πάλιν
Ἡ πατρίς ἀναγεννᾶται,
Καὶ ἀναλαμβάνει πάλην
Ἐνδοξον, τυραννοκτόνον . . .
Καὶ ἡ ἀτυχὴς Ἑλλάς μας
Ἀνακτᾷ τὸν πάλαι θρόνον.

Μελετᾷ τὴν ἱστορίαν
Τοῦ ἀνθρώπου ἡ ψυχὴ σου,
Καὶ γνωρίζει τὴν κακίαν
Καὶ τὴν ἀρετὴν ἐξ ἑαυτοῦ.
Καὶ ρυθμίζει ἐν βιβλίῳ,
Τὸ ὅποιον σὲ βαρύνει,
Ὅλον τὸν κατόπιν βίον! (ἀκατάληπτον!)

Αὔριον, ὅταν περάσῃς
Τῆς μελέτης τὰς πικρίας
Κ' εἰς ὥραϊον τέρμα φθάσῃς
Τῆς πικρᾶς αὐτῆς πορείας,
Αὔριον, μετὰ δακρύων
Ἡ ψυχὴ σου ἀνιῶσα
Θὰ ποθήσῃ τὸ σχολεῖον.

Αὔριον, ὅταν ἡ μοῖρα,
Καθὼς ὅλους σὲ μαστίσῃ,
Καὶ πᾶν ὄνειρον ὡς πεῖρα
Τῆς ζωῆς σου διαλύσῃ,
Αὔριον, μετὰ δακρύων
Θὰ ποθήσῃς τὴν μελέτην
Καὶ τὸν παιδικόν σου βίον.

Εἶσαι παῖς καὶ μὴ πλανᾶσαι
Θὰ εὕρῃς ὅ,τι ποθήσῃς,
Ὅνειρα' — μὴ ἀπατᾶσαι·
Καὶ τὸν κόσμον πρὶν γνῶρίσῃς,
Τῆς χρυσῆς σου ἡλικίας
Μὴ ἀλλάσῃς τοὺς ὀνείρους,
Μετ' ἀγνώστου εὐτυχίας. (sic)

Τὸ ποίημα τοῦτο μᾶς φαίνεται γριφώδης ἀπομί-
μησις ξένης μούσης.

Γ^{ον} Ποίημα ὑπ' ἀριθ. 17 ἐπιγραφόμενον

«*Ἴρις. Λυρική συλλογή.*»

Ἡ συλλογὴ αὕτη σύγκειται ἐξ ἑννέα ποιηματίων,
ἐν οἷς ἀπαντῶνται στίχοι τινὲς καλοὶ, ἐνίοτε δὲ καὶ τινες
στροφαί. Ἡ στιχουργία ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶναι φυ-
σική· ἀλλ' ὁ ποιητὴς κάμνει κατάχρησιν τῶν κοινῶν καὶ
χυδαίων παρὰ τῷ λαῷ λέξεων, ἐν ᾧ ἔκ τινων χωρίων
φαίνεται ὅτι ἠδύνατο νὰ ἀποφύγῃ τὸ τοιοῦτον. Πάντα
σχεδὸν τὰ ποιήματα ταῦτα εἶναι μετριωτάτης ἀξίας,

σχετικῶς δὲ καλῆτερα μᾶς ἐφάνησαν τὸ Η^{ον}, ἡ Συνέν-
τευξις, καὶ τὸ Θ^{ον}, ἡ Εὐτυχία.

Ἴδου ταῦτα πισῶς ἀντιγραφέντα ἐκ τοῦ πρωτοτύπου.

Η^{ον}. Ἡ συνέντευξις.

Ποῖδς γνωρίζει τὴν Σμαράγδα
ποῦχει χάραις ποῦχει κάλλη,
ὅσα δὲν τὰ ἔχει ἄλλη,
κ' ἓνα ἐλάττωμα κακό;

δηλαδή ἓναν πατέρα
ποῦχει σπάθα καὶ τουφέκι
ποῦ χωρεῖ χονδρὸ φυσέκι,
ἓνα δράκο μοναχό;

Τὴν ἐγνώρισα προπέρσι,
ἡ καρδοῦλα τῆς πετοῦσε,
τὰ ξοινὰ τὰ ἀγαποῦσε
καὶ τεργιάξαμε καλὰ . . .

Ἦξευρε πῶς τὴν γελάω,
ἤξευρα πῶς μὲ γελάει,
κι' ὁ καιρός μας νὰ περνάη
ἐζητούσαμε κ' οἱ δύο . . .

Μὰ στὸ σπíti τῆς ἀπάνω
δὲν εἶχ' ἀνεβῆ ποτέμου
δὲν θὰ μοῦ εἰπῆτε «πέ μου . . .»
ἐννοεῖτε διατί . . .

Μιὰ βραδιά μοῦ λέει ἡ Σμαράγδα,
ἔλα κ' εἶμαι μοναχὴ μου . . .
ἔκαμα τὴν προσευχή μου
καὶ ἐμβῆκα νὰ τὴν ἴβρω . . .

Κατεβαίνει ἡ Σμαράγδα
καὶ μὲ πλάνει ἀπ' τὸ χέρι,
καὶ περνᾷμε τόσα μέρη
καὶ δωμάτια κι' αὐλαίς !!!

Μήτε ἤξευρα ποῦ πάω,
στὸ κατὰμαυρο σκοτάδι,
καὶ δὲν εἶχ' ἄλλο σημάδι
καὶ δὲν πρόσεχα ἀλλοῦ,

παρὰ μόνον στὴ Σμαράγδα,
παρὰ μόνον στὸν καλὸ μου
στὸν ὥραϊο ὁδηγό μου
ὅλος ἔρωσ καὶ χαρά !!

Τέλος ἔμπαίνομε κ' οἱ δύο μας
σ' ἓνα μέρος στὸ σκοτάδι,
ποῦ; δὲν εἶδ' αὐτὸ τὸ βράδυ
οὔτε ἔξέρω νὰ σᾶς πῶ.

Καὶ μοῦ λέει πές τα τώρα
ὅπου εἴμαστε μονάχοι,
κάμε γρήγορα μὴ λάχη
κ' ἔλθ' ὁ γέρωσ καὶ μᾶς ἴβρῃ. . . .

Μόλις ἔλεγα στὸ νοῦ μου
νὰ στενάξω καὶ νὰ κλάψω,
νὰ τῆς κόψω νὰ τῆς ράψω
ὅσας μοῦ ἐλθοῦν ψευτιάς,

Κάποιον ἄκουσα νὰ βήχη,
νὰ φυσάη τὰ ρουθούνια,
καὶ νὰ τρίζουν καὶ σπιρούνια,
νὰ βροντάη καὶ σπαθί

Μπρούφ ! . . . τὸ κάνει ἡ Σμαράγδα
καὶ μ' ἀφίνει στὸ σκοτάδι·
'μπῆκα ζωντανὸς στὸν Ἄδη,
δὲν ἤξεύρω ποῦ νὰ 'βγῶ . . .

Στάσου δὲ κυρὰ Σμαράγδα !
ἔλα εἰς τὰ λογικά σου !
ἄφησε τὰ χωρατά σου !
κι' ἀναψ' ἓνα φῶς νὰ ἰδῶ . . .

Δὲν ἀκούει ἡ Σμαράγδα·
πάει, πάει, ποῦ νὰ σκάσῃ !
στὸν πατέρα της νὰ φθάσῃ,
καὶ γιὰ μὲ, ἔχει ὁ θεός . . .

Μπρούφ ! . . . γκρεμίζομαι καὶ πέφτω,
καὶ μετρῶ τὸ πατωμά της,
ἔχει ἡ ἀγάπη τὰ γλυκά της
μᾶχει καὶ πολλὰ ξοινά . . .

Πῶς νὰ φύγω! πῶς νὰ φθάσω
εἰς τὴν ἀγκαλιὰ τοῦ δρόμου,
ἔκανα καὶ τὸ σταυρό μου
κ' ἔτρεμα σὰν τὸν λαγό...

Γιατὶ ὅσῳ νοιώθεις ὅτι
ἡ ἀγάπη σου βαστάει,
ὅσο θέλει σὲ τραβάει,
καὶ σὲ πᾶει μακριά....

Καὶ ἐσὺ δὲν ἔγάζεις λέξι,
οὔτε εἰς τὸν νοῦ σου ἔμπαίνουν
διόλου τί σὲ περιμένουν,
περπατεῖς εἰς τὰ στραβά....

Ὅταν ἡ ἀγάπη σ' ὅμως
φύγῃ καὶ σ' ἀφήσῃ μόνο,
τότε σκέπτεσαι μὲ πόνο
κλαίεις καὶ μετανοεῖς....

Τότε δύσκολα γλυτόνεις,
τότε δύσκολα ξεφεύγεις,
δύσκολα ἔμπορεῖς νὰ ἔβγῃς
ἀπ' τῆς τόσαις μπερδεψιάς.

Ὅταν πρὶν πιασθῆς γνωρίζῃς
ὅπως ἔμπῃκες καὶ νὰ ἔβγῃς,
τότε εὐκολα ξεφεύγεις
τότε δὲν φοβᾶσαι πιά....

. (sic)

Σκύψε, ψάξε, πέσε, σήκω,
κόντεψε νὰ ἔξημερώσῃ
ὅταν εἶχα πλὰ γλυτώσει,
κ' ἤμουν ἔξω ζωντανός....

Κ' ἔκαμα ὄρκο σ' ἄλλο σπίτι,
στὴ ζωὴ μου νὰ μὴ ἔμπαίνω,
ἂν δὲν ξέρω καὶ νὰ ἔβγαίνω
νύχτα, καὶ στὰ σκοτεινά.

Ἴδου, εἰς ποίαν ἄχαριν ἀπεραντολογίαν, καὶ εἰς ποίαν
ψευδοποιητικὴν ἑκατοντάστιχον πεζολογίαν ἐχάθη ὁ
ποιητὴς τῆς Ἰριδος. Ἀλλ' εὐτυχῶς, ἡ χωλαίνουσα
μοῦσά του λαμβάνει εἰς τὸ ἀκόλουθον ποιημάτιον φαι-
δρότερον χαρακτῆρα καὶ κάπως ἔχοντα χροιάν εὐθύμου
λυρικῆς ποιήσεως!

Θ^{ον}. Ἡ εὐτυχία.

Εὐπνᾶτε φίλοι,
σβύνουν τ' ἀστέργια!
γλυκεῖά αὐγοῦλα
μᾶς χαιρετᾷ,
καὶ μυρωμένο
φυσᾷ τ' ἀγέρι
καὶ τὸ πουλάκι
πρωτοπετᾷ.

Ἐμπρὸς, ὦ φίλοι,
στής ῥάχαις ἔπάνω,

στά δάση μέσα
στής ρεματιάς
τρέξτε, πηδάτε
σὰν τὰ ἐλάφια
καὶ ἔξαπλωθῆτε
μέσ' στῆς μυρτιάς . . .

Κί' ἀδελφωμένοι
ὅλοι ἀντάμα
ἔνας στοῦ ἄλλου
τὴν ἀγκαλιὰ,
γλυκὰ ἀρχῆστε
νὰ τραγουδῆτε
στής ἐρημίας
τὴ σιγαλιὰ

Αἴ ! σεῖς ποῦ εἴσθε
ὅλοι γεμάτοι
ἀπὸ ἀσῆμι
ἀπὸ χρυσό,
ποῦ συλλογίσθε
πῶς μιὰ πεντάρα
φέρει γιὰ τόκο
λεπτὸ μισό,

Ποῦ δὲν πονεῖτε
δὲν ἀγαπᾶτε
στὸν κόσμον ἄλλο
ἢ τὸν παρᾶ,

ἐδῶ ἐλάτε
 νὰ ἰδῇτε ποῦ εἶναι
 ἡ εὐτυχία
 καὶ ἡ χαρά !! (sic)

Δ^{ον} Ποίημα, ὑπ' ἀριθ. 13, ἐπιγραφόμενον
 « Σχιρτήματα. »

Τὰ ποιήματα ταῦτα διαιροῦνται εἰς δύο ομάδας· πέντε ἐξ αὐτῶν ἐπιγραφόμενα ῥεμβασμός, ἀθανασία, ἡ Κρήτη, ὁ τρύγος, καὶ τὸ σχολεῖον, ἐγράφησαν εἰς καθαρεύουσιν γλῶσσαν, οὐχὶ ὅμως καὶ ἄνευ σφαλμάτων· ἕτερα δὲ πέντε, ἥτοι· « τὸ φίλημα τοῦ μάρτη, ὁ σταυρὸς τοῦ Καραΐσκου, τὸ ὄνειρον τοῦ κλέφτη, ἡ ἐλεημοσύνη, καὶ τὰ χαρίσματα » εἰς γλῶσσαν δημῶδη. Ὁ ποιητὴς τῶν δέκα τούτων ποιημάτων, καθ' ἡμᾶς, δὲν ἔχει τι ἔξοχον· τὰ εἰς καθαρεύουσιν μάλιστα γλῶσσαν ποιήματά του μᾶς ἐφάνησαν μετριώτατα καὶ ψυχρὰ στιχουργήματα, ἄνευ σχεδὸν διαφέροντος· τὰ εἰς δημῶδη ὅμως γλῶσσαν εἶναι κάπως καλῆτερα. Ἐκ πάντων δὲ τούτων διαπρέπει « τὸ φίλημα τοῦ μάρτη » εἰς φίλον Μακεδόνα ἀφιερωθὲν, περιέχον στροφάς τινας καλὰς. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ εἰς τὰ ποιήματα ταῦτα λάθη πολλὰ, καὶ λέξεις περιτταὶ, καὶ φράσεις κακόζηλοι, μηδενίζουσαι καὶ τὰς καλὰς ιδέας ὁσάκις συνδέωνται μετ' αὐτῶν, ὡς λ. χ. εἰς τοὺς ἐπομένους δύο στίχους·

« Μ' ἄσβεστη φλόγα τῆς καρδιάς ποῦ δὲν τὴν σβύνουν χρόνοι »
 ἕως ἐδῶ ἔχει καλῶς· ἀλλὰ μετὰ τοῦτο, τί λέγει;

« Καὶ ὅσῳ μένει θρέφεται ξερνᾷ! καὶ μεγαλῶνει ». (sic)

Πρὸς τὰ τοιαῦτα κακόζηλα, πολλοὶ ὑπάρχουσιν εἰς

τὰ ποιήματα ταῦτα πλατυσμοί, καθιστῶντες αὐτὰ ψυχρὰ καὶ χαλαρά. Οὐχ ἤττον, στροφαί τινες ἐκ τοῦ ποιήματος τοῦ ἐπιγραφομένου «τὸ φίλημα τοῦ Μάρτη» μᾶς φαίνονται καλαί.

Συμβουλευόμεν τὸν ποιητὴν, ἐὰν δὲν δύναται νὰ βελτιωθῇ, νὰ παύσῃ ποιῶν. Παραθέτομεν δὲ «τὸ φίλημα τοῦ Μάρτη εἰς φίλον Μακεδόνα» εἰς τὸ ὁποῖον ἀπαντῶνται ἀληθεῖς τινες εἰκόνες καὶ ἰδέαι καλαί.

«Εἶχαν γιορτὴ περίφανη ἐπέρσι μλάν ἡμέρα
Τὰ λούλουδα κάτω 'στὴ γῇ καὶ τ' ἄστρα στὸν αἰθέρα . . .
'Ἡ λειτουργιὰ τῆς Παναγιᾶς κ' ἡ λειτουργιὰ τῆς Λαύρας
'Ἐχύναν μοσχολίβανα 'στὴ μυρωδιὰ τῆς αὔρας.
Χαρὰ θεοῦ ἡ ἄνοιξις μὲ δάφνες στολισμένη
Γλυκὰ, γλυκὰ ἀγκάλλαζε τὴ γῇ τὴ ματωμένη.

Σ' ἀπάντησα στὴν ἐκκλησιὰ μὲ πρόσωπο θλιμμένο,
Μὲ μέτωπο ποῦ φαίνονταν πολὺ συλλογισμένο . . .
Τὴν ἔννοιωσα τὴ λύπη σου, ἦταν 'δική μου λύπη
Κ' ἦταν τοῦ στήθους μας κοινὸ, κοινὸ τὸ καρδιοχτύπι.
Κ' ἐχύθηκα σ' ἐφίλησα, μ' ἐφίλησες στὸ στόμα,
'Αχ! μὴν ξεχάνης τὸ φιλὶ, ἐμὲ μὲ καίει ἀκόμα.

Τὸν ὄρκο ποῦ ἐκάναμε στὰ μάτια σου τὸν εἶδα . . .
Κ' ἦταν ἐκεῖνο τὸ φιλὶ τοῦ ὄρκου μας σφραγίδα
Μ' ἄσβεστη φλόγα τῆς καρδιᾶς ποῦ δὲν τὴν σβύνουν χρόνοι.
Καὶ ὅσω μένει θρέφεται, *ξερνᾷ* (!!) καὶ μεγαλόνει.
Μέσ' στὴν Τουρκιὰ σὰ χύσωμε τέτοια θερμμένη λάβα
Θὰ τὴν ρουφήξῃ ἡ φωτιά, κι' αὐτὴ θὰ γείνη σκιάβα.
Κι' ἀκόμα εἶδα στὴ ματιὰ ποῦ ἔκαιγε ἐκείνη
Τῆς Κρήτης καὶ τῆς Νάουσας σμιγμένη τὴν ὁδύνη,

Ἄδερφωμένη στοῦ ῥματιοῦ τῇ σπίθα ποῦ μὲν μέρα
 Ἦθελα ν' ἀναβε φωτιά πολέμου πέρα πέρα.
 Καθὼς ἐμένα μ' ἀναψε στὰ σωθικά καμίνι,
 Ποῦ, μὰ τῇ στάχτη τ' Ἀρκαδιοῦ, δὲ θὰ στυστῇ, δὲ σβύνει . . .

Στοχάσου πόνος . . . Νὰ γελᾷ αὐτὴ ἡ γῆ καὶ πέρα
 Ἡ ἄμοιρες πατρίδες μας νὰ κλαίουں νύχτα-ῥμέρα.
 Νᾶχη μὲν Μάνα τὰ μισὰ παιδιὰ τῆς στολισμένα,
 Καὶ τᾶλλα μέσα στῆς σκλαβιάς τὰ σίδερα δεμένα.
 Ἐκεῖ δὲν ξέρουν ἀνοιζῇ τ' ἀδέρφια μας τὰ μαῦρα . . .
 Γιατί ἐγένικε φτωχὸ ἐρημοκκλῆς ἡ Λαύρα.

Πότε θὰ ἴδῃ τὰ κύματα τοῦ Ἀχελώου πάλι
 Νὰ κατεβαίνουν κόκκινα μὲ μαύρη ἀνεμοζάλη
 Καὶ μὲ σφυρίγματα σπαθίων, θολὰ καὶ ἕνα ἕνα
 Νὰ βρίσκωνται στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ Βόσπορου πλεγμένα,
 Καὶ νὰ φιλιῶνται μυστικά, νὰ χαίρουνται, νὰ κλαῖνε,
 Καὶ νὰ κυλοῦν στὸ Δούναβι κ'—Ἐκδίκησι—νὰ λένε ; . . .

Ἐμείναν τῆς Ἀράχωβας τώρα βουβοὶ οἱ λόγγοι,
 Καὶ διψασμένο καρτερεῖ φωτιά τὸ Μεσολόγγι,
 Εἶδε τ' Ἀρκάδι μὲν νυχτιά καμένο νὰ πετάξῃ
 Κ' ἐσείστηκε καὶ τοῦκραξε χωρὶς ν' ἀναστενάξῃ
 —Ἐκεῖ ποῦ πᾶς τήρα ναύρη; τὸ Χρῆστο τὸν Καψάλη
 Καὶ νὰ τοῦ ῥπῆς πῶς καρτερῶ νὰ ζωντανέψῃ πάλι.—

Λησμονισμένο τὸ πικρὸ κοιμᾶται Δραγατσάνι
 Ἐκεῖ ποῦ ῥπῆγε διαλεχτὴ ἡ νιότη νὰ πεθάνῃ
 Κ' εἶδαν μὲ πόνον καὶ χαρὰ ἐκεῖ ποῦ τρέμουν δοῦλοι
 Μὲν ῥμέρα ἡ ἔρημος ψυχὴς τοῦ Σούτσου, τοῦ Δρακούλη,

Ν' ἀντιλαλῇ εἰς τὸ Βαφὲ σπαθί καὶ καριοφύλλι
Κ' ἡ Κρήτη μὲ τὴ Λευθερίᾳ νὰ σμίγουν χεῖλη χεῖλη.

ὦ! τὸ Βαφέ . . . τέτοια φωτὶς δὲν ἔπρεπε ν' ἀνάψῃ
Τὴν κοιμισμένη ταύτη γῆ καὶ νὰ τὴν κατακάψῃ;
Τόσοι νεκροὶ ἔζυπνήσανε τοῦ Μάρτι, ἀναστηθῆκαν
Καὶ στοῦ Βαφὲ τὸ ἔρημο τὸ μακελεῖν βρεθῆκαν.
Γεμάτη ἀπὸ ἐκδίκησι στὰ στήθηα τοῦ Βαρνάβα
Ταμπουρωμένη ἡ ψυχὴ ἔχτυποῦσε τοῦ Βλαχάβα.

Καὶ τῶν γερόντων εἶδανε τὰ μάτια μέσ' στὴ μάχῃ
Νὰ δείχνουνε μορφὲς γνωστὲς καὶ πρόσωπα οἱ βράχοι.
Κ' ἐνόμιζαν πῶς πολεμοῦν μαζὶ μ' ἐκείνους πάλι
Ποῦ ἔγνώρισαν στὰ νιάτα τους μέσ' στὴν ἀνεμοζάλη.
Ἔδιν' ὁ Διάκος δύναμι στὸ χέρι τοῦ Πραῖδη
Κ' ἦταν θανάτου δρέπανο τὸ μαῦρο του λεπίδι.

Ὅμως ἔξεχάστηκαν καὶ αὐτὰ, καὶ αὐτὰ λησμονηθῆκαν,
Ἐξύπνισαν γιὰ μιὰ στιγμή καὶ πάλι ἐκοιμηθῆκαν.
Καὶ πάλι σίδερο βαρὺ τὴν Κρήτη τήνε δένει
Κ' εἶναι σπαρμένη κόκκαλα καὶ αἶμα ποτισμένη
Ἄλλ' ὅποιος σπέρνει κόκκαλα καὶ μ' αἶμα τὰ ποτίζει
Γεννοβολοῦν κ' Ἐλευθερίᾳ γλυκὸ καρπὸ θερίζει.

Θὰ τὸν θερίσωμε κ' ἐμεῖς . . . Καρτέρει . . . Μιὰν ἡμέρα,
Καὶ δὲ θάργῃσῃ, ἡ φτωχὴ ἐτούτη μας Μητέρα
Θὰ ἀγκαλιάσῃ τάρφανά τὰ ἄτυχα παιδιὰ της
Καὶ τὰ ξερὰ τὰ χεῖλια τους θὰ βρέξῃ μὲ φιλιὰ της.
Καὶ πάλι ἓνα φίλημα θὰ δώσωμε στὸ στόμα,
Καὶ θὰ πατοῦμε ἐλεύθερο τῆς Νάουσας τὸ χῶμα.

Μονάχα ἓνα ἤθελα πρὶν ἔλθ' ἡ ὥρα ἐκείνη . . .

Μπαροῦτι νὰ μοῦ δώσουνε ὥσ' ἂν ἐλεημοσύνη,

Κ' ἐγὼ νὰ τρέξω φίλημα νὰ δώσω μὲ ἐλπίδα

Στὴ γῆ ποῦ σὲ ἐγέννησε, στὴ δόλια σου πατρίδα.

Γιὰτὶ, γιὰτὶ θυμήσου

Πόσοι ἀγκάλλασαν νεκροὶ τὴν Κρήτη μου 'δικοί σου». (sic)

Ε^{ον} Ποίημα, ὑπ' ἀριθ. 31, ἐπιγραφόμενον

«Τραγούδια.»

Συλλογὴ συγχειμένη ἐκ δέκα τριῶν ποιημάτων εἰς δημῳδὴ γλῶσσαν, ἐξ ὧν τὰ πλεῖστα εἰς δεκαπεντασυλλάβους ὁμοιοκαταλήκτους στίχους, δύο εἰς ἀνομοιοκαταλήκτους, καὶ ἓν εἰς ὀκτασυλλάβους καὶ ἐπτασυλλάβους. Καὶ τὰ δεκατρία ταῦτα ποιήματα ὑπόθεσιν ἔχουσι θέματα ἐθνικά, ἐν οἷς διαλαμβάνει μὲν τὸ φιλόπατρι αἶσθημα τοῦ ποιητοῦ, δυστυχῶς δὲ περιβάλλεται δι' ὕφους, καὶ μέτρων, καὶ φράσεων, καὶ ἰδεῶν, αἵτινες ὑπάρχουσιν εἰς πάντα σχεδὸν τὰ δημοτικὰ καὶ κλεφτικὰ καλούμενα ἄσματα τῆς πατρίδος μας, αὐτοτάτας τὰς ιδέας, τὰς φράσεις καὶ τὰς λέξεις ἔχοντα, ὥστε ὁ ἀναγνώστης οὐδὲν καινὸν ἀπαντᾷ εἰς αὐτά. Ἄν αἱ τοιαῦται μιμήσεις πρό τινων ἐτῶν εἶχον ἀξίαν τινά, σήμερον κατήντησαν κοινοὶ τόποι, ισόβαθμοι πρὸς ἀντιγραφάς· ἐν ποιητικῷ δὲ διαγωνισμῷ ἀναμένουσι, καὶ οἱ κριταὶ, καὶ τὸ ἀκροατήριον νέον τι, ἔστω καὶ μέτριον, οὐχὶ ὅμως πασιγνώστους ὑποθέσεις καὶ στίχους, οὕς, αὐτολεξεῖ σχεδόν, ἐκ νεότητος ἤκουσαν. Μετὰ τὰ ἀπειράκις δημοσιευθέντα καὶ πασίγνωστα κλεπτικὰ ἄσματα, καὶ τοῦ φίλου μας Ἀριστοτέλους Βαλαωρίτου τὰ ποιήματα, ὁ γράφων ἐπὶ

τοιαύτης ὕλης ποιητής, ὅσῃν εὐφυΐαν καὶ ἀνέχῃ, ὁμοιά-
ζει μὲ τὸν φιλοτιμούμενον ν' αὐξήσῃ τὸν ὠκεανὸν διὰ
τῆς προσθήκης τριῶν σταγόνων ὕδατος. Οὐχ' ἤττον, με-
ταξὺ τῶν ποιημάτων τούτων ὑπάρχουσι τινὰ, μὴ στε-
ρούμενα αἰσθήματος, καὶ ἔχοντα πρωτότυπὸν τινα χροιάν·
νομίζομεν δὲ ὡς καλῆτερον τὰ ἐπιγραφόμενα «ἀγάπη
ὄνειρο, καὶ ὁ Πύργος τῆς Χρυσῆς»· καὶ τοιαῦτα
ποιήματα ἐὰν ἐπεμπεὶν ὁ ποιητής ἤθελεν ἴσως διαπρέψει.

Ἴδου τὸ

«*Ἡ ἀγάπη ὄνειρο*».

«*Ἀκόμῃ χθὲς ἀρώτησα τὸν οὐρανὸ γιὰ σένα*
Καὶ μοῦ εἶπ' ἐν' ἄστρο ποῦ χλωμὸ στὰ σύγνεφα περνοῦσε
—Σὺν νὰ λυπώτανε κι' αὐτὸ τὸ δύστυχο μ' ἐμένα—
Πῶς μ' ἄλλον τὴν ἀγάπη μου τὴν εἶδε καὶ μιλοῦσε.

Ῥωτῶ τὸ κύμα ἄχ! κι' αὐτὸ θλιμμένο στ' ἀκρογιάλι
Γέρνει τὸν ἄσπρο του ἄφρὸ τὴν ἄμμο νὰ φιλήσῃ
Καὶ τ' ἄκουσα νὰ μοῦ μιλῇ καὶ νὰ μοῦ λέῃ πάλι
Μιὰ μέρα ἡ ἀγάπη μου πῶς θὰ μὲ λησμονήσῃ.

Χωρὶς ἐλπίδα ἡ ἀγάπη μας μὲ μόνο καρδιοχτύπι
Δὲν εἶν' ἀγάπη ἀληθινὴ· ὁμοιάζει μαραμμένο
Ἄνθος χωρὶς τὴν εὐωδίά· τ' ἀστέρι ποῦ τοῦ λείπει
Τὸ φῶς καὶ πάει στὴν ἄβυσσο νὰ πέσῃ λυπημένο.

Μοιάζει τὸν ἥλιο χωρὶς φῶς—δίχως λαλιὰ τ' ἀηδόνι
Μοιάζει μὲ νεκροφάναρο στὰ μνήματα τὸ βράδυ
Ποῦ πότε σβύνει ἡ λάμψι του καὶ πότε μεγαλόνει
Κι' ὀλίγο μοιάζει μὲ τὸ φῶς, πολὺ μὲ τὸ σκοτάδι.

Μοιάζει μὲ σήμαντρο βουβῶ ποῦ ὁ ἄνεμος σαλεύει
Καὶ κάπου ὕβγαίνει μὲ ἡχῶ στήν ἄφωνα ἐρημία
Μιάζει τὸ κύμα ποῦ νεκρὸ στήν ἄμμο ξεπεζεύει
Χωρὶς ἀφρὸ καὶ φλοίσβισμα καὶ δίχως μελωδία.

Πόσαις φοραῖς στή μοναξιά σ' ἀπάντεχα τὸ βράδυ
Μὲ τὸ φεγγάρι τὸ χλωμὸ μὲ μάτια δακρυσμένα
Πόσαις φοραῖς ἀγρύπνησα μονάχος στὸ σκοτάδι
Κ' ἐμέτρησα πῶς σβύνανε τ' ἀστέριλα ἓνα ἓνα

Ἐπέρασε σὰν ὄνειρο καὶ δὲ θενὰ γυρίση
Ἄχ! ἦταν ὄνειρο γλυκὸ γιατί νὰ ξημερώση
Νὰ μάθω ἡ ἀγάπη μου πῶς θὰ μὲ λησμονήσῃ,
Καὶ τὸ φιλὶ ποῦ μῶταξε πῶς ἄλλονε θὰ δώσῃ;» (sic)

ΣΤ^{ον} Ποίημα, ὑπ' ἀριθ. 6, ἐπιγραφόμενον
«Ὁ λαγουτιέρος. Τραγούδια τῆς ἀγάπης.»

Συλλογὴ 26 ποιηματίων, συγγραφεῖσα δι' ἀνομοιο-
καταλήκτων δεκαπεντασυνλλάβων στίχων, καὶ εἰς τὴν
κοινὴν διάλεκτον. Τὰ ποιημάτια ταῦτα, ἂν καὶ ἔχουσι
πλῆθος τετριμμένων κοινολογιῶν, δὲν στεροῦνται τῆς
ἀφελείας καὶ χάριτος ἐκείνης, τῆς χαρακτηριζούσης τὰ
Δημοτικὰ ἄσματα. Ἐκ πάντων τῶν ὑποβληθέντων ποιη-
μάτων, ταῦτα ἔχουσι χρῶμα ἐπιτόπιον· διότι, δι' αὐτῶν
ἐξεικονίζεται ἡ ἐρωτοτροπία τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, καὶ
κἀνὲν ἐξ αὐτῶν δὲν φέρει σχολαστικὸν ψιμύθιον, καὶ τε-
τορνευμένας φράσεις. Ἐκτὸς ὅμως ταύτης τῆς μιᾶς καὶ
μόνης ἀρετῆς των, ἄλλην δὲν ἔχουσι· τοῦναντίον μάλιστα,
περιέχουσι φράσεις καὶ λέξεις σκανδαλώδεις καὶ ἀπρεπεῖς.

Ἀναγινώσκομεν ἐξ αὐτῶν τὸ ἐπιγραφόμενον «τὸ δάγμα», ὅπως κρίνῃ τὸ ἀκροατήριον καὶ περὶ τῶν λοιπῶν·

«Εἰς τὸ χορὸ ἵκιστήκαμε ἀγόρια καὶ κορίτσια,
ὅλα μαργιολεμένα·
Καὶ εἶπαμ' ὅποιοι λαθευθῇ, δὲν πάει μὲ τῇ λύρα,
νὰ τὸν φιλοῦν οἱ ἄλλοι·
Κι' ἂν κάμῃ δεύτερη φορὰ τὸ ἴδιον λάθος πάλι,
νὰ τὸν δαγκάνουν ὅλοι.
Πρῶτος ποῦ λάθος ἔκαμε, δὲν πῆγε μὲ τῇ λύρα,
ἐγὼ ἔμουνε ὁ δόλιος·
Κι' ἐπέσανε ἀπάνω μου ἀγόρια καὶ κορίτσια,
μὲ τὰ φιλιὰ μὲ τρῶνε.
Μᾶνα ψηλομελάχροινο μὲ μὴ μικρὴ ἐλίτσα,
εἰς τὸ λαιμὸ ἵποκάτω,
Ἐκεῖνο δὲν ξεκόλλαγε, θέλει νὰ μοῦ ρουφίξῃ,
μὲ τὸ φιλὶ τὸ αἶμα.
Καὶ πάλι ξαναρχίζομε, καὶ πάλι κάνω λάθος,
ὁ ἴδιος ἴσ' ἀν καὶ πρῶτα.
Κι' ἀρχίζουν τώρα δαγκανιαὶς μὲ γέλοισι τὰ κορίτσια,
κι' ἀγόρια ἔς τὰ σωστά τους.
Μὰ ἔκεινο τὸ μελαχροινὸ μὲ τὴν ἐλλὰ τῇ μαύρῃ,
ἐκεῖνο μὲ δαγκάνει,
Ποῦ αἶμα βγῆκε κι' ἔμεινε εἰς τὸ μάγουλο σημάδι,
σημάδι ποῦ δὲν βγαίνει.
Ἄχ! σκύλα, δὲ θὰ λαθευθῇς εἰς τὸ χορὸ τὸ ἴδιον;
τὸ λόγον δὲν ἀπῶπα,
Καὶ λάθος κάνει δυὸ φοραὶς εἰς τὸ χορὸ γιὰ μένα
αὐτὴ ἡ μελαγχροינוῦλα¹.

(1) Ἐδῶ ἐκπίπτει· καὶ τὰ δαγκήματα φθάνουσιν εἰς βελθὸν λύτσης!

Κ' ἀρχίζουν ὅλοι τὰ φιλιὰ, τῆς δαγκανίχης γελῶντας,
 μάγῳ τήνε δαγκάνω
 Μὲ δύναμι, 'ποῦ ἔσταξε ἀπὸ τὸ μάγουλ' αἷμα
 κι' ἀπόμεινε σημάδι·

Καὶ τώρα τ'ἀλησμόνησαν, δὲν λένε τ'ὠνομά μας
 τὰ ἄλλα τὰ κορίτσια,
 Μόνο μᾶς λέν', ὅταν μᾶς 'δοῦν μαζί νὰ περπατοῦμε,
 «τὰ δυὸ σημαδεμμένα.» (sic)

Ζ^{ον} Ποίημα ὑπ' ἀριθ. 11, ἐπιγραφόμενον
 «Λυρικὰ ποιήματα.»

Ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον ἐπέμφθη εἰς τὸν διαγωνισμόν συλλογὴ λυρικῶν ποιημάτων εἰς γλῶσσαν μὲν κάπως καλὴν, ἀλλὰ ψυχρὰν, ὅζουσαν δὲ σχολαστικότητος. Ὁ ποιητὴς ἐλησμόνησεν ὅτι, πᾶς ἐνθουσιωδῶς ψάλλων, οὐδὲ κἂν συλλογίζεται ὅτι ὑπῆρξαν, ὑπάρχουσιν, ἢ θὰ ὑπάρξωσι ποτὲ γενικαὶ ἀπόλυτοι καὶ τετορνευμέναι φράσεις· διότι τὸ αἶσθημα, ὅπερ εἶναι, ἃς μοὶ συχωρηθῇ ἡ λέξις, ὁ ἀκανόνιστος κανὼν τῆς φύσεως, οὔτε γράφεται, οὔτε λέγεται, οὔτε διδάσκεται.

Ἡ στιχουργία τῶν ποιημάτων τούτων ἐν γένει εἶναι καλὴ, ἀλλὰ τὰ ποιήματα εἶναι λίαν σχοινοτενῆ, καὶ ἡ ὀλίγη χάρις των πνίγεται εἰς ὠκεανὸν σχολαστικῆς φρασεολογίας.

Ἐκ τῶν ποιημάτων τούτων τὰ ἐπιγραφόμενα· «Ἐλα μ' ἐμὲ» εἰς κοινὴν διάλεκτον· ἢ Ἀνθούλα, καὶ τὸ «Τοῖς ἑταίροις»· ἔχουσι φαιδρότητα τινα καὶ χάριν. Ἐν γένει ὁμως ἐπικρατεῖ πολλὴ μονοτονία εἰς πάντα τὰ ἄσματα,

διότι εἶναι πάντα τοῦ αὐτοῦ χρώματος καὶ τῆς αὐτῆς
ιδέας· ἐλησμόνησε, φαίνεται, ὁ ποιητὴς ὅτι ἡ λυρική
ποίησις δὲν ἀνῆκει ἀποκλειστικῶς εἰς μόνον τὸν ἔρωτα,
ἀλλ' εἶναι κοινὴ γλῶσσα ὅλων τῶν εὐγενῶν παθῶν τοῦ
ἀνθρώπου. Οὐχ ἤττον τὰ ποιήματα ταῦτα εἶναι ἀναγνω-
στέα, ἂν καὶ ἔχωσιν οὐκ ὀλίγα κακόζηλα παραγεμίσματα.

Ἴδου, δύω ἐκ τῶν ποιημάτων τούτων·

α'. « Ἐλα μ' ἐμέ. »

« Κόρη, κημάρι τοῦ Ἀπριλιοῦ, καὶ τοῦ Μαῖου λουλουδι,
Κόρη, τῆς νεότητος μου χαρὰ, ἄθωο ἀγγελουδι,
Πῶχεις γιὰ μάτια 'τουράνου ἀστέρι'α δυὸ κλειμμένα.
Πῶχεις μὲ ῥόδου χρώματα τὰ χεῖλη σου βαμμένα,
Πές μου, ὅταν τὸ μάτι μου μὲ φλόγα σ' ἀντικρύζῃ
Τ' ἀγγελικό σου πρόσωπο γιατί νὰ κοκκινίζῃ;
Γιατὶ μὲ χάρι ἀνέκφραστη ν' ἄχῃς στὴ γῆ σκυμμένα
Τὰ μάτια σου, καὶ νὰ κρατῇς τὰ χεῖλη σου κλεισμένα;

Κόρη, δὲν ἐκατάλαβες λοιπὸν τὸν ἔρωτά μου,
Καὶ ὅτι φλόγα ἄναψες στὴν ἄδολη καρδιά μου;
Κ' ἐδίωξες κάθε λογισμὸ πικρὸν ἀπὸ ἐμένα,
Γιὰτὶ ὅλοι 'στραφήκανε, ἀγάπη μου σ' ἐσένα;
'Ακόμη δὲν κατάλαβες πῶς ἔρωτας μὲ καίει,
Ὁ στεναγμός μου ὁ θλιβερός, τὸ δάκρυ, δὲ στὸ λέει;
Πές μου, σ' ὀρκίζω, ἀγάπη μου, στὴ θεία τὴ μορφὴ σου,
Πές μου, θερμαίνει ἔρωτας γιὰ μένα τὴ ψυχὴ σου;

Ποτὲ ποτὲ δὲν ἄκουσες στῆς νύχτας τὴ γαλήνη
Πουλὶ φιλέρημο, γλυκὸ παράπονο νὰ χύνῃ;
Στὴ θεία δὲν ἀγροίκησες τοῦ τραγουδιοῦ γλυκάδα,
Τὸ στῆθός σου ἀνεξήγητη νὰ διαπερνᾷ κρυάδα;

Ξέρεις, γιατί λυπητερὰ τ' ἀηδόνι τραγουδάει;
Τὸ δύστυχο! τὸ ταῖρι του τὸ ταῖρι του ζητάει.—
Κ' ἐγὼ κ' ἐγὼ τὸ ταῖρι μου ἐσένανε ζητάω
Καὶ δι' αὐτὸ, ἀγάπη μου, μὲ πόνο τραγουδάω.

Ἔλα μ' ἐμὲ νὰ τραγουδῷ τ' ἀγγελικά σου κάλλη,
Νὰ σοῦ στολίζω μὲ ἀνθοῦς τ' ὠραῖό σου κεφάλι,
Ἔλα μ' ἐμὲ ταῖς ὠμορφιαῖς τοῦ κόσμου νὰ θαυμάσης·
Ταῖς περασμέναις συμφοραῖς ὦ! τότε θὰ ξεχάσης,
Ὅταν θ' ἀκοῦς κρυμένηνε στὰ πράσινα τὰ φύλλα,
Νὰ τραγουδάῃ ἀμίμητα τὴν ἔρμη φιλομήλα·
Ὅταν θὰ βλέπης τ' οὐρανοῦ τ' ἀχνόφωτο φεγγάρι,
Τῆς φύσεως ὅταν ἰδῇς, ἀγάπη μου, τὴ χάρι.

Ἔλα μ' ἐμὲ τοὺς πόθους μου νὰ εὕρῳ, τὴν εὐτυχιά μου·
Νὰ εὕρῃ κειὸ ποῦ φαντάσθηκε μὲ ὄνειρα ἡ καρδιά μου,
Ἐσένανε τόσον καιρὸ ζητάει ὁ ὀφθαλμός μου,
Νὰ ἀπαντήσῃ εἰς αὐτὴν τὴν ἔρημο τοῦ κόσμου·
Ἐσένανε ἀγάπησα ἀκόμη πρὶν γνωρίσω,
Τῆς νεότητος τὸ χρυσὸ σκαλὶ ἀκόμη πρὶν πατήσω.
Πουλὶ γω διαβατάρικο, ἀηδόνι ἐσὺ μὲ χάρι,
Ἔλα νὰ σμίξωμε τὰ δυὸ νὰ γένωμε ζευγάρι». (sic)
Ἴδου δὲ καὶ τὸ

6'. «Ἡ Ἀρθούλα».

«Στὴν ὀρφανὴ ἀκρογιαλιά βλέπεis ἐκεῖνὸν τὸ βράχο,
Πῶχει σταυρὸ εἰς τὴν κορφή κατὰμαυρον, μονάχῳ,
Μονάχον καὶ κατὰμαυρο! καὶ κάτασπρο λιθάρι,
Ποῦ δὲν ἀνθίζει ἀγράμπελη, οὔτε μυρτιάς κλωνάρι;
Ἐκεῖ εἶναι μνημεῖον ἔρημο· μιὰ ὠμορφὴ παιδοῦλα
Ἐκεῖ κοιμᾶται, ἀγάπη μου, ἡ δύστυχη ἡ Ἀρθούλα.—

Τὴν ξέχασες; τ' ἀφράτα της πλεῖλ δὲ θυμᾶσαι κάλλη,
Ὅταν μὲ ρόδα ἐστόλιζε τ' δλόξανθο κεφάλι;
Τὰ κοραλλένια χεῖλη της, τὰ δλόχρυσα μαλλιά της,
Τὴ λάμψι ποῦ ἐσκόρπασε σὰν ἄστρο ἡ ματιά της,
Τὸ ἀεροκάμωτο κορμὶ τῆς δύστυχης παιδούλας
Πλεῖλ δὲ θυμᾶσαι; ξέχασες τὰ κάλλη τῆς Ἀνθούλας!
Τὴ δύστυχη! ὁ ἔρωτας στοῦ τάφου τὸ σκοτάδι
Τὴν ἔφερε, καὶ ἔδωσε τὸ ἄστρο εἰς τὸν ἄδην·
Τὸ Θάνο ἀγάπαε πολὺ ἡ ἄδολη καρδιά της,
Κ' ἐκεῖνος τὴν ἀγάπαε· ἡ φλογερὴ ματιά της
Τοῦ εἶχε ἀνάψει ἄσβεστη φωτιὰ στὰ σωθικά του,
Κι' ὅλους τοὺς πάγους ἔλυωσε ποῦ ἐζῶναν τὴν καρδιά του.
Κ' ἐνῶ τοῦ γάμου ἐσίμωνε νὰ γέν' ἡ λειτουργία,
Καὶ νὰ ἐνώσ' ἡ ἐκκλησιὰ, ἡ ἄμωμ', ἡ ἁγία,
Κεῖλὰ τὰ βλαστάρια τ' ἀνθηρὰ, τ' ἀγνὰ, τὰ μυρωμένα,
Ἐλαβε ὁ Θάνος μῆνυμα νὰ πάη μακρυὰ στὰ ξένα . . .
Φέρνει τὴν κόρη ἄλλαλος σ' ἐκείνονε τὸ βράχο,
Ποῦ βλέπεις τώρα τὸ σταυρὸ τὸν ἔρμο, τὸν μονάχο,
Κι' ἀνθοῦλα, μὲ φωνὴ σβυστὴ, μὲ μάτια δακρυσμένα,
Τῆς λέει, φεύγω, ἀγάπη μου πάω μακρυὰ στὰ ξένα·
Ἐδῶ νὰ μὲ ἀκαρτερῆς, κι' ἂν ὀδῆς κανένα πλοῖο
Νὰ ἔχ' εἰς τὸ κατάρτι του κατὰλευκο σημεῖο,
Ὁ Θάνος φθάνει, Ἀνθοῦλά μου, τρέξε εἰς τ' ἀκρογιάλι,
Νὰ σοῦ φιλήσω μὲ καὺμὸ τ' ὠραῖό σου κεφάλι.
Ἐδῶ τοῦ πνίξαν τὴ φωνὴ τὰ τόσα δάκρυά του,
Καὶ πέφτει εἰς τὴ φλογερὴ ἡ κόρη ἀγκαλλιά του·
Κρατεῖ τὸ στόμα της βουβό . . . ἄχ! τί μπορεῖ νὰ εἴπῃ
Κανεῖς, ὅταν τὰ λόγια του τὰ ἀντισκόβῃ ἡ λύπη;
Μόνο τὸ δάκρυ ἀργὰ ἀργὰ ἀπὸ τὸ μάτι τρέχει,
Ἡ μοναχὴ παρηγοριὰ ὅπου μπορεῖ νὰ ἔχῃ

Κανείς, όταν τὰ στήθια του τὰ δέρνουνε οἱ πόνοι

Καὶ τελευταῖο φίλημα τὰ χεῖλη τους ἐνώνει.

Ἀπ' τῇ στιγμήν ποῦ τὰ γλυκὰ ἀστέρια ἐκινήθηκαν,

Ἀγνότερα, θερμότερα φιλιὰ δὲν ἐδοθήκαν.—

Ἐπέρασε πολὺς καιρὸς· ἡ ὀρφανὴ Ἀνθοῦλα

Τὸ Θάνο ἐπερίμενε σ' ἐκείνη τῇ ραχοῦλα.

Τὸν κάμπο ἐκύτταε τὸ ὕγρὸ μὴν ἀγναντέψῃ πλοῖο,

Ποῦ νᾶχῃ στὸ κατάρτι του κατάλευκο σημεῖο.—

Καὶ ἐκαθότουνε ἐκεῖ, μὲ μάτι δακρυσμένο,

Ὅσῳ ποῦ τ' ἄστρο τῆς νυχτὸς φαινότουν τὸ θλιμμένο,

Ὅσῳ ποῦ πρόβαινε γλυκὸ τὸ ἀχνόφωτο φεγγάρι,

Κι' ἀσήμωνε τῇ θάλασσᾳ, κ' ἔδινε σ' ὅλα χάρι,

Ἀνώφελα ἐπερίμενε τὸ Θάνο ἢ καϋμένη

Ἐκελὸς δὲν ἐφαινότουνε· καὶ μὲ φωνὴ πνιμμένη

Ἀπὸ τὸ δάκρυ τὸ πικρὸ ποῦ ἔτρεχε ἀπ' τὸ μάτι,

Γιὰ νὰ γυρίσῃ ἐνῶ ἔμπαινε στὸ ἔρμο μονοπάτι,

Οὔτε ἀπόψε, ἔλεγε, ὁ Θάνος μου ἐφάνη

Ἀχ! ἂν δὲν ἔλθῃ ὀγλίγωρα ἡ Ἀνθοῦλα θὰ πεθάνῃ.

Στοῦ βράχου ποῦ ἐκαθότουνε τὰ πόδια, ὀργισμένο

Τὸ κύμα ἐσυντριβότουνε μὲ ἡμέρα, κι' ἀφρισμένο.—

Ὁ οὐρανὸς κατάμαυρος ἦταν συννεφιασμένος,

Κι' ἀκράτητος ἐφύσαε βορρᾶς καὶ μανιωμένος.

Τὰ χέρια τῆς ἡ δύστυχῃ μ' ἀπελπισιὰ κρατοῦσε,

Κι' ὁ ἄνεμος τὰ ξέπλεγα μαλλιά τῆς ἐσκορποῦσε.—

Ἀχ! τότε ἐὰν ἔβλεπες τῇ δύστυχῃ παιδοῦλᾳ,

Ποτὲ ποτὲ δὲ θᾶλεγες πῶς ἦτανε ἡ Ἀνθοῦλα·

Τὰ ρόδα εἶχαν μαραθῇ ἀπὸ τὰ μάγουλά τῆς,

Καὶ εἶχαν σβύσει τὴ φωτιά τὰ δάκρυα ἀπ' τὴ ματιά της,
 Τὰ χεῖλη της ἦταν ἀχνά, τὰ ῥοδινά της χεῖλη,
 Ποῦ ἡ Ἀφροδίτη, ἔλεγες, πῶς πάντα τὰ ἐφίλει·
 Κ' ἐκράτης μὲ παράπονο σκυμμένο τὸ κεφάλι,
 Ἐκεῖ ποῦ ἄλλοτε ἄστράφτε ἀπὸ τὰ τόσα κάλλη.
 Ἐκύτταε τῆς τρικυμῖας τὸ μαῦρο μεγαλεῖο,
 Κι' ἀγροίκαιε εὐχαρίστησι στὸ στῆθός της τὸ κρύο·
 Γιατ' εἶχε μέσα στὴν καρδίᾳ τὴν τρικυμῖα κ' ἐκείνη,
 Κ' ἡ θεὰ της παρηγορῶν στὰ βάσανά μας δίνει.
 Κ' ἐνῶ κ' ἐνῶ ἐκύτταε, μὲ μάτι δακρυσμένο,
 Τὸ κύμα ποῦ στὰ πόδια της κτυποῦσε ὀργισμένο
 Κύμα τὸ ῥώτησε, ἐσὺ ποῦ ἔρχεσαι ἀπ' τὰ ξένα
 Μήπως μοῦ φέρνῃς μῆνυμα γιὰ 'κείνονε κανένα;
 Ἄχ! πές μου, κύμα, ὁ Θάνατος μου ἀκόμη δὲν ἐφάνη . . .
 Ὅγλίγωρα ἂν δὲν ἐλθῇ ἡ Ἀνθοῦλα θὰ πεθάνῃ.—
 Κ' ἐνῶ κ' ἐνῶ ἀπόκρισι καρτέρεις ν' ἀγροικήσῃ,
 Θαλασσοποῦλι ἄγριο εἶδε νὰ τριγυρίσῃ
 Ἐπάνω ἀπ' τὸ κεφάλι της, καὶ μὲ φωνὴ θλιμμένη,
 Λαχταριστὴ νὰ τῆς εἰπῇ ὁ Θάνατος σου πεθαίνει
 Παλαίβοντας στὰ κύματα κ' εὐθὺς τὸ ἄγριο κύμα
 Τῆς εἶπε, ἔλαβε σκληρὸ στὴν ἀγκαλιά μου μνημα.
 Ἐπνίγηκε . . . τὸ στόμα της ἀγάλλια ψιθυρίζει,
 Κι' ἀνέκφραστο χαμόγελο στὰ χεῖλη της ἀνθίζει·
 Καὶ ἄγριο, στὴ θάλασσα τὴν ἀνεμοδαρμένη,
 Τὸ μάτι της ἐγύρισε, καὶ μὲ φωνὴ σχισμένη
 Ἐπνίγηκε ἐρώτησε καὶ τὸ πουλὶ, τὸ κύμα,
 Μαζῇ ἀποκριθήκανε, τὴ θάλασσα ἔχει μνημα.—
 Δὲ λείει ἡ κόρη τίποτα κρατεῖ βουβὸ τὸ στόμα,
 Καθὼς εἶναι τοῦ τάφου μας τ' ἀραχνιασμένο χῶμα·
 Τὸν οὐρανὸ μὲ θλιθερὴ κατάνυξι κυττάζει,

Καὶ δάκρυ ἀπὸ τὸ μάτι της ἕνα μονάχο στάζει.—
Σηκώνεται στὴ θάλασσα ἀπλόνει τὰ λευκά της
Χέρια, καὶ μέσα στὰ ἄγρια πηδάει κύματά της.—

Εἰς τὴν ψηλὴ καὶ ἔρημη ἐκείνηνε ραχοῦλα,
Τὸν ὕπνο τὸν ἀξύπνητο κοιμᾶται ἡ Ἀνθοῦλα.—
Ποῦ πάντοτε ἐκαθότουνε ἀχνή, καὶ λυπημένη,
Ὅταν τὸ Θάνο ἐπρόσμενε μὲ πόθο ἡ καυμένη.
Ἐκεῖ . . . στοῦ μαρτυρίου της, τὴ θάψανε τὸ μέρος,
Τοῦ μαρτυρίου ποῦ ὁ σκληρὸς τῆς εἶχε δώσει ἔρωσ.
Μὰ βόδα δὲν ἐβάλλανε, οὔτε μυρτιάς κλωνάρι,
Μόνον κατάμαυρο σταυρὸ καὶ κάτασπρο λιθάρι·
Κι' οὔτε δενδρὶ φυτέψανε, πουλάκι νὰ καθήσῃ
Γλυκὰ τὸ βράδῳ τὴν αὐγὴ ἐκεῖ νὰ τραγουδήσῃ·
Καὶ στέκεται περίλυπος καὶ παραπονεμένος
Ὁ τάφος της γιὰτὶ ἔμεινε ἔτσι ὠρφανεμένος.—
Μονάχα ὅταν οἱ ἄνεμοι στὴ θάλασσα βουτίζουν,
Καὶ τ' ἀγριωμένα κύματα, καὶ τὰ στοιχειὰ μανίζουν,
Τὸ ἔρημο τῆς θάλασσας πουλὶ, τὸ ἄγριο κύμα
Θρηνητικὰ φωνάζουνε τὴ θάλασσα ἔχει μνημα».—(sic)

Τὸ ποίημα τοῦτο δὲν στερεῖται χάριτος, οὐδὲ αἰσθή-
ματος καὶ πάθους· δυστυχῶς ὅμως εἶναι πλατυσμὸς τοῦ
πασιγνώστου ἄσματος τῆς Ἀβροκόμης¹, συνδυασθέντος

- (1) «Θάλασσα πότε θὰ ἰδῶ τὴν εὐμορφὴν Ἀβροκόμη;
»Τόσος καιρὸς ἐπέρασε καὶ δὲν τὴν εἶδ' ἀκόμη!
»Πόσαις φοραῖς κυττάζοντας ἀπὸ τὸν βράχο γέρνω,
»Καὶ τὸν ἀφρόν σου θάλασσα, γιὰ τὰ πανιά της πέρνω!
»Φέρτηνε τέλος, φέρτηνε! αὐτὰ ὁ Θύρσις λέγει
»Καὶ πέρν' ἀπὸ τὴν θάλασσα καὶ τὴν φιλεῖ καὶ κλαίγει,
»Καὶ δὲν ἤξεύρ' ὁ δυστυχὴς, ὅτι φιλεῖ τὸ κύμα!
»Τὸ κύμα, ποῦ τῆς ἔδωκε καὶ θάνατον καὶ μνημα».

μέτην ἀπὸ τοῦ βράχου τῆς Λευκάδος ἱστορουμένην κατὰ-
πτωσιν τῆς Σαπφοῦς· καὶ διαφέρει μὲν τὸ ποίημα τῆς
Ἀβροκόμης, ἐκ τοῦ ὅτι ὁ ἐραστὴς Θύρσις περιμένει αὐ-
τὴν χωρὶς νὰ φονευθῇ· ὁμοιάζει δὲ ἡ Ἀνθούλα πρὸς τὴν
Σαπφώ, ἐκ τοῦ ὅτι κρημίζεται ἀπὸ τοῦ βράχου τῆς Λευ-
κάδος ὡς ἐκείνη.

Η^ο Μονωδίαί.

« Συλλογὴ Λυρικῶν ποιημάτων. »

Ἡ συλλογὴ αὕτη ἀποτελεῖται ἐξ εἴκοσι καὶ ἐπτὰ
ποιημάτων δι' ὁμοιοκαταλήκτων στίχων, καὶ εἰς διάφορα
μέτρα συντεθέντων. Ὁ ποιητὴς φαίνεται λόγιος ἀνὴρ·
ἴσως δὲ, κρίνοντες ἐκ τε τῶν πλατυσμῶν καὶ τῆς πεί-
ρας ἣν ἔχει περὶ τῶν τοῦ κόσμου, εἶναι καὶ ὠρίμου ἡλι-
κίας, καὶ αὐστηρῶν ἡθῶν ἄνθρωπος, γράφει δὲ καὶ εἰς
καθαρεύουσιν γλῶσσαν. Εὐρίσκομεν ὅμως ὅτι 1885
στίχοι λυρικοῦ ρυθμοῦ, εἰς λυρικὸν ἀγῶνα, εἶναι ποσὸν
ἄφ' ἐνὸς μὲν ὑπερβαῖνον τὰ ὅρια τῆς ὑπομονῆς τῶν
κριτῶν, ἄφ' ἐτέρου δὲ κίνδυνος μήπως, τὸ καλὸν καὶ
ὠραῖον, θαπτόμενον ἐν τῇ πολυλογίᾳ, διαφύγῃ τὴν προ-
σοχὴν αὐτῶν, οἷτινες, ὅσον καὶ ἂν ὑποτεθῶσι σοφοὶ
καὶ προσεκτικοί, δὲν εἶναι ὅμως καὶ ἀλάνθαστοι, ὅταν
μάλιστα κατὰ τὸν ποιητὴν Ἀλέξανδρον Σοῦτσον,

« Τοῦ Ἀριστάρχου τ' ὄμμα

» Εὐρίσκει τὸν ἀδάμαντα κρυμμένον εἰς τὸ χῶμα. »

Τὸ ποίημα, τὸ ἐπιγραφόμενον « τὴν εἶδα πάλιν »
εἶναι ἐν τῶν καλητέρων, ἀλλὰ δυστυχῶς, καὶ τοῦτο
εἶναι λίαν ἐκτενές, ὡς λυρικὸν ποίημα. Μᾶς ἤρесе τὸ
σύστημα τοῦ νὰ μὴ ἀπαλείφεται τὸ φωνῆεν τῆς τε-
λευταίας συλλαβῆς λέξεώς τινος, καὶ μάλιστα εἰς τὰ

δημοτικά ποιήματα, όταν ἡ ἐπομένη λέξις ἄρχεται ἀπὸ ταῦτοῦ ὡς φωνήεντος, καὶ ἀποτελεῖται συνίζησις.

Ἴδου τὸ ἐπιγραφόμενον ἄσμα «τὴν εἶδον πάλιν.»

Ἐμπρός μου πάντοτε ἡ φιλότατη
εἰκὼν σου ἔρχεται, Ἑλένη,
ἀσυμπαθὲς ὀφθαλμαπάτη,
μὲ φεύγει πλὴν ἀφιπταμένη,
ὥς τὸ μὴδὲν φεύγει τὴν χεῖρα
τοῦ σκιοθήρα.

Ἦλπιζον δ' ἅπαζ ἔτι μόνον
ἂν σ' ἔβλεπον, ἀμέσως ὅτι
θὰ μὲ ἀπήλασσε τῶν πόνων
τῶν ἀφορήτων· ἀλλ' ἡ πρώτη
αὕτη ἔλπις καὶ τελευταία
ἦτο ματαία.

Σπεύδων σ' ἐζήτουν νὰ πραῦνης
τὴν νόσον, ἥτις μὲ ἠπείλει
νὰ μ' ἀποκτείνῃ δι' ὀδύνης
ἥτις μ' ἐξήρανε τὰ χεῖλη,
ἥτις μοῦ ἔπιεν ἡρέμα
ὅλον τὸ αἶμα.

Καὶ ποῦ δὲν ἔδραμον ἡ ψυχὴ μου;
εἰς τὰς ὁδοὺς, εἰς τὰς πλατείας
τῆς πόλεως, εἰς τοῦ ἐρήμου
αἰγιαλοῦ τὰς μοναξίας,
εἰς τὸ συνηρεφὲς πεδῖον
ἀγρῶν συσκίων.

Σχεδὸν μετὰ κλαυθμῶν καὶ γόων
παντοῦ σ' ἐζήτουν καὶ δακρύων,
καθὼς ἐν πλανηθὲν ἀθῶον
εἰς μέρη ἄγνωστα παιδίον
ζητεῖ δακρυῶν τὴν μητέρα
εἰς γῆν κλ' ἀέρα.

Ὡς τὸν δεσπότην του δ' ὁ κύων
ζητῶν ὁσφραίνεται τὸ χῶμα
κ' ἐγὼ τὴν πλάνην μου ἀνύων
ἡσπασθὲν κύψας ἐπὶ στόμα
πᾶν μέρος, ὅπου μετ' ἐλπίδων
ἔκτοτε σ' εἶδον.

Ἡρώτησα μετ' ἀγωνίας
τὴν βωβὴν γῆν, ποῦ ἄρα ἦσο
ἀλλ' ἡ ἡχώ μετ' ἐμπαθείας
μὲ ἀντηρώτησεν ὀπίσω·
κ' ἡ γῆ αὐτὴ ἤτις τὴν ἀπόθει
κλ' αὐτὴ σ' ἐπόθει.

Πολλάκις ἄπελπις ἀσθμαίνων,
ἀφοῦ ἀπηύδησα εἰς μάτην
ζητῶν, κατέπεσα καὶ στένων
ἡυχήθην, φῶς μου, τὴν ὑστάτην
πνοὴν, ἀφοῦ ἐκεῖ δὲν ἦσο,
ἐκεῖ ν' ἀφήσω.

Ἀγὼν' ἀφόρητον μὴ φέρων
τέλος κατέβαινον ὁ τάλας

ἀνάπαυσιν εἰς τῶν νερτέρων
ν' ἀναζητήσω τὰς ἀγκάλας,
τὰς λυσιπόνους, δι' ἐν πλέον
πνεῦμα μὴ πνέον.

Ὅμως δὲν ἦτο εἰμαρμένον
τὴν πνοὴν ἔτι νὰ περάνω.
Φεῦ, εἰς τὸ μνημα καταβαίνων
κ' ἔτοιμος ἦδη ν' ἀποθάνω,
προσέψαυσα τὴν σωτηρίαν
τὴν ὀλεθρίαν.

Τὴν εἶδον αἴφνης· ὦ ψυχὴ μου,
σὲ εἶδα ζῶσαν, ἀλλ' εἰς ποίαν
μ' ἔρριψεν αὖθις ἡ κακὴ μου
μοῖρα φοικτὴν ἀπελπισίαν !
ὁ ἔρωσ μου ἀνενεώθη
κί' οἱ σφοδροὶ πόθοι.

Σὲ εἶδον καὶ τὸ πῦρ τὸ φρύγον
πρίν με ἀντὶ τῶρα νὰ σβύνῃ,
ὥς ἐπλανώμην, κατ' ὀλίγον,
ἀνήφθη εἰς φλόγα καὶ μοῦ ψήνει
ὅ,τι ἀπέμεν' εἰς τὸ σῶμα
χλωρὸν ἀκόμα.

Καὶ ναυαγὸς ὑπὸ μανίας
σφοδρουῦ πνιγόμενος χειμῶνος,
πᾶσαν δ' ἐλπίδα σωτηρίας
ἀποβαλὼν, ἄνευ ἀγῶνος

ἀφὴν' εἰς τὴν παμφάγον λύσσα^ν
ζωὴν σβεσθεῖσαν.

Ἄλλ' ἡ εἰρωνικὴ τοῦ μοῖρα,
ἐνῶ ἐκπνέει, παρ' ἐλπίδα
εἰς τὴν ἐξηντλημένην χεῖρα
τοῦ φέρει ἀσθενῆ σανίδα,
ὅπως μετ' ἄμυναν μεγάλην
πνιγῇ καὶ πάλιν.

Ὁ δαίλαιος ἡγνόουν ὅτι
τὸ πῦρ σου, ἔρω, τὸ λαθραῖον,
ὁπόσον χρόνον ἂν ὑπνώττη,
ἀδιαλείπτως εἶν' ἀκμαῖον,
ἕως οὗ πάντα πυρπολήσῃ
κ' ἔπειτα σβύσῃ.

ὦ, τί νὰ γείνω, τί νὰ γείνω;
Ἐν μέσῳ ἔρωτος θανάτου
μετέωρος, ποῦ ν' ἀποκλίνω;
Κ' ἐδῶ κ' ἐκεῖ δι' ἀοράτου
ὀλκοῦ ἡ μοῖρά μου μὲ σύρει
καὶ δὲν μ' οἰκτεῖρει.

Οὐδέποτε ζοφερωτέραν
ὁ ἥλιος ἔχει φωτίσει
παρὰ τὴν σήμερον ἡμέραν.
Ἢ γῆ καλλίτερον νὰ σχίσῃ
καὶ νὰ μὲ πῖνῃ παρὰ μίαν
ἐπιορκίαν.» (sic.)

Θ^{ον} Μυρσίναι.

« ἦτοι, Συλλογὴ λυρικῶν ποιήσεων. »

Ἡ συλλογὴ αὕτη σύγκειται ἐκ δέκα καὶ τεσσάρων ποιημάτων, καὶ εἶναι γνήσιος μὲν, ἀλλ' ἀνούσιος καρπὸς τῆς νεωτάτης σχολῆς τοῦ ῥωμαντισμοῦ, τῆς διηνεκῶς ὀνειρευομένης ἐν Ἑλλάδι παλμοῦς, δάκρυα, (ἀληθῆ, ἢ ψευδῆ, ἀδιάφορον! διότι καὶ τὰ δύο ἔχουσι πέρασιν!) καὶ σφρίγγη, καὶ ἡδυπαθείας, καὶ τέλος αὐτὴν τὴν Ἐδέμ.... ἐπὶ τοῦ γραπτοῦ χάρτου! Τὸ ποίημα Λαίδρος δάκρυα, καὶ ἄλλα τῆς συλλογῆς ταύτης ποιήματα, ἀποδεικνύουσι τὴν ὁσφραντικὴν δύναμιν τῶν ἀνιχνευόντων τοιαῦτα διανοητικὰ κυνηγέσια ἐν Ἑλλάδι, εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν σύμπας ὁ σῶφρων κόσμος λυπεῖται διὰ τὴν ἀπόσβεσιν τῶν ἀρετῶν, αἵτινες μέχρι τῆς χθὲς διέπρεπον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κοινωνίαν, τὴν κινδυνεύουσαν νὰ διαφθαρῇ σήμερον μέχρι κυνισμοῦ, διὰ τῶν ἀσέμνων ποιήσεων καὶ τῶν ἀνηθίκων μυθιστορημάτων.

Λυπούμεθα διότι ὁ ποιητὴς τῶν Μυρσινῶν, δυνάμενος ἴσως ἄλλως νὰ διαπρέψῃ, ἀνῆκει εἰς ταύτην τὴν σχολὴν τοῦ συρμοῦ τῆς παραδοξολογίας, καὶ τοῦ κυνικοῦ ὕλισμοῦ. Ἰδοὺ δὲ ἐκ τῶν πολλῶν στροφῶν μία τῶν περιεργωτέρων, καὶ γριφωδεστέρων, τοῦ πρώτου ποιήματος τοῦ ἐπιγραφομένου. « Ἐκ τοῦ παρελθόντος. »

« Βλέπω ὄμιλον παρθένων ἐστεμμένων μὲ τὰ ῥόδα,

» Προκαλοῦν με εἰς στροβίλους βλέμμα κόρης ἀγαστῆς·

» Λησμονῶν δὲ τὸν βραδύν μου, τὸν δυσκίνητον νῦν πόδα,

» Οὐδ' ἀπόλυτος ὑπῆρξα τότε ἐξουσιαστῆς,

Εἰς χοροῦ εἰσδύω πάλιν

» Κεῖ λαμβάνω γέρας νίκης ἐλαφρὰν ἐγγύς της ζάλην. (sic)

Ζητῶ συγγνώμην διὰ τὴν λέξιν· ἀλλ' ἡ στροφή
αὕτη μοι φαίνεται οὔσα ἀπὸ τὰ δὴ λεγόμενα κουλου-
βάχατα. Ἐρωτῶ δὲ τί θέλει νὰ εἴπῃ ὁ ποιητής; βλέπω
ὁμίλον παρθένων προκαλοῦντα με, ἡ βλέπω βλέμμα
κόρης προκαλοῦν με;

Καὶ τί θέλει νὰ εἴπῃ διὰ τῶν ἀκολούθων;

«λησμονῶν τὸν βραδύν μου, τὸν νῦν δυσκίνητον πόδα,
»οὐ ὑπῆρξα τότε ἀπόλυτος ἐξουσιαστής, εἰσδύω εἰς πάλιν χο-
»ροῦ, καὶ λαμβάνω ἐγγύς της ὡς γέρας νίκης, ἐλαφρὰν ζάλην;»

Ἡ εἰς πεζὸν λόγον μετατροπὴ παντὸς στίχου, καὶ
παντὸς ποιήματος, εἶναι καθ' ἡμᾶς, ἡ μόνη ἀληθὴς βά-
σανος τῆς ἀξίας του· τὸ ποίημα δὲ τοῦτο βρίθει παρο-
μοίων στροφῶν. Πάντα σχεδὸν τὰ ποιήματα τῆς συλλο-
γῆς ταύτης ἔχουσι πολὺν τὸν πλατυσμόν, καὶ δύνανται
νὰ ὀνομασθῶσιν ἑμμετρος πεζολογία. Μεταξὺ δὲ
τούτων διακρίνεται μόνον τὸ ἐπιγραφόμενον «ἐν Φα-
λήρῳ» ὅπου ἀπαντῶνται καὶ τινες στροφαί, κάπως κα-
λήτεραι, ἃς καὶ ἀναγινώσκομεν. Ἀλλὰ καὶ τὸ ποίημα
τοῦτο εἶναι ἀνακόλουθον, διότι ὁ ποιητής ἀφίνων τὸ
πρόσωπον τοῦ ποιητοῦ μεταβαίνει, ὡς ἐκ μηχανῆς,
εἰς τὸ τοῦ μαχητοῦ· κατόπιν δὲ ἀφίνων τὸ πρόσωπον
τοῦ νέου ἑραστοῦ, μεταμορφοῦται εἰς γέροντα χρονό-
ληρον, ὅστις ἔβαψε μὲ τὸ αἷμά του τὴν γῆν!!

Ἴδου, πάντα ταῦτα.

«Βλέπεις τὴν θίνα, ἣν φιλεῖ
ἡ θάλασσα ὡς τρυφυλὴ
παρθένος ἐρωμένον; (ψυχρόν!)
Βλέπεις ἑδρῶν πληθὺν ἐκεῖ;

Ἵπὸ σελήνης φῶς γλυκὺ
εἶδον ἄβραν παρθένον.

Ἐκεῖ ἦν ἔρημος ἡ θίν·
Ἀνθρώπων ἄμετρον πληθὺν
τὸ μέλος συνεκάλει,
ἐμὲ δὲ κόρης τρυφεραῖς,
ἐμπλέου παιδικῆς χαρᾶς,
προσέλκνον τὰ κάλλη.

Ἦπλοῦτο πανσελήνου φῶς·
εἰς τόσον θόρυβον κωφός,
βλέπων ἐμπρὸς γαλήνην
ἐβυθίζομην λησμονῶν
εἰς ὀπτασίας ἡδονῶν,
ἔχων ἐγγὺς ἐκείνην.

Τί δι' ἐμὲ ἡ μουσική,
σειρήνων θέα μαγική,
ἂφ' οὗ τὴν κόρην εἶχον,
καὶ ἀπὸ χείλη δροσερὰ
ἤκουον ῥήματα παιδρὰ
καὶ φιλημάτων ἦχον;

Βωμὸς εἰς τέρψεις προσφιλές,
ἀκτὴ εἰς τέρψεις δαψιλής,
τὸ Φάληρόν μου μένει.
Ἐκεῖ ἠγάπησα πολὺ· (ὁ ἀγαπῶν δὲν ἀγαπᾷ ὀλίγον)
ἐκεῖ ἡ κόρη ἡ δειλὴ
καὶ πάλιν μὲ προσμένει»

Ἐκ τῆς νεότητος δὲ εἰς ἣν εὐρίσκεται μέχρι ταύτης
τῆς στιγμῆς, αἴφνης ὁ ποιητὴς μεταβαίνει, λίαν παρα-
δόξως, εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς ἐπαναστάσεως, ὅπου δὲν συ-
νήντησε παρθένον, οὐδ' αὐλοὺς καὶ χορδὰς, ἀλλὰ
φρικτὰς ὀρδὰς καὶ προβαῖνον ἡφαίστιον! καὶ
ὅπου, εἰς τὴν ἀκτὴν τὴν φαλακρὰν τοῦ Φαλήρου,
ἡ γῆ ἀκόμη ἀντηχεῖ, καὶ ἐβάφη, μὲ τὸ αἷμα αὐτοῦ τοῦ
χρονολήρου! (δηλαδὴ τοῦ ποιητοῦ)· ἰδοὺ καὶ ἡ παρά-
δοξος αὕτη συνέχεια τοῦ ποιήματος τούτου.

«Βλέπεις ἐκεῖ ξηρὸν κρημνὸν,
Ἐδῶ μνημεῖόν τι σεμνὸν,
ἀπλοῦν μεμονωμένον;
Βλέπεις ἐκεῖ λίθων σωρόν;
βλέπεις τὸν τύπον τῶν σφαιρῶν
ἔτι κεχαργμένον;

Δὲν ἦσαν τότε' ἑδρῶν σωροί,
ἀλλὰ ἀμέτρητοι ἐχθροὶ
καὶ πυροβόλων πλῆθος.
ὄχι τοῦ Βέρδῃ μουσική.
ἡ σάλπιγξ ἦν πολεμική,
καὶ κλίνη μας ὁ λίθος.

Ἐκεῖ συνήντησα φαιδρὸς
ἐν μέσῳ φοβεροῦ πυρὸς,
ὄχι δειλὴν παρθένον,
ὄχι αὐλοὺς, οὐχὶ χορδὰς,
ἀλλὰ ἐχθρῶν φρικτὰς ὀρδὰς,
ἡφαίστειον προβαῖνον.

Καὶ ἦτο δρᾶμα ὁ ἀγῶν!
κοσμοῦντες διὰ τῶν πληγῶν
οἱ Ἕλληνες τὰ στήθη
ἐδῶρουν τόσας εἰς ὑμᾶς
τέρψεις καὶ πλούτη καὶ τιμὰς
καὶ θεαμάτων πλήθη.

Βλέπεις; Ἐδῶ, οὐχὶ μακρὰν,
εἰς τὴν ἀκτὴν τὴν φαλακράν,
ὦ νέε, τοῦ Φαλήρου,
ἢ γὰρ ἀκόμη ἀντηχεῖ,
καὶ μ' αἵμά μου ἔχει βραχεῖ,
ἐμοῦ τοῦ κροτολήρου (!)

Σὺ ἀναμνήσεις; μόνον σύ;
παρθένου πλόκαμοι χρυσοῖ,
ἐν φίλημα, ἐν ῥῆμα; . . .
εἶν' ἀναμνήσεις πάντ' αὐτά;
... Εἰζεύρεις τίνας κεῖντ' ὅστ' ἄ
ὕπὸ αὐτὸ τὸ μνημα;

ᾠ! ἤκουσας ὥδ' ἀς πολλὰς
καὶ εἶδες κόρας τρυφηλὰς
εἰς Φάληρον πολλάκις,
πλὴν τῶρα μάθε παρ' ἐμοῦ
« Ἐδῶ ὁ ἦρωε ἐνθυμοῦ
κεῖται Κραῖτσκάκης. » ¹

(¹) Καυμένη Κραῖτσκάκη! Ποῦ ἐφαντάζεσο ποτὲ ὅτι ἤθελον σὲ ἐνθυμηθῇ,
σήμερον μόνον διότι εἶχεν ὁ ἱερός καὶ ἅγιος τάφος σου τὴν κακὴν τύ-
χην νὰ γειτνιάζῃ πρὸς τὸ μελόδραμα τοῦ Φαλήρου!!!

Ἄν αὖτ' ἡ τοῦ Φαλήρου θιν
 ἄσµα καλὸν, κόµην ξανθὴν
 σοὶ ἐνθυμίζει μόνον,
 σελίδας δόξης φθονητῆς
 ἀναγινώσκω ἐπ' αὐτῆς
 μετὰ παλµῶν καὶ στόνων.» (sic)

Ι^{ον} Ποίημα ὑπ' ἀριθ. 18, ἐπιγραφόμενον
 «Ἐρωτικὸν χαρτοφυλάκιον.»

Τὸ χαρτοφυλάκιον τοῦτο περιέχει πεντήκοντα δω-
 δεκάστιχα ποιηµάτια, οὐδὲν ἄλλο ἐκφράζοντα μετὰ
 παραπόνων, ἢ τοὺς πόνους τῆς ὑπὸ ἔρωτος τρωθείσης
 καρδίας τοῦ ποιητοῦ, διὸ καὶ ὑπάγονται μᾶλλον εἰς τὸ
 γένος τῆς Ἑλεγειακῆς ποιήσεως· τὰ ποιήµατα ὅμως
 ταῦτα ἔχουσι πάντα τὸ αὐτὸ μέτρον καὶ τὴν αὐτὴν
 χοροῖαν, καὶ τὰς αὐτὰς σχεδὸν ἰδέας. Καλῶς, λοιπὸν,
 ἤθελε πράξει ὁ ποιητὴς εἰς τὸν ἀριθμὸν αὐ-
 τῶν, ἢ προσέθετε κέντρα ὀξύτερα καί τινας περιπετείας,
 ὅπως ἐξεγείρῃ τὸ διαφέρον τοῦ ἀναγνώστου ἔτι μᾶλλον.
 Οἱ κριταὶ ἀποροῦσι διατὶ ἢ ποθουμένη ὑπὸ τοῦ ἐραστοῦ
 λύσις νὰ ἐπεκταθῇ μέχρι πεντήκοντα ἡμερῶν, ἀφ' οὗ ἀπὸ
 τοῦ πρώτου, μέχρι τοῦ εἰκοστοῦ τετάρτου ποιηµατίου
 του, τὰ πράγµατα εὐρίσκονται εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν, ἄρ-
 χονται δὲ μόνον (καθὼς λέγουσι σήμερον) νὰ σκου-
 ραίνουν, ἀπὸ τοῦ 25 ποιήµατος, τῇ συνεργείᾳ ἐνὸς
 ῥόδου, καὶ κατὰ τὸ 45 ποιηµάτιον, τῇ διπλωµατικῇ
 παρεµβάσει αὐτοῦ τοῦ ἔρωτος, ὅστις, ἀνακύψας ἀπὸ
 εὐθαλλοῦς λειµῶνος in persona.

»φίλε λέγει τῶν δεινῶν σου αἷτιος σὺ εἶσαι μόνος
 »ἔλαβες τὰ δῶρα ὅσα ἔρωσ δύναται νὰ δώσῃ,
 »Τόλμησον! ἡ τόλμη θέλει τὰς εὐχάς σου ἐκπληρώσει.»

Τοιοῦτον εἶναι τὸ ἐρωτικὸν χαρτοφυλάκιον, τὸ
 ὁποῖον μεγάλως διαφέρει τῶν διπλωματικῶν χαρτοφυ-
 λακίων, ἅτινα σπεύδουσι δραστηριώτερον πρὸς λύσιν
 τῶν ἐκκρεμῶν ζητημάτων!

Ὁ ποιητής, οὐχ' ἦττον, φαίνεται ἀνὴρ σώφρων καὶ
 κόσμιος· πολλὰ τῶν ποιηματίων του εἶναι εἰκονικώτατα,
 καὶ τελευτῶσιν εἰς ἓν κέντρον, ἡ γλῶσσά του ἔχει πολ-
 λὴν ὀρθοέπειαν, καὶ οἱ ῥέοντες στίχοι του εἶναι γεγραμ-
 μένοι *lege artis*, ἀλλ' εἰς τοιαύτην ὑπόθεσιν ἔπρεπε νὰ
 ἔχῃ καὶ περισσότερον πῦρ. Ὅπως λάβετε γινῶσιν περὶ
 τῆς ἀξίας τῶν ποιημάτων τούτων ἀναγινώσκω τὸ 38
 ποιημάτιον, πρὸς τὸ ὁποῖον ἀμιλλῶνται καὶ τὰ λοιπά·
 Ἴδου τοῦτο·

«Μετὰ τοῦ πανούργου τέκνου τῆς ἐρατεινῆς Κυθήρας
 Εἰς τὴν γῆν ἐκ τοῦ Ὀλύμπου αἱ τρεῖς Χάριτες ἐλθοῦσαι,
 Νεαρῶν ἀνθέων στέμμα εἰς τὰς θείας εἶχον χεῖρας
 Καὶ τὴν ἐν θνηταῖς καλλίστην περιήρχοντο ζητοῦσαι.
 Ὅδηγῶν αὐτὰς ὁ ἔρωσ ἔφθασεν ἐνώπιόν σου
 Καὶ κατέθεσε τὰ βέλη καὶ τὸ τόξον πρὸ ποδῶν σου.
 Αἱ δὲ χάριτες τὸ κάλλος τοῦ προσώπου σου ἰδοῦσαι
 Ἐμειναν τεθαμβημέναι, σοὶ τὸ στέμμα παραδοῦσαι,
 Ἄν αἱ χάριτες σὲ στέφουν καὶ σοὶ δίδουν τὰ πρωτεῖα,
 Κ' εἰς τοῦ ἔρωτος τὸ βλέμμα προεκρίθης, ἐρασμία,
 Μὴ θαυμάζῃς ὅτι μένω ἔμπροσθέν σου θάμβους πλήρης,
 Καὶ κατόπιν σου δεσμώτην θριαμβεύουσα μὲ σύρεις.»

ΙΑ^{ον} Ποίημα ὑπ' ἀριθ. 14, ἐπιγραφόμενον

«Τὰ τραγούδια μου.»

Δώδεκα ποιημάτια εὐτράπελα καὶ φαιδρὰ, καὶ ἄνευ δυστοκίας ἰδόντα τῆς ἡμέρας τὸ φῶς, ἀπαρτίζουν τὴν λυρικήν ταύτην συλλογὴν.

Κατὰ πρῶτον ἡ ἐπιτροπεία νομίζει καθήκον της νὰ παρατηρήσῃ, εἰς τινὰς τῶν διαγωνιζομένων, ὅτι στίχους λέγοντες καὶ μετροῦντες, ἐννοοῦμεν στίχους ἀκεραίους, ὧν οἱ πόδες συναρμολογούμενοι σχηματίζουν ἐν ὅλῳ, τεμνόμενον διὰ τοῦ ῥυθμοῦ εἰς δύο μέρη, ἡ κῶλα, ὧν ἕκαστον συνήθως σύγκειται ἐκ δύο τοῦλάχιστον ποδῶν· δὲν παραδεχόμεθα ὅμως κατ' οὐδένα τρόπον ὥς δύο στίχους, τὰ δύο ταῦτα κῶλα, ὅταν ὁ ποιητής, διὰ νὰ συμπληρώσῃ τὸν ἀπαιτούμενον ἀριθμὸν, θεωρεῖ αὐτὰ ὥς δύο στίχους ἀκεραίους. Εἰς τὸ ἀμάρτημα τοῦτο περιέπεσε καὶ ὁ ποιητής τῶν τραγουδίων καὶ τινες ἄλλοι, μετροῦντες ὥς δύο στίχους, τὰ δύο κῶλα ἑνὸς καὶ μόνου. Τοιοῦτοτρόπως, εἰς τὸ ἐπιγραφόμενον ἔρωτας, καὶ εἰς τὸ βακχικόν του ποίημα «κρασί» ἡ στροφὴ αὕτη·

«Ἄχ τί ὦραϊο τὸ ῥετσίνατο!

ἀναθεμάτο,

πῶς τ' ἀγαπῶ!

ἅμα τὸ πίνω, ὅπου τὸ εὔρω,

Γιὰ ὅλα ξεύρω

κάτι νὰ 'πῶ.»

Μεταβάλλεται ἀπὸ ἐξαστίχου, εἰς ὀκτάστιχον, διότι ὁ ποιητής γράφει αὐτὴν, οὕτω·

ἄχ τί ὦραϊο
τὸ ρετσίνατο!
ἀναθεμάτο!
πῶς τ' ἀγαπῶ!
ἅμα τὸ πίνω,
ὅπου τὸ εὖρω,
Γιὰ ὅλα 'ξεύρω
κάτι νὰ πῶ.» κτλ.

Ἐὰν ἡ ἀρχὴ αὕτη ἐπικρατήσῃ, τότε ὅλα τὰ ποιήματα θέλουσιν εὐρεθῇ μετὰ διπλασίου ἀριθμοῦ στίχων, ὡσάκις ὁ ποιητὴς εὐρεθῇ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐκτείνῃ αὐτά. Ἐχει δὲ ἡ παρατήρησις αὕτη συνεπείας κακὰς διὰ τοὺς διαγωνιζομένους, διότι τοιοῦτοτρόπως δύναται σπουδαῖόν τι καὶ καλὸν ποίημα νὰ μὴ γίνῃ παραδεκτόν, ὅταν τὰ παρὰ τοῦ ποιητοῦ μετρηθέντα δύο κῶλα ἐνὸς στίχου, ὡς δύο πλήρεις στίχοι, θέλουσι μετρηθῇ παρὰ τῶν κριτῶν ὡς εἷς καὶ μόνος. Ταῦτα λέγομεν ἅπαξ καὶ διὰ παντός.

Ἐξετάζοντες δὲ τὰ τραγούδια καὶ τὴν ἀξίαν των, εὐρίσκομεν, ὅτι τὰ πλεῖστα ἐξ αὐτῶν πολλὴν ἔχουσιν εὐκολίαν καὶ χάριν· ὡς καλῆτερα δὲ μᾶς ἐφάνησαν τὰ ἐπιγραφόμενα· ὁ ὑπουργός, ἐνθύμησις, ἔρωτας, κυνηγός, τὸ βελόνι, καὶ ἐνθουσιασμός. Εἰς τοῦτο ὅμως τὸ εἶδος τῆς ποιήσεως, εἰς ὃ καὶ τὸν προτρέπομεν νὰ καταγίνεται, πρέπει νὰ ἀποφεύγῃ τὰς βαρβάρους καὶ τουρκικὰς λέξεις, καὶ τὰς περιττολογίας, ἃς ἡ λυρική ποίησις, διὰ τὴν βραχύτητα τῶν στίχων της, καὶ τὰ διθυραμβικά της ἄλματα, δὲν ἐπιτρέπει. Ἐπαινοῦντες δὲ αὐτὸν διὰ τὰς ρεούσας φυσικῶς ὁμοιοκαταληξίας

τῶν ποιηματίων του, ἐλπίζομεν, ἐὰν ἔτι μᾶλλον γυμνασθῇ, ὅτι εἰς τὸν ἐπόμενον λυρικὸν ἀγῶνα θέλει ἀποστείλει καλῆτερα ἔργα.

Ἀναγινώσκομεν ἐκ τῶν ποιημάτων τούτων δύο τὰ ἐπιγραφόμενα, ἐνθύμησις καὶ ἐνθουσιασμός. Ἰδοὺ τὸ πρῶτον.

Ἐνθύμησις.

Ἦμουν μὲν φορὰ παιδάκι κί' ἀγαποῦσα τὰ καρῦδια,
τῆς ἀμάδες καὶ τοὺς βώλους,
ἐπηδοῦσα μές' στὸν δρόμο, καὶ εἰς ὅλα τὰ παιχνίδια
ἤμουν πρὸ τρελλὸς ἀπ' ὅλους.
Κ' ὅπῃ ἐβλεπα νὰ κἀνὴ στὸ παιχνίδι ζαβολιά,
τὸν τραβοῦς' ἀπ' τὰ μαλλιά.

Ἄμα μοῦλεγαν νὰ πάω τὸ πρῶτ' εἰς τὸ σχολεῖο
εὐθὺς ἀρχίζα τὸν βῆχα,
καὶ δὲν ἔπλανα ποτέ μου εἰς τὸ χέρι μου βιβλίον
ἀπ' ἐκεῖνα ὅπου εἶχα.
Μὲ θυμὸ 'πετοῦσα κάτω τὴν κυρὰ Γραμματικὴν,
κ' ἔτρεχα ἐδῶ κ' ἐκεῖ.

Κί' ἂν ἐπήγαινα σχολεῖο, ἔκανα κακὸ μεγάλον...
ἐγελοῦσα μοναχὸς μου,
Ἦδινα τσιμπλιῆς στὸν ἕνα καὶ ἐθύμωνα τὸν ἄλλον...
κί' ὁ καλὸς ὁ δασκαλός μου
γιά νὰ κἀνὴ καὶ ἐμένα σὰν τοὺς ἄλλους γνωστικὸν,
μ' εἶχε πάντα νηστικόν.

Ἀπὸ ὅλους μου τοὺς φίλους στὰ παχνίδια καὶ στῆς τρέλλαις
ἤμουν κάλτσα τοῦ διαβόλου,

καὶ γιὰ λοῦσα, γιὰ τραγούδια, γιὰ χορούς καὶ γιὰ κοππέλαις
δὲν μὲ ἔμελλε καθόλου.

Εἶχα μόνον μιὰ φροντίδα καὶ ἀγάπη νὰ πετῶ
τὸν χαρτένιο μ' ἀετό.

Τότε ὅλα τὰ κορίτσια μὲ ἀγάπη μὲ φιλοῦσαν

Εἰς τὸ στόμα κάθε ὥρα,

Καὶ σφιγκτὰ στὴν ἀγκαλιά των σὰν παιδί των μ' ἐκρατοῦσαν,
καὶ μοῦ κάναν τόσα δῶρα.

Μὰ ἐγὼ ὥσάν παιδάκι δὲν τὰ ἤθελα αὐτὰ
τὰ πολλά των χωρατά.

Πέταξαν τὰ χρόνια 'κεῖνα, 'πέρασαν τὰ χάδια ποῦχα
καὶ ἡ πρώταις μου ἡ τρέλλαις . . .

Τώρα ἔβγαλα μουστάκια, τώρα θέλω καλὰ ροῦχα,
τραγουδάκια καὶ κοππέλαις.

Τώρα 'γνώρισα τὰ πάθη, τῆς ἀγάπης τοὺς καῦμοὺς
καὶ τοὺς ἀναστεναγμούς.

Τώρα χάδια καὶ παιχνίδια ἡ κοππέλαις δὲν μοῦ κάνουν
τώρα πιά δὲν μὲ φιλοῦνε . . .

Τώρα σφάζουν τὴν καρδιά μου, μὲ θυμώνουνε, μὲ σκάνουν,
κ' εὐθὺς ποῦ μὲ ἰδοῦνε

Μοῦ γυρίζουνε τὴν πλάτη, τὸ παράθυρο σφαλοῦν,
καὶ πικρὰ μὲ περγελοῦν.

Τώρα ἔμαθα τὸν κόσμο, τώρα εἶμαι παλληκάρι,
καὶ ὁ ἔρωτας μὲ ψήνει,

καὶ μὲ τὸ φαρμακερὸ του καὶ σκληρότατο δοξάρι
ἡσυχία δὲν μ' ἀφίνει.

Τώρα ἔμαθα καὶ ἔξερω τί φαρμάκι καὶ φωτιὰ
ἔχει μιά του σαϊτιά.

Ἄχ! καὶ ν' ἄλλαζε ὁ κόσμος, καὶ παιδὶ νὰ γείνω πάλι
καὶ νὰ τρέξω στὰ παιχνίδια...

Μὰ τί λέγω; τοῦτ' ἡ σφαῖρα δὲν θὰ πάρῃ στράτα ἄλλη;
θᾶναι πάντα εἰς τὰ ἴδια.

Ἦμουνα τρελλὸ παιδάκι μὴν φορὰ κί' ἓνα καιρό...
δὲν θὰ γίνω πλὴ μωρό. (sic)

Ἴδου δὲ καὶ τὸ δεύτερον τὸ ἐπιγραφόμενον·

«Ἐρθουσιασμός.»

Τὴν πατρίδα μ' ἀγαπῶ,
τοὺς τυράννους τῆς κτυπῶ,
κί' ἂν κανένας τὴν προσβάλλῃ,
εἶμαι Ἕλληνας θὰ 'πῶ
μὲ παλληκαριὰ μεγάλη.

Κί' ὅποιος τότε εὐρεθῇ
ἐμπροστὰ μου, καὶ σταθῇ
τὸν παλληκαρᾶ νὰ κάνῃ,
στὴ στιγμὴ μὲ τὸ σπαθὶ
θὰ κοπῇ ὥσάν ρεπάνι.

Τότε ὅποιον κί' ἂν εὕρῃ
μ' ἓνα φύσημα ἴμφορῷ
εὐθύς κάτω νὰ τὸν ρίξω,
καὶ λειοντάρι φοβερό
ἔχω δύναμι νὰ πνίξω.

Καὶ εὐθύς ποῦ μὲ καλεῖ
ἡ πατρίδα, σὰν πουλὶ
στά τουφέκια μέσα τρέχω,
φθάνει δίπλα μου πολὺ
καὶ γλυκὸ κρασὶ νὰ ἔχω.

Ἄχ! καὶ πότε θὲ ν' ἀρθῇ
ὁ καιρὸς ν' ἀρματωθῇ
ἡ γλυκεῖα πατρίδα ὅλη,
καὶ ζωσμένη τὸ σπαθί
ν' ἄμπη μέσα εἰς τὴν Πόλι;

Ἄν ζῶ 'κεῖνο τὸν καιρὸ,
μέσ' στῶν Τούρκων τὸ σωρὸ
θὰ χυθῶ καὶ θὰ παλέψω,
καὶ τὸν Τζάμικο χορὸ
στά κορμιά των θὰ χορέψω.

Καὶ μὲ θάρρος καὶ καρδιά
θὲ νὰ πάω μὲ βραδυὰ
νὰ εἰπῶ εἰς τὸν Σουλτάνο
«ἡ τῆς Πόλις τὰ κλειδιά,
ἡ κορμιάτια δυὸ σὲ κάνω.»

Θάνατε, νὰ σὲ χαρῶ,
τὸ σπαθί σου τὸ σκληρὸ
ἄς μὴν ἔλθῃ νὰ μὲ πάρῃ
ὥς ἐκεῖνο τὸν καιρό
κάμε μου αὐτὴ τὴ χάρι.» (sic)

IB^{ον} Ποίημα, ὑπ' ἀριθ. 8, ἐπιγραφόμενον

« Σπινθήρες γενναιοφροσύνης. »

Ἐξ ποιημάτια, συγγραφέντα διὰ τριστίχων καὶ τετραστίχων ἀνομοιοκαταλήκτων στροφῶν, ἀποτελοῦσι τὴν συλλογὴν ταύτην, ἥτις φαίνεται ἔργον ἀνδρὸς λογίου, διότι καὶ εἰς γλῶσσαν κάπως καθαρεύουσιν ἐγράφησαν ταῦτα, καὶ φιλόπατρι αἴσθημα οὐκ ὀλίγον ἔχουσι. Ὁ ποιητὴς δὲν φαίνεται ἀγύμναστος· παρέλκεται ὁμως εἰς πλατυσμὸν ἰδεῶν ἀνάρμοστον ἐν ποιήσει λυρικῇ, ἐκνευρίζοντα διὰ τῶν συχνῶν προσδιορισμῶν καὶ τῶν ἀναλύσεων τὴν ἀρχικὴν ἰδέαν. Ἄς λάβωμεν χωρία τινὰ ὡς παράδειγμα ἐκ τοῦ Ῥήγα τοῦ Φερρραίου, ὅπερ εἶναι ἐν τῶν καλητέρων τῆς συλλογῆς ταύτης ποιηματίων.

« Ὡς ἡ σάλπιγξ τοῦ Ὑψίστου,
(γράφει τοῦ ἀγγέλου, διότι ὁ Ὑψιστος δὲν εἶναι σαλπιστής),

» ἥτις μέλλει νὰ ἐγείρῃ

» τοὺς νεκροὺς ἐν τῇ δευτέρᾳ παρουσίᾳ, ἡ φωνὴ του

» ἤγειρε τοὺς ὀπλοφόρους τοῦ Ὀλύμπου καὶ τοῦ Πίνδου. κ.τ.λ.

Ἡ φράσις ἐν τῇ δευτέρᾳ παρουσίᾳ εἶναι περιττὴ· διότι, πᾶς χριστιανὸς πιστεύει ὅτι ἡ σάλπιγξ αὕτη θέλει ἠχήσῃ ἐν τῇ δευτέρᾳ παρουσίᾳ. Ἡ αὕτη ἀκατάλληλος περιττολογία ὑπάρχει καὶ εἰς ἄλλα χωρία μετ' ἀναρμόστων συγκρίσεων, ὡς λ. χ. εἰς τὸν στίχον τοῦτον·

« Ἀντὶ στέμματος κιθάραν, ἀντὶ σκῆπτρου στίχους ἔχων. »

Παραλείποντες ὅτι εἶναι λίαν ψυχρὰ ἐνταῦθα ἡ σχέσις τῶν στίχων πρὸς τὸ σκῆπτρον, διότι δὲν πρόκειται περὶ τοῦ Προφητάνακτος, λέγομεν ὅτι εἰς αὐτὸν τὸν στίχον ἐπαναλαμβάνεται πάλιν δις ἡ αὕτη ἰδέα. Καὶ κατωτέρω·

« Ἄργυρον χρυσὸν δὲν ἔχω πλούσιον νὰ κάμω δῶρον. » κ.τ.λ.
(πλατυσμὸς καὶ πεζολογία).

Τὸ πρῶτον ποίημα ἐπιγραφόμενον « Ἰησοῦς Χριστὸς » εἶναι σχεδὸν παράφρασις τῆς ἐν τῷ Ὅρει τῶν Ἑλαιῶν διδασκαλίας. Θέματα δὲ ἔχουσι τὰ λοιπὰ τὴν θρησκείαν, καὶ τὴν πατρίδα, διὸ καὶ εὐχόμεθα αἱ δύο αὗται χορδαὶ νὰ ἡχήσωσιν ἁρμονικώτερον εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ποιητοῦ.

Καὶ εἶναι μὲν τὰ θέματα τῶν ποιημάτων τούτων εὐσεβῆ, καὶ ἠθικὰ, ἀλλ' εἶναι καὶ κοινά· ἐπειδὴ ὁμῶς στεροῦνται καὶ τῆς ὁμοιοκαταληξίας, ἥτις ἡδύνατο καὶ νὰ τὰ καταστήσῃ φορητὰ ἐν ποιήσει λυρικῇ, τὰ θεωροῦμεν ἀδόκιμα. Τὸ ποίημα π. χ. ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς, ἐπειδὴ ἡχεῖ εἰς τὰ ὦτά μας ὡς πεζολογία, προτιμῶμεν ἀντ' αὐτοῦ νὰ ἀναγινώσκωμεν τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ ἀποστόλου Ἰωάννου.

Ἀναφέρομεν ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ ἔκτου ποιήματος, θέμα ἔχοντος τὸν ἀνδριάντα Ῥήγα τοῦ Φερράιου.

Ἴδου τοῦτο·

« Εἰς τὸν ἀνδριάντα Ῥήγα τοῦ Φερράιου. »

« Ἐμπροσθεν τοῦ Νιαγάρα, τοῦ μεγάλου καταρράκτου
τοῦ κρημνίζοντος τὸ ὕδωρ ἀπὸ ὕψους ἀμετρήτου,
τῆς Ἀμερικῆς τὰ φύλα τᾶγρια τὸ γόνυ κάμπουν,
τὸν τεράστιόν του κρότον πρᾶγμα θεῖον θεωροῦντα.

Ἐμπροσθεν τοῦ ἀνδριάντος καὶ ἐγὼ συχνὰ τοῦ Ῥήγα
Ἔρχομαι, τὸ γόνυ κάμπω, καὶ τὸ μέγα φρόνημά του
Θεῖον ἀληθῶς νομίζω . . . Ποία τόλμη διανοίας
Νῆναστήσῃ γένος ἥδη πρὸ αἰώνων δουλωμένον !

Ὡς ἡ σάλπιγξ τοῦ Ὑψίστου, ἥτις μέλλει νὰ ἐγείρῃ
τοὺς νεκροὺς ἐν τῇ δευτέρᾳ παρουσίᾳ, ἡ φωνή του
ἤγειρε τοὺς ὀπλοφόρους τοῦ Ὀλύμπου καὶ τοῦ Πίνδου
μὲ τὴν σπάθην νὰ συντρίψουν τὸν ζυγὸν τῶν ἀδελφῶν των.

Εἰς τοὺς συμπολίτας στήλην παλαιοῦ ναοῦ δεικνύων,
τῶν ἀρχαίων μας προγόνων ἀνεμίμνησκε τὴν δόξαν,
κ' ὥς κατακτητῆς νικήσας ἐσχεδίαζε τὸν χάρτην
τῆς μελλούσης μας πατρίδος μέχρις Ἰστροῦ καὶ Μαλέα.

Τέκνον χώρας δουλευούσης δὲν ἐφαίνετο διόλου
ἀλλ' αὐτόχρομα πολίτης τῆς Ἑλλάδος τῆς Ἀρχαίας,
νέος Τιμολέων μέλλων μ' εὐτυχίαν Θρασυβούλου
τὴν σαθρὰν ἀρχὴν νὰ ῥίψῃ τῶν τυράννων τῆς Ἀσίας.

Ὡς ἀγνῆς παρθένου βλέμμα ¹ καὶ κακούργους ἀφοπλίζει,
Ἐθελγεν αὐτοὺς τοὺς Τούρκους ἡ μεγάλη του καρδιά.
κ' ἔσυρεν εἰς τοὺς σκοπούς του τὸν Ἀλῆπασαν ἐκεῖνον,
ὃν ὁ φόβος τοῦ Σουλτάνου δὲν κατώρθωσε νὰ κάμψῃ.

(1) Ἀνακόλουθος παραβολή! ἀφ' οὗ πρὸ δύο στίχων προσηκόντως ἐκάλεσεν ὁ ποιητὴς τὸν Ῥήγαν αὐτόχρομα Τιμολέοντα καὶ Θρασύβουλον τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος! λίαν ἀνακόλουθον καὶ ταπεινὸν μᾶς φαίνεται, μετὰ τοῦτο, νὰ τὸν παραβάλλῃ μὲ βλέμμα ἀγνῆς παρθένου! καὶ πότε; καθ' ἣν στιγμὴν ἐξηπάτα τὸν Ἀλῆ Πασσάνβηδινὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὸν σκοπὸν του. Ὁ Ῥήγας, ποιητὰ μου, δύναται νὰ παραβληθῇ εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν μὲ ὕπουλον καὶ ἱκανώτατον διπλωμάτην, ἐργαζόμενον πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς τυραννουμένης Πατρίδος του, οὐχὶ ὅμως καὶ μὲ ἀγνὴν παρθένον ἔχουσαν βλέμμα ἀφοπλίζον τοὺς κακούργους. Ἐπειτα δὲ βέβαιον εἶναι, ὅτι ἐὰν οἱ Θρασύβουλοι καὶ Τιμολέοντες εἶχον βλέμματα ἀγνῆς κόρης θὰ ἐκράτουν καὶ ῥόκαν! καὶ δὲν θὰ ἐξετέλουν τὰ τολμηρὰ των ἐκεῖνα ἔργα! (Σημ. τοῦ εἰσηγητοῦ.)

Ἄντὶ στέμματος κιθάραν, κι' ἀντὶ σκῆπτρου στίχους ἔχων
Δὲν ἐδίστασ' ὡς μονάρχης νὰ σκεφθῇ περὶ τοῦ ἔθνους,
κ' εἰς τὸν ἔνδοξον στρατάρχην τῆς Γαλλίας νὰ μινύσῃ
« Ναπολεὼν, ζήτει δόξαν ἀνασταίνων τὴν Ἑλλάδα.

« Ἄργυρον, χρυσὸν δὲν ἔχω, πλούσιον νὰ κάμω δῶρον,
» Τῶν Θερμοπυλῶν τὴν δάφνην σ' ἀποστέλλω νὰ φορέσῃς
» ὡς παράσημον ὥραϊον τῆς Ἑλλάδος, ἥτις μέλλει
» Δεωνίδας πάλιν νέους εἰς τὸν κόσμον νὰ γεννήσῃ.

« Ἄν τῷ ὄντι θέλεις μέγας νὰ ὀνομασθῇς, ὀφείλεις
« ὡς ὁ Μακεδὼν ὁ μέγας τοὺς βαρβάρους νὰ διώξῃς.
« Κρύπτοντ' ἄκανθ' εἰς στεφάνους θριαμβευτικούς, ὁπότε
» τῶν μαχῶν τὰ ἔχνη αἶμα χριστιανικὸν καλύπτῃ. »

Ταῦτα ἔγραψ' εἰς τὸν τότε νικητὴν τῆς Ἰταλίας,
καὶ κομίζων ὑπὸ μάλης τοὺς θουρίους τοῦ παιᾶνος,
δι' ὧν ἤγειρε τὰ πλήθη ὡς τὸ πάλαι ὁ Τυρταῖος,
ἔσπευδεν εἰς Βενετίαν, ὅπως ἴδῃ τὸν Γαλάτην.

Ἄλλ' ἡ κίβδηλος ἀλώπηξ τ' Ἀψοβούργου εἰς παγίδα
τὸν μεγάλουμον λαμβάνει Ἡρακλέα τῶν Ἑλλήνων
καὶ δεσμώτης παρεδόθη ὡς κακοῦργος ν' ἀποθάνῃ
ὁ μὲ ράβδον Μωϋσέως τοὺς ὁμοεθνεῖς ποιμαίνων.

« Ἄφετέ με δῆμιόι μου ! » πρὸς τοὺς Τούρκους εἶπε τότε
» Ἄφετέ με, » πρὶν οἱ γύπες τὸ νεκρὸν μου φάγουν σῶμα,
» πένθιμον ὦδὴν νὰ ψάλλω Ἀριστίων ἐγὼ νέος. »
Συγκατένευσαν ἐκεῖνοι, κ' ἤρχισεν ὦδὴν τοιαύτην.

«Ἑλληνές μου, ἀδελφοί μου, ἔσπειρα ἐγὼ τὸ σπόρον»
» Σεῖς νὰ δρέψετε τὸ θέρος οἱ ἐπίλοιποι ἀρμόζει.
» Ἐως πότε ὡς θηρία τοὺς δρυμοὺς θὰ κατοικῶμεν,
» τρέμοντες μὴ μᾶς ἀρπάσουν οἱ ἀλλόπιστοι τὰ τέκνα ;

«Μίαν ὥραν θέλω μᾶλλον ὡς ἐλεύθερος νὰ ζήσω,
» ἢ πολλὰ νὰ κύπτω ἔτη ὑπὸ ζεύγλην ὡς οἱ βόες·
» πίστιν εἰς τυράννων λόγους μὴ παρέχετε καμμίαν
» πάντες ζώσθητε τὸ ξίφος.» . . . Ἐψαλεν ὡς κύκνος ταῦτα.

Κ' ὕψωσ' ἔπειτα ὁ γίγας τὴν βαρεῖαν του παλάμην,
ἄπνουν δ' ἔρριψε τὸν ἓνα τῶν ἀγρίων του δημίων·
Πλὴν εὐθὺς χιλίων ὅπλων ¹ πῦρ ἐνέκρωσε τὸ σῶμα
τὸ ψυχὴν καὶ ῥώμην ἅμα Ἡρακλέους περικλεῖον.

Οὕτως ἔπεσεν ἐκεῖνος· πλὴν ἓν τέκνον τῆς πατρίδος
ἐκ μαρμαρίου ζῶντα πάλιν τὸν ἀνέστησ' εἰς Ἀθήνας·
καὶ σοῦ φαίνεται, ὁ λίθος ὁ ψυχρὸς τοιαῦτα λέγει·
«Ἑλληνες! εἰσέτι πέρας ὁ ἀγὼν ἡμῶν δὲν ἔχει.» (sic)

ΙΓ^{ον} Ποίημα, ὑπ' ἀριθ. 15, ἐπιγραφόμενον

«Ἀκτῖνες καὶ μῦρα, ἦτοι *Λυρικά* ποιήσεις.»

Ἡ συλλογὴ αὕτη πολλὴν ἔχει τὴν φιλοκαλίαν καὶ
ἐπιμελελημένην τὴν στιχουργίαν, καὶ φαίνεται ἔργον
καλάμου δοκίμου· ἀλλ' ὁμολογοῦμεν ὅτι ἀναγινώσκον-
τες τὰ ποιήματα αὐτῆς ἀναπολοῦμεν τοῦ Ἀλ. Σούτσου
τὸν περιπλανώμενον, καὶ ἄλλων νεωτέρων ποιητῶν
ποιήματα χωρὶς ὅμως νὰ καταδικάσωμεν τὸν ποιητὴν διὰ

(1) Τὸ «χιλίων» μᾶς φαίνεται καὶ ψυχρὰ ὑπερβολή, καὶ ἀπάδει πρὸς
τὴν ἱστορικὴν παράδοσιν.

τὴν τάσιν τῆς μουσῆς του. Ὑποθέττομεν, λοιπόν, ὅτι ἐξ αὐτῶν ἐθῆλασε, καὶ κατὰ μέρος ἐτράφη ὁ ποιητής· ἀλλ' ἡ τοιαύτη ὑπόθεσις μας οὐδένα προσάπτει μῶμον εἰς τὰ ἔργα του.

Ἡ στιχουργία εἶναι κομψή καὶ τεχνική· εἰς ὀλίγα δὲ μέρη ἀπηντήσαμεν στενοχωρίαν διὰ τὴν ὁμοιοκαταληξίαν· ἔχει προσέτι καθαρεύουσας καὶ γλαφυράν γλῶσσαν καὶ ιδέας καλὰς, φιλοκάλως διατετυπωμένας, ἐνίοτε δὲ ἐχούσας καὶ διθυραμβικόν τινα τόνον. Τὰ κατὰ τῶν Εὐρωπαίων παράπονα τοῦ ποιητοῦ ἐκφράζουσι μὲν τὸ φιλόπατρι αἶσθημα, τὰ θεωροῦμεν ὅμως ἀκατάλληλα, μετὰ τὴν προστασίαν ἧς ἔτυχε τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, καὶ ιδίως μετὰ τὴν συμπάθειαν, ἣν εἰς τὰς κρίσεις σημερινὰς περιστάσεις ἀριδῆλως ἐξέφρασε καὶ ἐκφράζει ἡ Εὐρώπη ὑπὲρ αὐτοῦ. Ὁ ποιητής ἐλησμόνησε, φαίνεται, ὅτι ἡ καρδιά τῶν διπλωματῶν, καὶ ἡ καρδιά τῶν ποιητῶν σφύζει διαφόρως! . . .

Ἐκ τῶν λυρικῶν τούτων ποιήσεων, ἡ ἐπιτροπεία διέκρινε ιδίως τὸ «πρὸς τὸν Κανάρην, τὸ συμπόσιον, τὸ εἰς κόρην, καὶ τὸ ἄσμα τοῦ ὀρφανοῦ,» τὸ ὁποῖον, ἂν δὲν μᾶς ἀπατᾷ ἡ μνήμη, κἄπου ἀνέγνωμεν δημοσιευθέν· τὸ δὲ πρὸς τὴν 25 Μαρτίου ἔχει μὲν πολλαχοῦ ὕψος, ἀλλ' εἶναι λίαν σχοινοτενές.

Ἐὰν δὲ πρόκηται ἐκ τῶν ἀκτίνων καὶ μύρων, δι' ὧν ὁ ποιητής σήμερον περιέβαλε τὸν ἀγῶνα τοῦτον, νὰ ἀποφανθῶμεν, λέγομεν μετὰ πεποιθήσεως ὅτι προσδοκῶμεν παρ' αὐτοῦ ἔργα γενναιότερα ἐν τῷ μέλλοντι.

Ἀναγινώσκομεν ἐκ τῆς συλλογῆς τῶν ποιήσεων τούτων δύο, τὰ ἀξιολογώτερα· «τὸ πρὸς τὸν Κανάρην» καὶ τὸ συμπόσιον.»

Ἴδού τὸ πρῶτον·

«Πρὸς τὸν Καράρη.»

«Πρὸ σοῦ διέβ' ἡ γενεὰ ἐκείνη τῶν μαρτύρων
Καὶ ἐσεβάσθη εὐλαβῶς τὸ γῆρας σου ὁ χρόνος,
Σὺ τῆς ἀθανασίας ζῶν ἐρρόφησις τὸ μῦρον
Καὶ ζῆς σεπτὸν εἰκόνισμα τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος.

Ἐνώπιόν σου εὐλαβῶς τὰ βλέμματά μου αἶρω
Κ' εἰς γενεὰν ἐκπνεύσασαν μίαν εὐχὴν προσφέρω.

Ἡ λαλιά σου τὴν κλαγγὴν τῶν ὅπλων μ' εἰκονίζει
Κ' εὐρίσκω εἰς ἐν βλέμμα σου τὸν κεραυνὸν τῆς Χίου·
ὦ! ἡ χιὼν τῆς κόμης σου τὸν Πίνδον μ' ἐνθυμίζει
Καὶ τὸν ἀνακυκλόμενον ἀφρὸν τῆς Μεσογείου.

ὦ χρόνος δὲν σοῦ ἐκλεψε τὰ ῥόδα τῶν χειλέων
Καὶ δι' αὐτῶν ἀναπολῶ τὸ αἶμα τῶν Φεραίων.

Πέραν ἐκεῖ ὁ Παρθενὼν ἐγείρεται ἐμπρός μου,
Κειμήλιον διαφυγὸν τὸ ῥεῦμα τῶν αἰώνων,
Συνήγορος τοῦ ἔθνους μας ἐνώπιον τοῦ κόσμου·
Καὶ εἶσαι σὺ ὁ Παρθενὼν τῶν νεωτέρων χρόνων.

Ἀστὴρ γλυκὺς ἐπέζησες τῆς σκοτεινῆς δουλείας,
Ἐρείπιον διασωθὲν τῆς νέας μας εὐκλείας.

Ἄλλοτε, ὅταν ἔμελπεν ἐνθουσιῶν ὁ Ῥήγας
Κ' ἡ αἵγλη τῶν αἱματηρῶν ἀπήστραπτε πολέμων
Καὶ ἡ Ἑλλάς ἠγείρετο ὡς τραυματίας γίγας
Καὶ τῆς Ἀσίας ἔσπαιρε μαινόμενος ὁ δαίμων,

Ἦλιοι περιτρέχοντες τὴν νύκτα τῆς δουλείας
Διέλυον τὴν ζοφεράν ἀχλὺν τῆς τυραννίας.

Ἄλλ' ἔκτοτ' ἔρρευσε βωβός, σιωπηλὸς ὁ χρόνος,
 Εἰς τοῦ Ὀλύμπου πρὶν ἐκεῖ ἀναπαυθεῖν τὰς ῥάχεις
 Οἱ ἀστοὶ κ' οἱ λέοντες τοῦ ἐθνικοῦ ἀγῶνος,
 Καὶ τ' ἄσμα πρὶν περάνωσι βαρβαροκτόνου μάχης.
 Κ' ἐνῶ ἡ νέα ἔγραφεν Ἑλλάς τὴν ἱστορίαν
 Ἡ δούλη ἔσπαιρεν Ἑλλάς ὑπὸ τὴν τυραννίαν.

Καὶ ἤδη ὅτε ἐν πρὸς ἐν τὰ τέκνα τῆς τὰ τόσα
 Εἰς τοῦ θανάτου ἔπεσαν τὴν ἄπλετον σκοτίαν,
 Σὺ εἰς τὸ ἔθνος ἔμεινες ἐποποιῖα ζῶσα,
 Καὶ εἶδες ἀνατείλασαν τὴν ἐθνικὴν πρωτῆν.
 Νιόβη μένει ἡ πατρὶς ἡρώων· πλὴν σὺ μόνος
 Λεῖψανον μένεις τιμαλφεῖς τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος.

Ἄλλ' ἐπεράνθη ὁ ἀγών; ὦ, τίς θὰ συνεχίσῃ
 Τὸ μέγα δράμα τῶν ἐθνῶν τῶν παλαιῶν πατέρων;
 Τίς τῆς Ἑλλάδος τὸν δεσμὸν τὸν γόρδιον θὰ λύσῃ
 Καὶ Προμηθεὺς θὰ καταβῇ πῦρ ζωογόνον φέρων;
 Τίς γίγας ἐξ Ἑλληνικῶν θὰ καταβῇ ὀρέων
 Τὸ μέλλον πρὸς τὸ παρελθὸν τοῦ ἔθνους μας συνδέων;

Πέραν ἐκεῖ ὁ Βόσπορος αἰμόβρεκτος γογγύζει
 Κ' ἡ Θράκη καὶ ἡ Ἥπειρος ἀγωνιᾷ καὶ κλαίει·
 Μάτην ἡ Κρήτη τὰς ὠδὰς τοῦ Ῥήγα ψιθυρίζει
 Καὶ δάφνας ὁ Ἑλληνισμὸς ἀναπολῶν ἐκπνέει.
 Ἄ! μάτην νέους Ἀχιλλεῖς σωτήρας ἀναμένει·
 Τὰ στήθη πλέον οὐδενὸς ἐν αἵσθημα θερμαίνει!

Κ' ἐνῶ ἡ γείτων ἔκλυτος ψυχόρραγαι Τουρκία
 Καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ Βορῶς τὰ τρίμματα σαρώνει,

Ἐνῷ καγχάζει ἄδακρυς ἡ γραῦς διπλωματία
 Καὶ νέα ὄρια ἔθνων μετρᾷ καὶ σημειώνει,
 Οἱ διεκδικηταὶ τῆς γῆς, ἡ Ἄρκτος καὶ ἡ Δύσις
 Συσφίγγουν τῆς Ἀνατολῆς τὰς δουλικὰς ἀλύσσεις.

Κ' ἡμεῖς ; ἀναπαύομενοι εἰς ἀναμνήσεις μόνον
 Πέραν ἡμῶν δὲν στρέφομεν εὐγνώμονες τὸ βλέμμα,
 Κ' ἐνῷ βυκαλιζόμεθα μὲ τ' ἄθλα τῶν προγόνων,
 ῥέει τῶν δούλων ἀδελφῶν ἀκράτητον τὸ αἶμα.
 Τοῦ μεγαλείου τ' ὄνειρον ἐκεῖνο διεκόπη . . .
 Κ' ἡμᾶς τοὺς νάνους σήμερον σαρκάζει ἡ Εὐρώπη.

Ῥ ! κλαῦσον, κλαῦσον, γηραιὲ πυρπολιτὰ τῆς Χίου
 Ὅ ἄλλοτε πυριφλεγεῖς τοὺς κεραυνούς σου στέλλων
 Καὶ θρήνησον τοῦ Ἐθνικοῦ τὴν δύσιν μεγαλείου
 Ὅ ψηλαφῆσας καὶ παρὸν καὶ παρελθὸν καὶ μέλλον.
 Ῥ ! κλαῦσον, κλαῦσον διὰ σοῦ καὶ ἡ πατρίς μας κλαίει
 Διότι μετ' αὐτῆς δεσμὸς ὥραιος σε συνδέει.

Ἄ ! ζῆθι, γέρον ἀστὲ, διὰ τὸ ἔθνος ζῆθι·
 Τίς οἶδε τίς μυσταγωγὸς τοῦ μέλλοντος προσμένει
 Τῶν ἀδελφῶν του τὰ ψυχρὰ νὰ ἀναφλέξῃ στήθη,
 Νὰ σώσῃ τὰ συλούμενα πατρῶα μας τεμένη.
 Ἄ ! ζῆθι· τὸν γεννώμενον Φεραῖον νὰ ὀπλίσης
 Κ' εἰς τὸν ἀγῶνα αὔριον κ' ἡμᾶς νὰ εὐλογήσῃς. (sic)
 Ἰδοὺ καὶ τὸ δεύτερον·

« Ἐν συμποσίῳ » (ἄσμα παροίνιον).

Φέрте, φέрте βετσινάτο
 Ἐχει ἀκόμη τὸ κελλάρι·

Τὸ ποτῆρι σας γεμάτο
"Ολοι πίνετε, ἔμπρὸς,
Γιὰ νὰ δώση καὶ νὰ πάρῃ
Τὸ κρασί καὶ ὁ χορός.

Ἄκουσε, κρασοπατέρα,
Ποῦ φιλοσοφεῖς στὴ φύση,
Βλέπεις ποῦ γυρίζ' ἡ σφαῖρα
Καὶ στ' ἀστέρια ῥοβολᾷ;
Θᾶναι σκνίπα στὸ μεθύσι
Καὶ γι' αὐτὸ κατρακυλᾷ.

Ἐ! τί σταύρωσες τὰ χέρια,
Ποιητὴ μου; θὰ ῥεμβάσῃς;
Θέλεις ν' ἀνεβῇς στ' ἀστέρια
Καὶ νὰ τρέξῃς στὸ κενό;
Πὲς κρασί νὰ κατεβάσῃς
Ἄπ' τ' αὐτὶ τὸν οὐρανό!

Πίνε, πίνε· γιὰ φαντάσου
Πόσο νόστιμο! τί γέλοια!
Μέσα 'στὰ πηδήματά σου
Ἐκεῖ 'πάνω ἀψηλὰ
Τ' ἄστρα ναῦρικες βαρέλια
Ἀσημένια! τί καλὰ!

Εὐγε! σὺ δ' ποῦ στενάζεις
Εἰς τὰ χεῖλιά σου ἀποκάτω,
Κι' ὀλοένα λογαριάζεις
Τὰ πολλὰ σου μετρητὰ

Πιὲ μὲν κοῦπα ῥετσινάτο
Γιὰ νὰ ταῦρης πλὸ σωστά.

Βλέπετε τὸ ὑπουργεῖο
Ἦ' ὅλο ἀναιδοκατεβαίνει
Κ' οἱ ὑπουργοὶ μὲ μεγαλεῖο
Πέφτουν πρὶν νὰ σηκωθοῦν ;
Θᾶναι ὅλοι μεθυσμένοι
Καὶ ποτὲ δὲν θὰ σταθοῦν.

Λὲς νὰ πάρωμε τὴ πόλι
Δίχως πλόσκα καὶ βαγένι ;
Μαθετέ το λοιπὸν ὅλοι
Τὸ κρασί θαυματουργεῖ
Καὶ γιὰ τοῦτο μεθυσμένοι
Ἡρέπει ν' ἄν' οἱ ὑπουργοί.

Σὰν καὶ σήμερα ποῦ οἱ λόγγοι
Ἐβογγοῦσαν Ἰματωμένοι
Κι' ἄστραφτε τὸ Μεσολόγγι
Καὶ τοῦ Πίνδου ἡ λεβεντιά,
Ἡ Τουρκιὰ ἴσ' ἂν μεθυσμένη
Ἐπεφτε μέσ' τὴ φωτιά.

Ἀχ! τί ζηλεμένα χρόνια
Ποῦστηναν τὰ παληκάρια
Εἰς τοῦ Κίτσαβου τὰ χιόνια
Τὸν πολεμικὸ χορὸ
Κ' ἔκοβαν ἴσ' ἂν τὰ λιοντάρια
Τὸν βαρβαρικὸ σωρό.

Τὰ ποτήρια ὅλοι χάμου
Βλέπω καὶ ἀφήσατ' ὅλοι·
Ἕ! ἀνδρεῖτε γέροντά μου,
Ἵν νὰ κλάψῃς σιωπᾶς
Μὴ θυμῆθηκες τὸ βόλι
Καὶ πολέμους ἀγαπᾶς;

Πίνετε, καὶ θᾶλθ' ἡμέρα
Ἵτάσημένιο περιγιάλι
Εἰς τὸ Βόσπορο ἐκεῖ πέρα
Μὲ σπαθὶ καὶ μὲ σταυρὸ
Νὰ στρωθοῦμε ὅλοι πάλι
Στὸ κρασί καὶ τὸ χορό.» (sic)

Καὶ τοιοῦτος εἶναι ὁ ποιητὴς «τῶν ἀκτίνων καὶ μύρων» οὐκ ὀλίγας χύνων ζωηρὰς ἀκτῖνας ποιητικῆς εὐφυΐας, διὰ τοῦ πρὸς τὸν Κανάρην ποιηματίου του, πολλὴν δὲ μεταδίδων φαιδρότητα καὶ εὐθυμίαν διὰ τοῦ «ἐν συμποσίῳ» παροινίου ἄσματός του. Ἀλλὰ, δυστυχῶς, τὸ μὲν πρῶτον ποίημα τείνει πρὸς τὴν ἐλεγείαν διὰ τῆς μετὰ ζωηρότητος, καὶ ἀληθῶν χρωμάτων, περιγραφομένης καταστάσεως τοῦ ἄλλοτε ὑπὲρ τῆς δόξης σφριγῶντος ἐλληνικοῦ ἔθνους, τοῦ σήμερον, ἀπρακτοῦντος καὶ εἰς ταπεινὰ δυστυχῶς, πάθη περιπωμένου· ὅσον δὲ τὸ ποίημα τοῦτο διαπρέπει ἐπὶ πατριωτικοῖς αἰσθήμασι, καὶ ψέγει τὴν σήμερον τοῦ ἔθνους ἀπραξίαν, τοσοῦτον ἀπομακρύνεται τοῦ κυρίου τύπου τῆς λυρικῆς ποιήσεως. Τὸ δὲ δεύτερον «ἐν συμποσίῳ» ἂν καὶ δὲν στερεῖται τῆς φαιδρότητος τῆς λυρικῆς ποιήσεως, ἔχει ὅμως ὑπόθεσιν κοινὴν καὶ κατὰ

κόρον πασίγνωστον, τοῦ ρετζινάτου τὸ ἐγκώμιον! ταῦτα ἐν εἰλικρινείᾳ λέγοντες, δὲν δυνάμεθα νὰ παρασιωπήσωμεν καὶ τὰς ἀρετὰς τοῦ ποιητοῦ, ἐν αἷς διαπρέπουσι, (καὶ ἰδίως εἰς τὸ πρὸς τὸν Κανάρην ποίημα) ἡ φυσικωτάτη καὶ ρέουσα στιχουργία, τὸ κάλλος τῶν ἰδεῶν, καὶ ἡ εὐτυχὴς φράσις, ἀρεταί, τὰς ὁποίας μόνον ὁ ἀληθοῦς οἷστρος δύναται νὰ μεταδώσῃ. Οὐδόλως δὲ διστάζομεν νὰ ἀποφανθῶμεν, ὅτι ὁ ποιητὴς τῶν ἀκτίνων καὶ μύρων, ἐν ἄλλῳ ἀγῶνι σχετικωτέρῳ πρὸς τὰ οἰκειότερα εἰς αὐτὸν θέματα, θέλει διαπρέψει.

ΙΔ^{ον} καὶ ΙΕ^{ον} Ποίημα, ὑπ' ἀριθ. 3 καὶ 4,
ἐπιγραφόμενον

«*Ἀραις, Μάραις, Κουκουνάραις.*»

Ὑπὸ τὸν ἀστεῖον τοῦτον, ἡ μᾶλλον εἰπεῖν, παράδοξον τίτλον, ἐστάλησαν εἰς τὸν διαγωνισμόν τέσσαρα τεύχη λυρικῶν ποιήσεων, ὧν τὸ μὲν πρῶτον ἐπιγράφεται Ἀραις, τὸ δεύτερον Μάραις, τὸ τρίτον Κουκουνάραις, τὸ δὲ τέταρτον «*Ἀραις, Μάραις, Κουκουνάραις.*» Πασίγνωστον εἶναι ὅτι ὁ τίτλος οὗτος σημαίνει παροιμιωδῶς πράγματα ἀσυνάρτητα, ἀνόητα, καὶ ἀκατάληπτα· διὸ καὶ οἱ κριταὶ κάπως ἐμόρφασαν, ἰδόντες ὅτι ἡ κακὴ τῶν μοῖρα, μεταξὺ τόσων ἄλλων ἀδεξίων καὶ κακοζήλων στιχουργημάτων, τοὺς κατεδίκησε νὰ ἀναγνώσῃ καὶ τέσσαρα τεύχη περιέχοντα ἄραις, μάραις, κουκουνάραις! Μετὰ δισταγμοῦ, λοιπὸν, καὶ ἀπελπιστικοῦ μειδιάματος ἤπλωσαν τὴν χεῖρα ἐπ' αὐτῶν τῶν ποιήσεων· ἀλλ' αἶφνης καὶ παραδόξως, τὸ βλέμμα τῶν ἐφαιδρύνθη, διότι ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον

ἔκρυπτεν ἡ μετριοφροσύνη λυρικά ποιημάτια, πολλὴν ἔχοντα τὴν χάριν, ὄντα δὲ γνήσια ἔργα Μούσης ἐν-
θουσιώσης, καὶ καλάμου δεξιοῦ καὶ ἀφελοῦς, πολλὰ
ὑποσχομένου εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ποιήσεως ἐν τῷ
μέλλοντι.

Ἐκ τῶν ποιηματίων τούτων, τὰ μὲν ἐγράφησαν εἰς
τὴν ἀπλὴν ἐκείνην καὶ εὐληπτον γλῶσσαν, δι' ἧς ὁ ἑλ-
ληνικὸς λαὸς ἠξέυρει νὰ ἐκφράζη τόσον ζωηρῶς τὸ
αἶσθημα τῆς καρδίας του, τὰ δὲ εἰς καθαρεύουσιν, ἄνευ
σχολαστικότητος. Ἐχουσι δὲ πάντα ταῦτα τὰ ποιημά-
τια λεπτότητα πνεύματος πολλήν, φαιδρότητα καὶ
πλοῦτον ἐννοιῶν οὐκ ὀλίγον, περιβεβλημένων διὰ τοῦ
ἀπλουστάτου χιτωνίσκου φρασεολογίας συντόμου, καὶ
καταλήγουσιν ἅπαντα εἰς κέντρον τι εὐφυές, ἢ ἀπό-
φθεγμα διδακτικὸν καὶ χάριεν, πολλαχοῦ μὲν Χριστο-
πούλειον καὶ Τανταλίδειον μῦρον ἀποπνέοντα, ἐνιαχοῦ
δὲ καὶ τῆς Ἀνακρεοντείου μούσης ἐκ τῶν ἐνόντων τὴν
φαιδρότητα μὴ στερούμενα.

Ἀναγνόντες πάντα ταῦτα διεκρίναμεν διὰ τε τὴν χά-
ριν καὶ τὴν ἀφέλειαν ιδίως·

Ἐκ μὲν τοῦ πρώτου μέρους «Ἀραις»

1. Τὴν πέμπτην ὥδην ἀφιερουμένην·

«Τῇ Κυρία . . . κατὰ τὴν ἐορτὴν της.»

«Ἄλλη φόρμιγξ ἅς ψάλλη
τὴν Ἑλένην τῆς Λήδας
καὶ ἅς διδάξῃ τὰ κάλλη
πόσας εἶχον κηλίδας

Ἄλλη Μοῦσα σεμνή
τῆς Ἀγίας τὸν ζῆλον
κι' ὅπερ εὖρ' ἄς ὕμνη
θεῖον ξύλον.

Σὺ ἀρχαίων χορδῶν,
νέος κύκνος μὴ θίγης
κ' ἐγνωσμένην ὁδὸν
μὴν ἀνοίγης.

Σὺ τῶν πρώτων Θρακῶν
ὑστερότοκος γόνος,
μέλψον ἄσμ' ἀνδρικὸν
τοῦ αἰῶνος.

Δύο κόσμους ἐν νεῦμα
ᾠκοδόμει τοῦ Πλάστου,
τὸν μὲν χοῦν, τὸν δὲ πνεῦμα,
ἐκ μὴ ὄντος ἀφράστου.

Ζῆ ὁ πρῶτος φθαρτός
θάλλ' ὁ ἄλλος ἀγήρως
κεῖτ' ὁ μὲν μετρητός,
ὁ δ' ἀπείρως.

Εἶν' ὁ μὲν τοῦ παρόντος,
ὁ δ' ἀνήκ' εἰς τὸ μέλλον,
εἶν' ὁ μὲν τοῦ τυχόντος,
ὁ δ' ἀπλῶς τῶν ἀγγέλων.

Εἶν' ἐν τούτοις ὁ εἰς
ὡς ἀρχὴ τοῦ ἑτέρου,
κ' εἶν' ὁ πρῶτος σελίς
τοῦ δευτέρου.

Ἄλλ' ἀνοίγει ἐκάστου
τὴν μοιραίαν δικλίδα
ἡ σοφία τοῦ Πλάστου
μὲ διάφορον κλεῖδα.

Ὁ μὲν πλοῦτος κρατεῖ
τῶν θυρῶν τοῦ προσκαίρου,
ἡ δὲ θεὸς ἀρετῇ
τοῦ ἐτέρου.

Κ' εὐτυχὴς μὲν θνητός τις
ἐπὶ γῆς ἂν πλουτήσῃ,
εἶν' εὐδαίμων δὲ ὅστις
ὕψηλὰ θησαυρίσῃ.

Πλὴν ζῶν διαρκῇ
πανευδαίμονα ζήσας
ὁ κ' ἐνταῦθα κ' ἐκεῖ
συγχομίσας.

Εἶν' ἀπάντων ἀμείνων
τρισμακάριτατος ὅλων (τραχεῖα ἢ λέξις!)
ὁ τὴν ὕλην ἰθύνων
πρὸς τὸν ἄϋλον πόλον.

Ὁ μὲ φῶς ἀρετῶν
τοὺς ὁμοίους φωτίζων,
ὁ αὐτὸς καὶ πλουτῶν
καὶ πλουτίζων.

Οὗτος ἔσωσε μόνον
τ' οὐρανοῦ τὴν εἰκόνα
καὶ ἰδρύσατο θρόνον
εἰς αἰῶνος αἰῶνα.

Τοῦτον γράφουν δειλαί
ἐν θεοῖς αἱ γλυφίδες
καὶ ὕμνοῦν αἱ καλαί
Πιερίδες.

Χαῖρε, ἥλιε σπείρων
ἀρετὰς εἰς τὸν βίον!
Χαῖρε, κρῖνε, τὸ μύρον
τῆς στοργῆς περικλείων.

Καὶ τ' ἀπέριττα μέλη
τῆς ῥῥῆς μου κοσμοῦσα
δέξαι ὅ,τι σοὶ στέλλει
εὐγνωμόνως ἡ Μοῦσα. (Sic)

Τὸ ποιημάτιον τοῦτο ἔχει καὶ σεμνοπρέπειαν πολλήν καὶ στιχουργίαν ρέουσάν. Ἰδοὺ δὲ εἰς ἀπλουστέραν γλῶσσαν ἕτερον ποιημάτιον ἐπιγραφόμενον :

« Κατὰ τὴν πρώτην τοῦ ἔτους. »

« Ἐκεῖ, ποῦ ἡ Μοῦσα στὸν Ἅγιον Βασίλην,
ζηλιάρα δὲν ἤθελεν ὕμνο νὰ 'πῇ
κ' ἐγὼ στὴν ἵντροπὴ
βουτοῦσα κονδύλι,

Τριγύρω μου 'σκόπισε κἄπποιος ἀντάρρα,
σταῖς πλάταις μου 'κόλλησεν ἕνας φτερά.
στά στήθια χαρά,
στά χεῖλη λαχτάρα.

Μ' ἐκούνησε μ' ἕνα λεπτὸ φύσημά του,
κ' ἐφύτρωσα 'πάνω, σὰν νᾶμουν ἀφρός,
κ' ἰδοὺ μ' ἐλαφρός,
στά νέφη σιμά του.

—Τί θέλεις;— Τὸ ἔτος νὰ διῶ καὶ νὰ ψάλλω,
πῶς 'μβαίνει με γέλιο, πῶς φεύγει πικρό,
ψαλτάκι μικρὸ
τραγοῦδι μεγάλο.—

Στὰ δυὸ βλέφαρά μου, δυὸ δάχτυλα βάλλει,
καὶ βλέπω! Κυνήγα νὰ διώξ' ἀπ' τῇ γῇ,
μεγάλῃ αὐγῇ
μὲ δύσι μεγάλῃ.

Προχώρα ἡ αὐγούλα κ' ἐκλειοῦσεν ἡ δύσι
ἀφίνοντας 'πίσω θλιμμένη ματιάζ,
σὰν νᾶταν φωτιά,
ποῦ τρέμει νὰ σβύσῃ.

Καὶ εἶδα στὸν ξύπνο τῆς πρώτης τοῦ χρόνου
στὸ κύλημα τοῦτο τοῦ γερο-τροχοῦ,
ἐλπίδας φτωχοῦ
κι' ὀνειράτα θρόνου.

Καὶ εἶδα, καὶ εἶδα... Παρέκει ποῦ κλαίγει
τὸ κύμα, 'σὰν λύρα νεκροῦ ποιητοῦ,
μὲ βλέμμ' ἀετοῦ,
θεώρατῃ στέγγῃ.

Ποιὸς ξέρει νὰ μ' εἶπῃ τί πράγμα θὰ νοιώσῃ
παιδί τοῦ πελάγου, σὰ ἰδῇ τὸ σκοινί,
ποῦ σ' ὥρα δεινῇ
τὸ εἶχε γλυτώσῃ;

Καὶ εἶδα, ποῦ 'σκόρπα πολύτιμα δῶρα,
τραβῶντας ἀπὸ 'να μεγάλο σακκὶ
ἀκίνητ' ἐκεῖ
καινούρια Πανδώρα.

Μὲ τῶνα τῆς χέρι εὐγάζ' εὐφροσύνη,
σμιγμένη τὴν χύνει μ' ἀμάραντη γεία,
μὲ τ' ἄλλο φλουριά
ἀλύπητα χύνει.

Καὶ χύνοντας, χύνοντας, ἤρε τον πάτο,
τῆς ἔμεινε μόνο γεμάτ' ἡ ποδιά,
γιά τ' ἄλλα παιδιά,
ποῦ κλαῖν' ἐδῶ κάτω.

Καὶ εἶδα π' ἀνοῖγαν χρυσᾶ τὰ οὐράνια
κ' εὐλόγα τὰ δῶρα μιὰ χέρα κρυφή,
γιά νᾶχη τροφή
κ' ἡ δόλια ἡ ὀρφάνια.

Καὶ πρὶν ἢ σφαλήσουν, θεόσταλτος φθάνει
σὲ θεῖο τραγοῦδι τον πόδα κροτῶν
χορὸς ἀρετῶν
στον οἶκο στεφάνι.

Κατόπιν μιᾶς τέτοιας εὐτύχειας ἀφθόνου,
ποιὰν ἄλλη νὰ στείλῃ καινούργιαν εὐχὴ
εὐγνώμων ψυχὴ
παρὰ «Καὶ τοῦ Χρόνου;» (Sic.)

Ἴδου δὲ καὶ ἀπόσπασμα ἐκ τῆς Πρωτοχρονιάς, σχε-
τικὸν πρὸς τὸ ἀνωτέρω.

«Ἐφέτος τὴν πρωτοχρονιά τὴν φέρν' ἀπὸ τον Ἄδη,
ποῦχα γλυστρίσ' ἀπὸ καιροῦ καὶ βγῆκα χθὲς τὸ βράδυ,
σὰν σάλιαγκος μὲ τὴ βροχή.

—Δὲν ἦρθε τὸ σαντοῦρί μου τὴν εὐθυμιὰ νὰ διώξῃ
μὴδὲ νὰ σβύσῃ ταῖς χαραῖς ἀπ' τὴ γλυκιά σας ὄψι,
καὶ τὴ θεόμορφη ψυχὴ.

Μ' ἂν μοῦ χτυποῦς' ἀκόμῃ μιὰ στὸ σῆρκ' ὁ γέρο Χάρος
Κηρύττω πῶς μοῦ τό 'κοθε τὸ θηλυκό μου θάρρος,
πῶς ἔπεφτα φαρδύς, μακρύς,
καὶ κονδυλώντας ἔφθανα στῆς λίμνης του τὸν πάτο,
σὰν πῶς κυλᾷ σκοντάφτοντας ἀπὸ τῆ σκάλα κάτω
ὁ τετρακούβερος μπεκρῆς.

— Μωρέ, γιὰ διὲ ξεμυαλισμό, ποῦ τοῦρθε στὸ κεφάλι,
νὰ ξεκινήσ' ἀπ' τὸ Μωριά καὶ ν' ἄρθῃ νὰ μᾶς ψάλλῃ
τῆς Περσεφόνης τὸ κελί!

— Ἀνάθεμα τὸν ποιητὴ, κι' αὐτοὺς ποῦ τὸν μισοῦνε,
κι' αὐτοὺς ποῦ δὲν σκαμπάζουνε ποταῖς αὔραις τὸ φυσοῦνε
τοῦ Ἑλικῶνος τὸ πουλί!

Σὰν πιᾷ κρασί, ψάλλει κρασί, σὰν φάγῃ μέλι, μέλι,
σὰν τὸ κεράσουνε χολή, στὸν κεραστὴ τὴν στέλλει
'κατὸ φοραῖς φαρμακερή,
στοὺς γάμους πλέκει στέφανα, καὶ στὴ χαρὰ τραγοῦδι
κι' αὐτοῦ στὸ νεκροκράββατο ῥαντίζ' ἕνα λουλουδι
καίει λιθάνι καὶ κερὶ.

Στὸν Ἄδ' ἂν τὸ σφαλήσουνε, δυὸ κόκκαλα θὲ ν' αὔρῃ,
στὸ δάκρυ καὶ στὴ χόβολη θὰ τὰ βουτᾷ τὴ μαύρη,
νὰ γράψ' ὅ,τ' ἔχει στὴν καρδιά.

Λοιπὸν πολὺς φταίει, ἂν ἔρχουμαι νὰ ψάλω χιονισμένους
αὐτὰ ποῦ μ' εἶπε μιὰ ψυχὴ σὰν ἤμουνα κλεισμένος
στὴν ἀξημέρωτη βραδεῖά; (Sic.)

Τὸ δὲ ἐπιγραφόμενον «Ὁ φανταστικὸς κατάπλους»,
εἶναι ἐπίσης καλὸν ποίημα, καὶ ἠθέλαμεν τὸ κατατάξει

μεταξὺ τῶν καλητέρων, ἐὰν εἶχε τὴν ἀρετὴν νὰ ᾔῃναι καὶ συντομώτερον. Ἄς μεταβῶμεν ἤδη εἰς τὸ δεύτερον τεῦχος.

Β'. Ἐκ τοῦ δευτέρου τούτου μέρους, τοῦ ἐπιγραφομένου «*Μάραις*», διακρίνομεν κατὰ πρῶτον «*Τὸ πτωχὸν τῆς Κύπρου*», δι' οὗ ἀφελῶς, ἀλλὰ καὶ ζωηρῶς, περιγράφεται ἡ πενία, καὶ ἡ ἀχώριστος ταύτης ἀδελφή, ἡ.... πείνα!

Ἴδου τοῦτο.

«Στὰ ξένα, ἔρημο πουλὶ
μὲ ῥμάτι δακρυσμένο,
ἀπλόνει τὸ καῦμένο
τὸ χέρι του μὲ συστολή.

Στὰ στήθη δὲν ἔχει πνοή. (στίχος ἄτονος.)

Ταλαίπωρο παιδάκι!
λίγο ξερὸ ψωμάκι
τὸ ξαναφέρνει στὴ ζωή!

—Καλέ μου, σύ, ἀφεντικὸ
μὲ τὴ χρυσῇ καδένα,
γιά κύτταξε καὶ μένα
ποῦ τρέμω σὰν τὸν ποντικό!

Στὴν Κύπρο ἡ καλοκαιριὰ
τὸν κόσμο θὰ κορώση,
κ' ἐδὼ θὰ μὲ παγώση
τὸ κρύο τοῦ παλαιοβοριᾶ!

Ἡ μαύρη πείνα ἀπὸ τὴ μιά,
τὸ κρύο ἀπὸ τὴν ἄλλη,
μοῦ φέρνουνε μιὰ ζάλη,
ποῦ τρέμω, σὰν τὴν καλαμιά.

Γιὰ δώστέ με λίγο ψωμί
νὰ ἰδῶ ἂν μὲ ζεσταίνῃ,
νὰ ἰδῶ ἂν ἀνασταίνῃ
τὸ κουρασμένο μου κορμί!...

Θυμοῦμαι πρῶτα στὸ χωριό...
ἐπείνασα λιγάκι;
χαλοῦμι καὶ ψωμάκι
κ' εὐθὺς ἐγείνηκα θεριό!

Μὰ πέρασαν κεῖν' οἱ καιροί!
ἡ Κύπρο μας καμίνι
μὲ εἶπαν πῶς θὰ γείνη
καὶ θὰ μᾶς λυώσῃ σὰν κερί!

Ξεχάσανε μὲ τὸν καιρὸ
τὰ σύννεφα τῇ στράτα,
ποῦ τᾶφερνε γεμάτα,
κ' ἐμείναμε χωρὶς νερό!...

Τὰ ροῦχά μου τὰ γιορτερά,
τὸ πάπλωμα, τὸ στρῶμα,
—πῶς τὰ θυμοῦμ' ἀκόμα!—
τὰ δώσαμε στὸν ἄλευρᾶ....

Τὴ μάνα μου μιὰ χαραυγή,
σὰν δάφνη μαραμμένη,
(πεινοῦσεν ἢ καϋμένη!)
τὴν κρύψανε στὴ μαύρη γῆ.

Πῶς μ' ἐγελοῦσεν ὁ παπᾶς!
μ' ἔλεγε· «θὰ σὲ φέρῃ
»τὸ τοῦ Χριστοῦ τὸ χέρι
»ψωμάκι κι' ὅ,τι ἀγαπᾶς.»

Πολλαῖς ἐπῆγα πρωΐναις
στὸ κρύο της τὸ μνημα
κ' ἐφώναξα, (τί κρῖμα!
εἶχα ἀδύναταις φωναίς!)

Πεινώ, μανοῦλά μου, πεινώ!
ἔμπορῶ νὰ φάγω χῶμα;
Δὲν ἔψησαν ἀκόμα
ταῖς πῆταις ἔκεί στὸν οὐρανό;

Ἦ μάνα ἤρε το ψωμί,
καὶ μ' ἄφηκεν ἐμένα
μὲ χεῖλη πεινασμένα
καὶ μὲ ἀδύνατο κορμί!

Σὰν δενδρολίβανο χλωμό,
θωροῦσα μὲν ἡμέρα
τὸν δόλλο μου πατέρα,
ποῦ μὲ φιλοῦσε μὲ καὶ μὸ!

Πῶς μ' ἤρθε μιὰ κρυφὴ χαρά!
εἶπα πῶς θὰ μὲ δώση
καμιὰ κουλούρα τόση!
ποῦ νὰ χορτάσω μιὰ φορά.

Μὰ κεῖνος εἶπε σιγανά·
« Μικρὸ τυραννισμένο!
» ἓνα ξενητευμένο
» ποτὲ σὰν σένα δὲν πεινᾷ. »

Κ' ἐγύρισε νὰ μὴ τὸν διῶ.

Ὅταν μὲ εἶδε μένα,
θολὰ καὶ δακρυσμένα

ἦσαν τὰ μάτια του τὰ δύο!

Καὶ μ' ἔλεγε· « Στὴ ξενητειά,
» μικρό μου περιστέρι,
» ἀπλόνουνε τὸ χέρι
» ὅλα τὰ δύστυχα παιδιά,
» Καὶ μὲ ἀδύνατη φωνή,
» — Λίγο ψωμί! — φωνάζουν·
» κ' εὐθὺς ψωμί τὰ βάζουν
» στὸ χέρ' οἱ ἄλλοι χριστιανοί. »

Λοιπὸν κ' ἐγὼ μὲ συστολὴ
τὸ χέρι μου ἀπλόνω.
» Ω σεῖς! πεινῶ! κρυόνω!
ψωμί γιὰ τὸ φτωχὸ πουλί!

Πῶς μὲ μυρίζουν τὰ φαγιά
καὶ τὰ ζεστά ψωμάκια!
τὰ νηστικά παιδάκια,
πῶς ἀγαποῦν τὰ μαγερειά!

Γιὰ δῶστέ με λίγο ψωμί
νὰ ἰδῶ ἂν μὲ ζεσταίνῃ,
νὰ ἰδῶ ἂν ἀνασταίνῃ
τὸ κουρασμένο μου κορμί.

Κι' ἂν μοῦ ζεσταίνῃ τὴν ψυχή,
κι' ἂν διῶ ποῦ θ' ἀναζήσω,
εὐθὺς θὰ γονατίσω
καὶ θὰ σᾶς ψάλω μὲν εὐχή.

» Ὅλα τῆς Κύπρου τὰ παιδιὰ
ἔτσι θὰ τ' ἀπαντᾶτε.
» Ὅποιοι δὲν τὰ λυπᾶται
ἔχ' ἀπὸ σίδερε καρδιά. » (Sic.)

Τὸ ποίημα τοῦτο ἔχει πολλήν τὴν ἀφέλειαν καὶ ζωηρὸν τὸ αἶσθημα· ἄλλ' ἐὰν ᾗτο συντομώτερον, ἤθελε συγκινήσει καὶ περισσότερον· ἡδύνατο δὲ ἔτι μᾶλλον νὰ νὰ συγκινήσῃ, ἐὰν βαθμηδὸν ἐξασθενουμένης τῆς φωνῆς τοῦ πεινῶντος ὀρφανοῦ, ἔσβυνε μετ' αὐτῆς καὶ ἡ πνοή του ὥσεί πνοή στρουθίου.

Ἐν τῷ αὐτῷ Β' μέρει εὐρίσκομεν καὶ τὸ ἀκόλουθον κομψὸν καὶ μετὰ φιλοκαλίας ποιηθὲν ἐλεγεῖον, ἐπιγραφόμενον·

«Εἰς τὴν μικρὰν Ξάνθην».

«Ἦτον ὠραῖο,
σὰν τὸ λουλοῦδι·
ἦτον ἀθῶο,
σὰν ἀγγελοῦδι,
τοῦ παραδείσου
ἦτο ψυχή.
Γι' αὐτὸ τὸν πλάνο
κόσμον ἀρνήθη,
μ' ἀγνὰ ἐπῆγε
νὰ ζήσῃ πλήθην
εἰς ἄλλον κόσμον
πανευτυχῆ.

Καλέ, δὲν εἶδετε
ποῦχε στὰ χεῖλῃ
γλυκὸ χαμόγελο,
σὰν μᾶς ὠμίλει
καὶ κρυφωθῶρει
τὸν οὐρανό;

Ἄχ! γιὰ τὰ κάλλη του
καρδιοκτυποῦσε
καὶ νὰ τὸ πάρουνε
ἐκαρτεροῦσε
ἐκεῖ στὸ δῶμα (σχολαστικόν!)
τὸ γαλανό!

Ἔσταιλ' ὁ Πλάστης
ἐν ἀγγελοῦδι,
ποῦχε στὸ χέρι
χλωμὸ λουλοῦδι,
στὰ χεῖλη θεία
διαταγή.
« Κρινόλευκή μου
μικρὴ Ξανθούλα,
χαριτωμένη,
σὰν τὴν Αὐγούλα,
ἄφησε πλέον
τὴ δόλια γῆ. »

Μόλις ἐσίμωσε
τὸ ἀγγελάκι,
καὶ γλυκοφίλημα
εἰς τὰ χειλάκι
τῆς Ξάνθης δίνει
τὰ τρυφερά. (Ἄσυνταξία, ἢ μᾶλλον λάθος
τῆς ἀντιγραφῆς.)
Μὰ ἡ ψυχούλά της,
σὰν τὴν ἐφίλει,
εἰς τὰ ὠραῖα του
κόλλησε χεῖλη

τὰ μυροβόλα
καὶ δροσερά!...

Μαζὺ πετάξαν,
ἀγκαλιασμένα,
δυὸ ἀγγελάκια
ἀδερφωμένα
μὲ μυρωμένα
ξανθὰ μαλλιά.
Τὸ ἓνα ξέρει
ποιά θέσιν ἔχει.
Τ' ἄλλο, ἡ Ξάνθη,
πρόθυμο τρέχει
στῆς Παναγίας
τὴν ἀγκαλιά.

Μὴν κλαίης, μάνα του,
καὶ σύ, πατέρα,
μὴ χύνης δάκρυα
νύχτα καὶ μέρα,
γὰρ τὸ μικρό σας
ποῦ εἶν' ἐκεῖ.
Ἐσεῖς εἰς μάταιο
κόσμο γυρνᾶτε,
ἔκεινο σὲ ὄνειρα
χρυσᾷ πλανᾶται,
καὶ μ' ἀγγελοῦδία
συγκατοικεῖ.» (Sic.)

Παθητικώτατον δὲ εὐρίσκομεν ἐπίσης τὸ «εἰς φθι-

σιῶντα *ιεροσπουδαστήν*» ἐλεγεῖον, ὅπου μετὰ σπαραξικαρδίου ἀλγηδόνης ζωγραφεῖται τὸ αἶσθημα τοῦ μακρὰν τῆς μητρικῆς ἀγκάλης ἐκπνέοντος σπουδαστοῦ.

Ἴδου τοῦτο, καὶ κρίνατε.

«Εἰς φθισιῶντα ἱεροσπουδαστήν.»

«Βαρεῖά βαρεῖά τὰ σήμαντρα βαροῦνε κ' ἡ καμπάναις φιλοῦν ἢ μάναις τὰ παιδιὰ καὶ τὰ παιδιὰ ταῖς μάναις καὶ χαιρετοῦν τὴν Πασχαλιά.

Κ' ἐγώ, μανούλα μου, κ' ἐγώ... Κουφάρι μαραμένο, τὸν ψυχοκλέφτη Χάροντα κάθε στιγμή προσμένω στὴν κρυωμένη μου φωληά!

Μυρίζει μοσχολίβανο καὶ νειόκοφτη δαφνούλα· ἐχύθηκε χαρούμενη τῆς Πασχαλιᾶς αὐγούλα, σ' ὅλης τῆς γῆς τὴν ἀγκαλιά.

Κ' ἐγώ, μανούλα μου, κ' ἐγώ... σὲ νεκρικοῦ κραββάτι, ἡμέραις καὶ νύχτες ἀκουμβῶ τὴν ἄχαρη μου πλάτη, χωρὶς νὰ γύρω μιὰ σταλιά!

Ὅλ' ὀλίγ' ὀλίγο σώθηκε τὸ καρδιακό μου αἶμα, ὀλίγ' ὀλίγο θόλωσε τ' ἀδύνατό μου βλέμμα καὶ μοῦ ἐπάγωσ' ἡ καρδιά!

μήτε νὰ κλάψω δύναμαι, μὰ μήτε ν' ἀνασαίνω, σὰν τὸ τρυγόνι, ποῦ χλωμὸ τὸ βαρυοπληγωμένο, σιγᾷ στὰ ἔρμα του κλαδιά!...

Ξερνοῦνε φλόγες τὰ βουνά, ποῦναι ζωντανεμένα· μὰ σὰν τελειώσ' ἡ λάβα τους κοιμῶνται παγωμένα, παθαίνουνε τὰ δυστυχῆ...

Ξερνώ τὸ αἶμά μου καὶ ἐγὼ ! Μανούλα μου, φοβοῦμαι
νὰ μὴν τελειώσῃ κ' ἡ φωτιά, ποῦ καίει καὶ κινοῦμαι
καὶ φύγ' ἡ δόλιδά μου ψυχὴ ! . . .

Γιὰ βάλτε μ', ἀδερφοποιοί, ἀφράτο προσκεφάλι,
τὸ πικροβαρεμένο μου ν' ἀναπαυθῇ κεφάλι,
κ' ἔχω δυὸ λόγια νὰ σᾶς πῶ.
'Ο κόσμος ὅλος ἀγαπᾷ τὴ δόξα καὶ τὰ πλούτη
θέλει νὰ ζῇ νὰ τὰ χαρῇ· ἐγὼ στὴ γῆ μας τούτῃ
μιὰ μάνα μόνον ἀγαπῶ.

Μιὰ μάνα, ποῦ μὲ βύζαξε τὸ πρῶτό της τὸ γάλα,
ποῦ μ' ἔδωκε προτήτερα 'πὸ τὰ παιδιὰ της τ' ἄλλα
τὸ μητρικὸ της τὸ φιλί,
μιὰ μάνα, ποῦ μὲ κοίμισε μὲ μαγικὸ τραγοῦδι,
ποῦ μ' ἔβαλε στὸν κόρπον της γιὰ τοῦ Μαγιοῦ λουλουδι,
ποῦ μὲ ἀγάπησε πολὺ. . . .

Σὰν ἀποθάν', ἀδερφιά μου, ἅς μὴν τὸ μάθ' ἐκείνη.
'Αφίνει τ' ἄλλα της παιδιὰ, τὸ σπίτι της ἀφίνει,
χύνει νεκρώσιμη φωνή,
ἢ λυόνηται στὰ δάκρυα, ἢ, φύλλο παγωμένο,
γυρίζει καὶ μαραίνεται. Εἶμαι τ' ἀγαπημένο
καὶ ἡ ψυχὴ της μὲ πονεῖ.

Καὶ σὰν ῥωτήσῃ τὰ πουλιά, τὸ κῦμα σὰν ῥωτήσῃ,
ἅς τῆς εἰποῦν ἐμίσευσε κ' ἀργὰ θὲ νὰ γυρίσῃ
ἀπὸ τὴ μαύρη ξενιτειά.
'Εμίσεψε σὲ μακρυνά, σὲ ξεχασμέν' ἀστέρια,
μὰ ἀπ' ἐκεῖ θὰ τῆς φιλᾷ τὰ ἅγια της χέρια
σὲ κάθ' ἀσύννεφον νυχτιά.

Καὶ μὴ μοῦ χρίσετε πολὺ στὴ πλάκα μου ἀσβέστη,
ν' ἀκούεται τὸ «Μεθ' ἡμῶν» καὶ τὸ «Χριστὸς ἀνέστη».

γλυκὰ γλυκὰ στὴν Ἐκκλησίᾳ
ν' ἀκούω νὰ μοιρολογᾷ τὸ πονεμέν' ἀηδόνι,
νὰ νοιώθω τὸν αὐγερινὸ τὴν πλάκα μ' νὰ χρυσόνη
καὶ ν' ἄχω πρωϊνὴ δροσιά.»

Ὁ ποιητὴς φαίνεται ὅτι ἐπλανήθη ἄλλοτε, ἢ πλανᾶται ἤδη μακρὰν τῆς πατρίδος του· οἱ αἰσθανθέντες τὴν σπαρακτικὴν μελαγχολίαν ἣν δοκιμάζει ἐν μέσῳ ξένων καὶ ἀγνώστων προσώπων ὁ εἰς χώραν ξένην διαμένων ἢ πλανώμενος, ὅπου καμμία χεὶρ φιλικὴ δὲν σφίγγει τὴν χεῖρά του, καμμία φωνὴ συμπαθητικὴ δὲν ἀπευθύνεται πρὸς αὐτόν, ὅπου πάντες οἱ διαβάται διέρχονται πλησίον του μετ' ἀδιαφορίας, ὡς σκιαί σιωπηλαὶ καὶ ἀποτρόπαιοι, αὐτοὶ, ναὶ! αὐτοὶ μόνοι θέλουσιν ἐννοήσῃ τὴν ἀξίαν τοῦ ἐπομένου ποιήματος, τοῦ ἐπιγραφομένου «*Νοσταλγία*». Τὸ ποιημάτιον τοῦτο, μετὰ πολλοῦ αἰσθήματος ποιηθὲν, ἔχει πρὸς τὴν λοιπὴν ἀξίαν του καὶ τὴν χροιάν τῶν ὠραιότερων ἀσμάτων τῆς δημοτικῆς μας ποιήσεως.

Ἴδου τοῦτο·

«*Νοσταλγία*.»

«Ἐφῆς ὁ ἥλιος ἔδυνε στὴν ἁγία μου πατρίδα
κ' ἓνα τοῦ ἔδωκαν φίλημα σὲ θλιθερὴν ἀχτίδα

Νὰ μοῦ τὸ φέρ' ἐμένα.

Θέλω νὰ διῶ τὴ μάνα μου, τ' ἀδέρφια μ' νὰ φιλήσω,
στὸν τάφο τοῦ πατέρα μου θέλω νὰ προσκυνήσω,
βαρέθηκα τὰ ξένα.

Μικρὸ μικρὸ μ' ὠρφάνεψε ἡ ἀλύπητή μου μοῖρα,
μικρὸ μικρὸ τῆς ξενητεῖας τὸ μονοπάτι 'πῆρα,
μὲ χεῖλη πικραμένα·
μὰ τώρα πιά τὰ 'χόρτασα τῆς ξενητεῖας τὰ κάλλη,
ἂν ἦναι καὶ παράδεισος, θὰ τὴν ἀφήσω πάλι,
βαρέθηκα τὰ ξένα.

Μικρὸ χελιδονάκι μου, γιὰ μιὰ σταλίτσα στάσου·
γιὰ μιὰ σταλιά λυπήσου με καὶ δῶσ' με τὰ φτερά σου
τὰ λεφτοκαμωμένα!
θέλω τὸ δύστυχο κ' ἐγὼ στὸ σπῆτι μας νὰ πάγω,
θέλω στῆς μάνας τὸ πλευρὸ λίγο ψωμί νὰ φάγω,
βαρέθηκα τὰ ξένα.

'Ανδρειωμένα μου βουνά, γιὰ λίγο χαμηλώστε,
γιὰ λίγο λίγο κλίνετε, λίγη βοήθεια δώστε
σὲ πόδια κουρασμένα!
'Πεθύμηνσα νὰ στολισθῶ μὲ γιορτερὸ στολίδι
νὰ πάγω στὴν πατρίδα μου, στ' ἀγαπητὸ ταξεῖδι,
βαρέθηκα τὰ ξένα.

Φύσα, κοσμογυρίστρια, χαριτωμένη μ' αὔρα.
Κ' ἂν 'δῇς μιὰ μάν' αὐτοῦ ποῦ πᾶς, βαμμένη μέσ' στὰ μαῦρα,
μὲ μάτια δακρυσμένα,
μ' ἓνα κρυφὸ σου φίλημα ψιθύρισε στ' αὐτί της
πηγαίνω πιά νὰ τὴν ἰδῶ, τ' ἀγαπητὸ παιδί της,
βαρέθηκα τὰ ξένα.

Καὶ σεῖς ποῦ μεγαλώσατε τὸν κόρφο τῆς μητέρας,
'Εσεῖς, ποῦ δὲν σᾶς ἔφαγε τῆς ξενητεῖας ἀγέρας,
Καθὼς μὲ τρώγ' ἐμένα,

ἢ μού κκοκαρδίσετε, σάν κλαίγω τὸν καῦμό μου,
καὶ ψάλλω στὴν πατρίδα σας σὲ κάθε στεναγμό μου,
βαρέθηκα τὰ ξένα.» (Sic)

Τῆς αὐτῆς δὲ χροιάς εἶναι, καὶ τὸ αὐτὸ ζωηρὴν διε-
γείρουσιν αἴσθημα εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀναγνώστου δύο
μικρὰ ἀλληλένδετα ποιημάτια· καὶ διὰ μὲν τοῦ πρώτου
ἐξ αὐτῶν ἀποχαιρετᾷ ἡ μήτηρ τὸ ἀναχωροῦν τέκνον της,
διὰ δὲ τοῦ δευτέρου, παρηγορεῖ τὸ ἀναχωροῦν τέκνον
τὴν μητέρα αὐτοῦ.

Ἴδοὺ ταῦτα.

ΑΠΟΧΩΡΙΣΜΟΣ

Α'.

Ἡ Μάρα.

«Φουρτούνιασεν ἡ θάλασσα καὶ βουρκωθῆκαν τὰ βουνά!
εἶναι βουβὰ τ' ἀηδόνια μας καὶ τὰ οὐράνια σκοτεινά,
κ' ἡ δόλια μου ματιά θολή.
Παιδί μου, ὦρα σου καλὴ!

Εἶν' ἡ καρδιά μου κρύσταλλο καὶ τὸ κορμί μου παγωνιά!
σαλεύ' ὁ νοῦς μου, σάν δενδρὶ, ποῦ στέκ' ἀντίκρυ στὸ χιονιά,
καὶ εἶναι ξέβαθο πολὺ,
παιδί μου, ὦρα σου καλὴ!

Βοῖζει τὸ κεφάλι μου σάν τοῦ χειμάρρου τὴ βοή!
ξηράθηκαν τὰ χεῖλη μου, καὶ μοῦ ἐκόπη κ' ἡ πνοή,
σ' αὐτὸ τὸ ὕστερο φιλί,
παιδί μου, ὦρα σου καλὴ!

Νὰ σὲ παιδέψ' ὁ Πλάστης μου, κατηραμένη ξενητεία!
Μᾶς παίρνεις τὰ παιδάκια μας καὶ μᾶς ἀφίνεις στὴ φωτιά,
καὶ πίνουμε τόση χολή,
ὅταν τὰ λέμ' «ὦρα καλή!»

Β'.

Τὸ παιδί.

«Φυσᾷ βοριᾶς, φυσᾷ θρακιᾶς, γεννιέται μπόρα φοβερή!
μὲ παίρνουν, μάνα, σὰν φτερό, σὰν πεταλοῦδα τρυφερή,
καὶ δὲν μπορῶ νὰ κρατηθῶ·
μάνα, μὴν κλαῖς, θὰ ξαναρθῶ.

Βογκοῦν τοῦ κόσμου τὰ στοιχεῖα σηκόνουν κύμα βροντερό!
θαρρεῖς ἀνάλωσεν ἡ γῆ, καὶ τρέχ' ἡ στράτα, σὰν νερό,
καὶ 'γὼ τὸ κύμα τὰ κλουθῶ.
μάνα μὴν κλαῖς, θὰ ξαναρθῶ.

Ὅσαις γλυκάδαις καὶ χαραῖς, μᾶς περεχύν' ὁ ἐρχομός,
τόσαις πικράδες καὶ χολαῖς μᾶς δίν' ὁ μαῦρος χωρισμός!
ὦχ! Ἄς ἡμπόργα νὰ σταθῶ...
μάνα, μὴν κλαῖς, θὰ ξαναρθῶ.

Πλάκωσε γύρω καταχνιὰ, κ' ἤρθε στὰ χεῖλη μ' ἡ ψυχὴ!
Δῶσ' με τὴν ἄγλια σου δεξιὰ, δός με συντρόφισαν εὐχή,
νὰ μὲ φυλάγῃ, μὴ χαθῶ,
μάνα, μὴν κλαῖς θὰ ξαναρθῶ.» (Sic)

Ὁ ποιητής, εἰς τὸ αὐτὸ Β'. τεῦχος, τὸ ἐπιγραφόμενον «Μάραις», μεταξὺ πολλῶν ἄλλων ἀξιολόγων

ποιημάτων, ἔχει καὶ σύντομά τινα μυθάρια, τὰ ὅποῖα, ἂν καὶ εἶναι πολὺ ὑποδεέστερα τῶν λοιπῶν ποιημάτων του, ἔχουσιν ὅμως βραχυλογίαν ἀξίαν παρατηρήσεως, καὶ ἐπιμύθια κατάλληλα· πρὸς διάγνωσιν τῆς ἀληθοῦς αὐτῶν ἀξίας καλὸν νομίζομεν νὰ ἀναφέρωμεν τὰ ἐπόμενα.

Μῦθος Α'.

Δύο ἄνισαις λαμπάδαις
ἔφεγγαν μαζί,
κ' ἐθυμιάζαν οἱ παπάδες
μ' ἀργυρὸ καζί.

Ἐλεγεν ἡ μιὰ στὴν ἄλλη
μὲ καρδίᾳ πικρῇ·
«Εἶν' ἡ λάμψι μου μεγάλη,
κ' ἔχεις σὺ μικρή.»

Χάχ! ἀπήντησ' ἡ μικρούλα
«χαίρου την, κυρά.
Ἦν δὲν θέλω στὴν κορπούλα
ἄφθονη πυρά.»

—Ὅλ' οἱ ἄνθρωπ' ἔχουν ζάλαις
καὶ στιγμαῖς πικραῖς.
Μὰ οἱ μεγάλ' ἔχουν μεγάλαις
κ' οἱ μικροὶ μικραῖς. (Sic)

Μῦθος Β'.

Μιὰ ῥμέρα ῥπίσημη, μιὰν ἄγια σχόλη,
ῥμβῆκε μιὰ μέλισσα σὲ περιβόλι.

Ἡ δρόσος ἄφθονη δὲν ἐξηράνθη
 κ' ἐκείνη σύναζε μέλ' ἀπὸ τ' ἄνθη.
 Μωρὸ τὴν σκιάχτηκε μικρὸ παιδάκι,
 καὶ τὴν κυνήγαε μὲ μανδυλάκι.
 Πετοῦς ἡ μέλισσα, καὶ μὲ τραγουδεῖ
 μακρὰν ἐκάθιζε σ' ἄλλο λουλουδί.
 Κεῖνο τὴν πρόφθανε καὶ τὰ χερὰκια
 συχνὰ κροτάλιζε μὲ μαύρη κάκια.
 Μιὰ δυὸ τὴν ἐδιώξεν, ἀλλὰ στὴν ἄλλη,
 ἀγκάθ' ἡ μέλισσα πικρὸ τοῦ βάλλει!
 «Ἄχ! Ἄχ! μανούλα μου», εἶπε καὶ τρέχει·
 πονεῖ! Μὰ ἡ μέλισσα τί κέρδος ἔχει;
 —Κι' αὐτὴ σὰν ἔχασε τὸ ὄξύ της βέλος
 εὐθὺς ἀπήντησε τὸ μαῦρον τέλος.
 Καθεὶς γιὰ λόγου του ἴδῳ μαγειρεύει,
 κἀνεὶς ἐκδίκησιν ἅς μὴ γυρεύῃ. (Sic)

Ἐκ δὲ τοῦ Γ'. μέρους ἀξιόλογον εὐρίσκομεν τὸ ἐπι-
 γραφόμενον:

«Ποίησις ἔρωτος».

Εἶδα μὲν ἡμέρα
 δροσερὴν
 ἀναμμένο πέρα
 ἵνα κερὶ.

Μ' ἤρθε νὰ τοῦ σβύσω
 τὴν πνοή.
 γιὰτί νὰ τ' ἀφήσω
 νὰ καῇ;

Λοιπὸν πλησιάζω
καὶ φουσῶ.
ἔσθυσε, κυττάζω,
τὸ μισό.

Τὸ φουσῶ καὶ πάλι
σάν καλὰ
φλόγαις τώρα βγάλει
στ' ἀψηλά !

Κάμνω νὰ γυρίσω
μὲ σπουδῇ,
μὲ τραβᾷ 'πὸ πίσω
'να παιδί.

Μὲ ξανθὰ μαλάκια
μὲ φτερά
καὶ μὲ δυὸ ματάκια
φλογερά.

— Τὸ ψυχρό σου στόμα
δὲν 'μπορεῖ
νὰ τὸ σβύς' ἀκόμα
τὸ κερί ;

— Γυιέ μου μὴ σιμώσης
στὴν πυρά !
θὲ νὰ τὰ τσιρώσης
τὰ φτερά.

— Λες μὲ τὰ σωστά σου
νὰ καγῶ;
τὸ φουσοῦμαι, στάσου,
σὺ κ' ἐγώ.—

Σὰν καλὴ μ' ἐφάνη
συμβουλή.
Κάποιος χρόνο χάνει
τὸ πολὺ.

Μ' ἀφοῦ μ' ἔχει ὁδρώσει
ἄς τὸ διῶ,
πῶς θὰ τὴν γλυτώσῃ
μὲ τοὺς δυό.

Στέκ' ἀντίκρυ 'κεῖνο,
καὶ σιμά
τὸ λαμπάδι' ἀφίνω
μά! μά! μά!

Φύσα 'γὼ καὶ φύσα
τὸ παιδί,
ἄναψε σὰν πίσσα
σὰν δαδί!

Φθάνει πλέον, εἶπα,
δὲν μπορῶ,
κάμαμε μία τρύπα
στὸ νερό!

« Ἄλλη μιὰ » φωνάζει,
« στὰ γερά » !
καὶ μιὰ φλόγα βγάζει
ζωηρά.

Τὴν φουσᾷ, τὴν φέρνει
στὰ κλαδιά
καὶ τοῦ τήνε σπέρνει
στὴν καρδιά !

Ἄχ ! σκληρὸ, τοῦ λέγω,
Ἄχ ! πονῶ !
Δὲν σοῦ μέλ' ἂν κλαίγω
καὶ θρηνῶ !

Κεῖνο εἶχε πετάζει
χαρωπὸ,
κ' ἔψαλλε μὲ τάξι
καὶ σκοπὸ.

« Δὲν τοῦ μέλει δράμι
κ' ἂν κλαῖς τί ;
τοῦτο θὰ σὲ κάμῃ
ποιητή. » (Sic)

Ἡ ῥέουσα αὕτη στιχουργία, ἡ συνεπτυγμένη φράσις καὶ τὸ ἐν τῷ τέλει κέντρον δὲν ἀναπολοῦσι τὰ φαιδρὰ ἄσμάτια τοῦ Ἡλίου Τανταλίδου, τῆς τυφλωθείσης καὶ πρωίμως ἐκ τοῦ κόσμου τοῦτου ἀποπτάσης ἀηδόνας τοῦ Βοσπόρου ; Ἴδου καὶ ἕτερα τοῦ αὐτοῦ εἶδους ποιήματα ἐπιγραφόμενα :

4 «Τὸ Παράπορον».

«Κυρά μου Ἀφροδίτη,
ὁ γυιός σου, χθές τὴν τρίτη,
τὸ ἔξέρεις ποῦ μ' ἀδίκησε;
Μὴ τάχα σ' εἶχα φταίξει;
Μὴ σ' εἶπα καμιὰ λέξι
κ' ἤρθε καὶ σ' ἐξεδίκησε;

Περίεργο παιδάκι!
τὸ πίστευες φαρμάκι
νὰ κρύβουνε τὰ χεῖλη του;
τὸ πίστευες νὰ δίνη
πικρότατη ὁδύνη
σὲ ῥεῖνους ποῦ ἔναι φίλοι του;

Σὰν παίζαμε τὸ τόπι
πλησίασε κατόπι
καὶ κάττι τι μὲ ῥίλησε·
κι' ἀκόμη σὰν μ' ὠμίλει
ἤρθε στὰ δύο μου χεῖλη
καὶ τρυφερὰ μὲ φίλησε.

Μὰ φίλημα ἦτο ῥεῖνο;
Ἀκόμ' ὥς τώρα φτύνω
φαρμάκ' ἀπὸ τὸ στόμα μου!
Κ' ἐκεῖν' ἀντὶς νὰ φτυέται,
σιγὰ σιγὰ σκορπιέται
σ' ὀλόκληρο τὸ σῶμά μου! (Sic)

2 «Ὁ λαιμόπονος».

Εἰς τὸ λαιμὸ
πολὺ καῦμὸ
καὶ πόνος, μ' εἶπαν, ἔχει,
καὶ τὸ φαγί,
μήπως πνιγῇ,
μὲ δάκρυα τὸ βρέχει !

Μηδ' οἱ γίατροι,
μηδ' οἱ ὀχτροί,¹
ὠφέλεια τῆς κάνουν.
Ὅσα κι' ἂν πιῇ
κι' ἂν καταπιῇ
τοὺς πόνους της αὐξάνουν !

Ἀκοῦς ἐκεῖ !
Ἡ γιατρικὴ
τί ἔχ' ἐδῶ νὰ δώσῃ ;
Ποῦ γιατρικὸ
ᾔγγίζει λευκὸ
χωρὶς νὰ τὸ λερώσῃ ;

Ὑπομονή.
Κι' ἀφοῦ πονεῖ
ἐγὼ τήνε γιατρεύω.
Χωρὶς πολλὰ
θᾶναι καλὰ
καὶ κούρα δὲν γυρεύω.

(1) Ὀχτρού; = ἔχθροῦς λέγουσι παρ' ἡμῖν τοὺς δαίμονας. — (Σημ. τοῦ ποιητοῦ).

Μόν' στὰ λαιμὰ
χείλη θερμὰ
ἄς μὲ δεχθῇ νὰ βάνω
καὶ θὰ γροικᾷ
γλυκὰ γλυκὰ
τὸν πόνο νὰ βυζάνω.

Ἄν δὲ μαζὶ
ἐν ὄσῳ ζῇ
θέλῃ νὰ μὴν πονέσῃ,
μὴ τραπεζιὰ
μὲ τὰ φιλιὰ
τῆς πλέκω νὰ φορέσῃ. (Sic)

Καὶ τὸ ἀκόλουθον δὲ ποιημάτιον ἔχει πολλήν Χριστοπούλειον φαιδρότητα καὶ συντομίαν.

Προσθήκη εἰς τὴν ἀστρονομίαν,

Συμφωνῶ κ' ἐγὼ μαζὺ σου,
δάσκαλέ μου ἀστρονόμε,
κ' εἶν' ὀρθόταταις ἐξίσου
καὶ τῶν δύο μας αἰ γινώμαι.

Λέγεις, πῶς, ὅταν προβάλῃ
τὸ φεγγάρι φωτεινὸ,
χάνουν ὅλα τοὺς τὰ κάλλη
τ' ἄστρ' ἀπὸ τὸν οὐρανό.

Ὅταν δὲ ὁ ἥλιος πάρῃ
τὰ βουνὰ τὰ δροσισμένα,
τ' ἄστρ' αὐτὰ καὶ τὸ φεγγάρι
μένουν ὅλα ξεχασμένα.

Πλὴν, ἀλλὰ, παρακαλῶ σε,
κ' εἰς ἐμὲ τὸν μαθητὴ
συγκατάνευσε καὶ δῶσε
νὰ προσθέσω καὶ τί.

Δηλαδή, σὰν ἀντικρύζῃ
ἡ ἀγάπη μ' ἢ μαριόλα
καὶ τὸν ἥλιο τὸν σκοτίζει
καὶ τὰ σύνεργά του ὅλα. (Sic)

Χαριέστατον κρίνομεν ἐπίσης καὶ τὸ ἐπιγραφόμενον·

«Παραβολή».

Οὐδὲ τ' ἄστρον τῆς αὐγῆς
ἔχει τόση χάρι,
ὅσον ἔχεις, ὅταν βγῇς
χαρωπὸ καμάρι.

Οὐδὲ τόσῃν ὑγρασίᾳ
τὸ χλωρὸ τριφύλλι
ὅσῃν ἔχουνε δροσιὰ
τὰ γλυκὰ σου χεῖλη.

Οὐδὲ τόσῃν εὐωδίᾳ
τ' ἄνθη τοῦ ναρκίσσου,
ὅσῃν ἔχει μυρωδιὰ
ἡ λεπτὴ πνοή σου.

Οὐδὲ ψάλλει τὸ πουλί
τραγουδάκια τόσα,
ὅσα ξεύρει νὰ λαλῇ
ἢ σοφή σου γλῶσσα.

Ἐνα μόνον — Σ' ἀγαπῶ —
δὲν μπορεῖ νὰ μάθῃ,
καὶ γιὰ τοῦτο . . . Νὰ σ' τὸ πῶ;
μὲν ψυχὴ θὰ πάθῃ. (Sic)

Ἄς ρίψωμεν ἤδη ἐταστικὸν βλέμμα καὶ ἐπὶ τοῦ τε-
τάρτου τεύχους τῶν ποιήσεων τούτων.

Καὶ πρῶτον μὲν παρατηροῦμεν ὅτι τὰ ἐν αὐτῷ ποιή-
ματα, συγκρινόμενα πρὸς τὰ προηγούμενα τοῦ αὐτοῦ
ποιητοῦ, μεγάλως διαφέρουσιν ὡς πρὸς τὸ εἶδος καὶ τὰ
θέματα· δεύτερον δὲ ὅτι πάντα ταῦτα τὰ ποιήματα, ἐκ-
τός ἐνός, τοῦ Τρουβαδόρου, τείνουσι κατὰ τὸ μᾶλλον, ἢ
ἦττον, εἰς τῆς αὐστηρᾶς ἁρμονίας τὸν σοβαρὸν ρυθμόν·
ἂν δὲ ἢ εἰς τὰ τρία προηγούμενα τεύχη δαψιλῆς εὐτρα-
πελίας τοῦ ποιητοῦ, παντελῶς ἐκ τούτων ἐκλείπη, τὸ
πνεῦμα ὅμως αὐτοῦ, ἐν τῷ τετάρτῳ τεύχει, ἵπταται εἰς
σφαίραν ἰδεῶν ὑψηλοτέρων, καὶ ἀναζωπυρεῖται δι' οἴ-
στρου καὶ παθῶν ἰσχυροτέρων.

Τὸ ὕφος καὶ ἡ γλῶσσα μεγάλως εἰς τὰ ποιήματα
ταῦτα παραλλάσσει· δυστυχῶς ὅμως ὁ ποιητής, εἰ καὶ
διακρίνεται διὰ τὴν ὀρθοέπειαν, ὑπερβαίνει τὰ διαγε-
γραμμένα ὅρια τῆς καλῶς ἐννοουμένης ὀρθοεπειάς,
ποιῶν ἐνίοτε χρῆσιν λέξεων δυσνοήτων, ἀχρήστων, ἢ
ἐσφαλμένων,¹ αἵτινες, ἐὰν ἔλειπον, ἤθελον καταστήσει
ἐτι μᾶλλον εὐδιακρίτους τὰς ἀρετὰς αὐτῶν.

¹ Ἀναφέρομεν τινὰς ἐξ αὐτῶν μήπως παρεξηγηθέντες καταταχθῶμεν

Παρατηρήσαμεν προσέτι ὅτι ἐν τῷ τεύχει τούτῳ πολλὰ χωρία ἔχουσι τραχείαν καὶ βεβιασμένην τὴν στιχουργίαν, καὶ πολλαχοῦ σκοτεινάς καὶ ἀσαφεῖς τὰς ιδέας καὶ τὰς ἐννοίας· δὲν διέλαθον ἐπίσης τὴν προσοχὴν τῶν κριτῶν καὶ ἄλλα τινὰ ἐλαττώματα· ὑποκύπτει λ. χ. ὁ ποιητής, ἐνίοτε, εἰς κακόζηλον πάθημα, καταλήγων τὸν μὲν ἓνα στίχον εἰς κοινὴν τινα λέξιν, τὸν δὲ ἕτερον εἰς λέξιν τινὰ ἀρχαίζουσαν, εἰς ἣν, διὰ συνιζήσεως, ἢ συγκοπῆς βεβιασμένης, προσπαθεῖ νὰ δώσῃ χαρακτῆρα κοινῆς λέξεως, ἐν ᾧ αὕτη δὲν εἶναι εἰς κοινὴν χρῆσιν· τὸ ἐλάττωμα τοῦτο συχνάκις ἀπαντᾶται, ἵνα μὴ εἴπωμεν πλεονάζει εἰς τὰ ποιήματα ταῦτα, καὶ πάντα τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπείας τὸ θεωροῦσιν ὡς κηλίδα ἐπὶ τῆς κομφῆς ἐσθῆτος τοιαύτης φαιδρᾶς μούσης. Εἰς δὲ τὰ οὐσιαστικὰ ὀνόματα, διττὴν μεταχειρίζεται ὑποκοριστικὴν κατάληξιν, ἄλλοτε μὲν εἰς *ἀκι*, ὅπερ εἶναι καὶ συνειθέστερον, ἄλλοτε δὲ εἰς *ούλα* ὅπως ἐν Ἑπτανήσῳ, οἶον *ξανθούλα*, *μικρούλα*, *εὐμορφούλα*. Κάμνει δὲ ἐνιαχοῦ καὶ οὗτος, καθὼς πάντες σχεδὸν οἱ λοιποὶ, χρῆσιν ξένων λέξεων, οἶον *τσερβέλο*, *καπέλο*, *παπόρι*, *καρότσα*· ἐν ᾧ πάντα ταῦτα τὰ κακόηχα καὶ ξένα, ἡδύνατο εὐκόλως νὰ τὰ ἀποφύγῃ. Προσέτι κάμνει οὐκ ὀλίγην, ἵνα μὴ εἴπωμεν ὑπερβολικὴν, κατάχρησιν τῶν ἐπικλήσεων τῆς μούσης του!

ἀδίκως μεταξὺ τῶν διλιζόντων τοὺς κώνωπας σχολαστικῶν, ἢ ἰδιοτρόπων. Ἰδοὺ μικρά τις καὶ πρόχειρος ἀνθοδέσμη τῶν τοιούτων λέξεων· «σοδῶ, θῶκος, φορτίζω, πρέπω μεταξὺ, ἐν κοιλάδι χιονίνῃ, κεντᾶ τὸ σκῶμα μέχρι μυελῶν, ὡχρὰ καρδίᾳ, ἄφρον βῆμα, κ.τ.λ. ἅτινα παραλείπομεν.

Πρὸ πάντων ὅμως εἶναι ἀφόρητοι αἱ χάριν τοῦ ρυθμοῦ τῆς στιχουργίας συχναὶ καὶ κακόζηλοι συγκοπαὶ τῶν λέξεων, καὶ πολλὰ ἄλλα ψέγματα, ἅπερ ἡδύνατο εὐκόλως ν' ἀποφύγῃ ὁ ποιητής.

ἐν ᾧ εἰς τὰς ὥδὰς του ὁ Ὁράτιος, ἂν δὲν μᾶς ἀπατᾷ ἡ μνήμη, ἐπικαλεῖται τὴν μεϋσάν του δύω μόνον, ἢ τρεῖς φορές.

Ἀπέναντι ὁμῶς τῆς εὐχερείας καὶ χάριτος τῶν στίχων του, ἀπέναντι τοῦ καλοῦ τρόπου, δι' οὗ ἕκαστον ποιημάτων ἄρχεται, καὶ τῆς λεπτότητος τοῦ κέντρου εἰς ὃ καταλήγει, δὲν δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν πάντα ταῦτα τὰ ἐλαττώματα ἄλλως πως, εἰμὴ ὡς ψέγματα ἐπιδεχόμενα ἐπικαίρως ἀπλῆν τινα διόρθωσιν.

Τοιαῦτα, καθ' ἡμᾶς, εἶναι τὰ σπουδαιότερα ἁμαρτήματα τῶν ποιημάτων τοῦ τετάρτου τεύχους. Περιέχονται δὲ ἐν αὐτῷ 1183 στίχοι, οἵτινες μετὰ τῶν τριῶν ἄλλων τευχῶν τοῦ αὐτοῦ ποιητοῦ, συμποσομένων εἰς στίχους 2224, ἀπαρτίζουν ἐν ὅλῳ στίχους 3,407 (!). Ἀπελπιστικὴ ἀφθονία ποιητικοῦ ἐπιδορπίου διὰ τὸν στόμαχον παντὸς χρητοῦ!

Εἶναι δὲ ταῦτα τὸν ἀριθμὸν ἑνδεκα, καὶ ἐπιγράφονται ὡς ἑπεται·

1 Ἀλληγορίαι. Αὗται διαιροῦνται εἰς μέρη τρία.

2 Ὁ παράφρων καὶ ἡ μήτηρ του.

3 Ἡ κατάρατος.

4 Ὁ νέος Τρουβαδόρος ἐν Ἀθήναις.

5 Οἱ τῶν χρόνων μας ἐρασταί· μὲ τὴν ἀκόλουθον Γερμανικὴν φράσιν «Vie du mir, so ich dir.» ἥτοι «Ὅπως φέρεσαι μ' ἐμέ, κ' ἐγὼ φέρομαι πρὸς σέ.»

6 Οἱ ὄρκοι.

7 Ἡ τελευταία ἐν * * * ἐπίσκεψις.

8 Ἐπιστολὴ τῇ ἀποδημούσῃ.

9 Λησμόνει με κ' εὐτύχει.

10 Θρακικὸν ᾄσμα.

11 *Εἰκόνες καὶ σκέψεις ἀγρύπνων ὥρων. Ποίημα συγ-
κείμενον ἐκ τεσσάρων μερῶν, ἐξ ὧν τὸ τέταρτον εἶναι ἀτελές.*

— «Διὰ τοῦ τελευταίου τούτου ποιήματος, λέγει ὁ
»ποιητὴς, περιγράφεται ὁ θετικὸς καὶ πραγματικὸς τοῦ
»ἀνθρώπου βίος, ἐν ᾧ αἱ ἄκανθαι διαδέχονται τὰ ἄνθη
»τῆς νεότητος, καὶ φθάνει μέχρι τοῦ σημείου ἐκείνου
»τῆς ζωῆς, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ θνητὸς προσπαθῶν ὡς ἐκ τῆς
»πικρᾶς πείρας νὰ σχηματίσῃ ὀρθὴν τινὰ περὶ τῶν ἀν-
»θρωπίνων ιδέαν, γράφει ἐν σοφῷ γήρατι·

«Εἰκόνας καὶ σκέψεις ἀγρύπνων ὥρων.» (Sic)

διὰ δὲ τοῦ στίχου τούτου «κλείει καὶ τὸ ποίημά του !»

Προσθέττει δὲ ὅτι· ὠνόμασε τὰ ποιήματά του «*Ἄραις*,
»*Μάραις*, *Κουκουράραις*» χάριν ἀστεϊότητος· ἀλλὰ παρακα-
»λεῖ τὴν ἐπιτροπείαν τοῦ διαγωνισμοῦ, ἐὰν αὕτη ἡ ἐπι-
»γραφὴ ἤθελε τῇ φανῇ ὑπὲρ τὸ δέον ἀστεία, νὰ τὴν ἀντι-
καταστήσῃ, ἐπιγράφουσα τὰ ποιήματα «*Βοσπορίδας*
»*αὔρας*» ὅπερ καὶ ἡμεῖς νομίζομεν καταλληλότερον,
διότι, ἐν τῷ ὕλικῳ κόσμῳ τὰ ὠραῖα πράγματα πρέπει νὰ
φέρωσι καὶ ὠραῖα ὀνόματα. Ἀπὸ ταύτης, λοιπὸν, τῆς
στιγμῆς τὰ ποιήματα «*Ἄραις*, *Μάραις*, *Κουκου-*
»*νάραις*» λαμβάνουσι τὸ ὄνομα «*Βοσπορίδες αὔραι.*»

Συγκρίνοντας ὅμως τὸ τέταρτον τοῦτο τεῦχος πρὸς
τὰ ἀφελῆ καὶ φαιδρὰ ποιημάτια τὰ περιεχόμενα εἰς τὰ
τρία πρῶτα τεύχη τοῦ αὐτοῦ ποιητοῦ, μεγάλην εὐρίσκο-
μεν διαφορὰν ὕφους καὶ ιδεῶν, πάντῃ ἄσχετον πρὸς τὰς
ιδέας καὶ τὸ ὕφος ἐκείνων· ἴσως δὲ καὶ ἐσαχυολόγησέ τινα
ἐκ τοῦ ἀπεράντου λειμῶνος τῆς Γερμανικῆς ποιήσεως.
Ἀναγινώσκομεν δὴ ἔξ αὐτῶν τὸν εὐτράπελον «*Τρου-*
»*βαδόρον*» δι' οὗ ὁ ποιητὴς ψέγει τοὺς ἀντιπάλους του,

καὶ τὴν «Κατάρατον» ποίημα μελαγχολικόν, τὸ ὁποῖον
εὐχόμεθα νὰ μὴν ᾖναι ἀπομίμησις ξένης μούσης.

1. Ὁ Νέος Τρουβαδόρος ἐν Ἀθήναις.

«Μὰ τοῦ Παρνασσοῦ τὰς κίσσας,
καὶ τὸ δέρμα τοῦ Μαρσίου,
κ' ἐγὼ πρέπω μεταξὺ σας,
ποιηταὶ ἀπὸ γραφείου!
Δόξαν ἐπαιτῶν καὶ κλέος,
σύρ' ¹ ἐκ τετριμμένης πῆρας,
τρουβαδόρος κ' ἐγὼ νέος,
λείψανον θραυσθείσης λύρας,
καὶ σᾶς ψάλλω καθαρὰ
τραλλαλὰ τραλλαλλαρά,
«ἄραις μάραις
κουκουνάραις.»

Κ' ἐγὼ μέλπων καταισχύνω
τὰς Ἀρκαδικὰς Ξειρήνας
καὶ γενναῖον ζῦθον πίνω
εἰς τὰς κλασικὰς Ἀθήνας,
καὶ σοβῶ διὰ τοῦ πλήθους
ὑψηλεύχην μουσοπῶλος,
ὑπὸ θερμῆς κακοήθους
παρακρούων ἀσυστόλως
δεξιὰ κι' ἀριστερά,
τραλλαλὰ τραλλαλλαρά,
«ἄραις μάραις
κουκουνάραις.»

¹ Κακόζηλος ἐκθλιψίς· καὶ τῶν τοιούτων ἐκθλίψεων, δυστυχῶς, συχνὴν
κάνει· ὁ ποιητὴς κατὰχρησιν.

Ἐν ἐκστάσει κ' ἐγὼ θῶκον
ποιητοῦ καὶ δάφνην εἶδον
καὶ οἰστρήλατος διώκων
τὸν χορὸν τῶν Ἰλισσίδων.
Ἄχ! προσκρούσας ἐκυλίσθην
εἰς τοῦ ποταμοῦ τοὺς βράχους,
καὶ δόποταν ἀφυπνίσθην
ἔψαλον μὲ τοὺς βατράχους,
εἰς τ' ἀκάθαρτα νερά
τραλλαλὰ τραλλαλλαρά
«ἄραις μάραις
κουκουνάραις.»

Κ' ἐγὼ ὁσάκις εἰς τὴν πόλιν
μείν' ἢ Μοῦσ' ἄνευ ζωπύρου,
ἀνταλλάσσω τὴν ἀσβόλην
μὲ τὴν δρόσον τοῦ Φαλήρου,
κ' ἀσπασθεῖς διὰ τῆς αὔρας
τάς γυμνάς τῶν Ναιάδων
κυνηγῶ χελώνας, σαύρας,
δι' ἀκάρπων πεδιάδων
τονθορύζων σοβαρά
τραλλαλὰ τραλλαλλαρά,
«ἄραις μάραις
κουκουνάραις.»

Κ' ἐγὼ γράφω. Κι' ἂν ὁ χάρτης
λείψ' ἐκ τῆς πολυγραφίας
(ὁ πιστός μου κύων μάρτυς,
μετασχών τῆς ἐργασίας)

πᾶσαν θύραν, πάντα τοῖχον,
πρὸς τὸ πείσμα τῶν κυρίων,
καταβρέχω διὰ στίχων,
καὶ τὸν κάλαμόν μου ξύων,
σχεδιάζω τολμηρὰ
τραλλαλὰ τραλλαλλαρά
«ἄραις μάραις
κουκουνάραις.»

Τοὺς κριτὰς κ' ἐγὼ φορτίζω,
ὥς τὸν Ἡρακλῆν Αὐγείας,
καὶ τὴν δάφνην τοῖς χαρίζω,
ἂν μοι δώσουν τὰς χιλίας.
"Αν μ' ἐκδάρουν πλὴν τὸ δέρμα,
παρ' ἄξιαν ἐννοεῖται,
καὶ τὸ τελευταῖον σπέρμα
τοῦ νοός μου ἐξαντλεῖται
ἐν τῷ σπείρειν μοχθηρὰ,
τραλλαλὰ τραλλαλλαρά,
«ἄραις μάραις
κουκουνάραις.»

Λοιπὸν, μὰ τὰς λάλους κίσσας . . .
καὶ τὸν μάρτυρα Μαρσύαν,
κ' ἐγὼ πρέπω μεταζύ σας,
κύκνοι κατὰ φαντασίαν,
ἀφοῦ πρὸς κοινόν μας κλέος,
τὴν πατρώαν λύραν σύρας,
τρουθαδόρος ἐγὼ νέος
ἐκ τῆς παλαιάς μου πῆρας,

σᾶς τὰ εἶπον φανερά
τραλλαλὰ τραλλαλλάρᾳ,
«μ' ἄραις, μάραις,
κουκουνάραις.» (Sic)

Ἴδου δὲ καὶ τὸ ἐπιγραφόμενον·

2. Ἡ κατάρατος.

Λυσσᾷ καταιγίς εἰς ἀγρίους δρυμοὺς
καὶ θύελλα μαύρη μαστίζει τὰ ὄρη·
μὲ κόμην λυτὴν κι' ἀπλανεῖς ὀφθαλμοὺς
προβαίν' ἡ κατάρατος κόρη.

Κρημνώδης βαράθρων ῥωγμὴ
τὸν ἄσκοπον δρόμον τῆς κόπτει,
σφοδρὰ τῶν χειμάρρων ὄρμῃ
τὴν τόλμην τῆς σκώπτει.

Μὲ βλέμμα θολὸν καὶ παράλυτον πνεῦμα
μετρᾷ τῆς ἀβύσσου τὰ χαίνοντα βάθη,
καὶ θέλ' εἰς τ' ἀκοίμητον ῥεῦμα
νὰ θάψῃ τ' ἀκοίμητα πάθη.

Βροντᾷ φοβερὸς κεραυνὸς
καὶ τ' ἄφρον τῆς βῆμ' ἀνατρέπει.
Ἐδῶ δυσμενὲς οὐρανὸς
τὸν βίον τῆς σκέπει.

Γλυκεῖ' ἀναμνήσεις τὸν νοῦν τῆς ὀρθοῦν,
καὶ θέλ' εἰς τὸν κόσμον στραφεῖσα νὰ ζήσῃ,
καὶ σπεύδει νὰ κόψῃ τὸ ῥόδον τ' ἀνθοῦν
τὴν κόμην μ' αὐτὸ νὰ στολίσῃ.

Τὸ ῥόδον μαραίνειτ' ὥχρὸν
κ' ἐμπρός της αὐτόματον πίπτει.
Στροβίλῃμ' ἀνέμου ψυχρὸν
μακρὰν της τὸ ῥίπτει.

Τ' ἀκοίμητον ὄμμ' ἀπαυδᾷ σκυθρῶπὸν
κ' ἐκ πείνης κλονοῦνται τὰ κρύα της μέλη.
μηλέας εὐώδη κι' ὠραῖον καρπὸν
νὰ δρέψ' ἡ ταλαίπωρος θέλει.
Ἐντὸς τῆς τρεμούσης χειρὸς
ἐκθνήσκ' ἡ προτέρ' εὐωδία,
βιβρώσκει τὸ μῆλον, εὐρὼς
καὶ μαύρη σαπρία!

Σφοδρὰ ταραχὴ φλεγμενούσης καρδίας
ἔς τὰ στήθη φλογίζοντας μύδρους ἀφίνει.
Εἰς ῥύακος δρόσους αἰθρίας
νὰ σβύσῃ τῆς δίψαν της κλίνει.
Ὁ ῥύαξ, ἐν θύμ' ἐκδικῶν,
ἐκτρέπετ' ἐξαίφνης εἰς αἶμα,
ἐν ᾧ κατοπτρίζετ' εἰκὼν
μὲ θνήσκοντος βλέμμα.

Γνωρίζει καλῶς τὴν γλυκεῖαν μορφὴν,
πολλάκις ἐφίλησ' ἐκεῖνο τὸ στόμα.
Πλὴν πῶς μετ' ἀπλὴν τῶν ἐρώτων στροφὴν
τ' ὠραῖον ἀπῆνθησε χρῶμα;
Μὲ κόμην ἐκ φρίκης ὀρθὴν,
μακρὰν τοὺς ταρσοὺς της ἐπείγει
Τὸ βεῦμα μὲ στόνον βαθὺν
ὀγκοῦται, τὴν πνίγει! (Sic)

Τοιαῦται, κύριοι, εἶναι αἱ «Βοσπορίδες αὔραι.»

Διά τε τὴν χάριν, λοιπόν, τὴν κομψὴν εὐτραπελίαν, τὴν ῥέουσαν στιχουργίαν, καὶ διὰ τὰς πολλὰς ἄλλας ἀρετὰς αὐτῶν, ἡ ἐπιτροπεία δὲν ἐδίστασε νὰ ἀπονεύμῃ ὁμοφύηφως τὸ χιλιόδραχμον γέρας καὶ τὴν δάφνην εἰς τὸν ποιητὴν τῶν λυρικῶν τούτων ποιήσεων· συγχρόνως δὲ δίκαιον ἐθεώρησε νὰ ἀπονεύμῃ τὸν ἔπαινον εἰς τὸν ποιητὴν τῶν ἀκτίων καὶ τῶν μύρων. Διὸ καὶ παρακαλοῦμεν τὸν κύριον Πρύτανιν, τὸν καὶ πρόεδρον τῆς ἐπὶ τοῦ Βουτζίναίου διαγωνισμοῦ ἐπιτροπείας, ν' ἀποσφραγίσῃ τὰ δύο δελτία τὰ ἀνήκοντα εἰς τὸν πρῶτον· ν' ἀποσφραγίσῃ προσέτι καὶ τὸ ὑπ' ἀριθ. 15 δελτίον τοῦ ἐπαινουμένου ποιήματος «ἀκτῖνες καὶ μύρα», ἵνα γνωσθῶσι τὰ ὀνόματα τῶν ποιησάντων αὐτά.

Ἡμεῖς, δὲ καταλύοντες τὸν λόγον, εὐχόμεθα ὅπως καὶ εἰς τοὺς μέλλοντας ποιητικούς διαγωνισμοὺς σταλῶσιν ἔργα γεναιότερα, συντείνοντα πρὸς τε τὸν πλουτισμὸν τῆς νεωτέρας ἡμῶν φιλολογίας, καὶ πρὸς εὐχαρίστησιν καὶ τιμὴν τοῦ φιλογενοῦς ἀγωνοθέτου, Ἰωάννου Βουτσινᾶ, τοῦ φιλοτίμου τούτου καὶ καλοῦ τέκνου τῆς πατρίδος.

Ἡ ἐπιτροπεία

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΟΚΚΙΝΟΣ

Πρύτανις τοῦ Πανεπιστημίου καὶ Πρόεδρος.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΔΕΝΤΟΓΛΩΣ

τακτ. Καθηγητής.

Ὁ εἰσηγητής

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Γ. ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ.

τακτ. Καθηγητής.

Ἡ ἔκθεσις αὕτη ἀνεγνώσθη δημοσίᾳ ἐν τῇ μεγάλῃ τοῦ Πανεπιστημίου αἰθούσῃ τὴν 15 Μαΐου 1876. Μετὰ δὲ τὸν

εισηγητὴν ἀναβάς τὸ βῆμα ὁ κύριος Ἐμμανουὴλ Κόκκι-
νος, Πρύταρις τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, ἀπεσφράγισε
τὸ δελτίον τοῦ ποιήσαντος τὰς «Βοσπορίδας αὔρας»,
καὶ ἀνέγνω μεγαλοφώνως τὸ ὄρομα τοῦ Γεωργίου Κ. Βυ-
ζηϊνοῦ, πρότινος μὲν χρόνου φοιτητοῦ τοῦ Ἐθνικοῦ Πανε-
πιστημίου, νῦν δὲ σπουδάζοντος τὴν φιλολογίαν ἐν Γερ-
μανίᾳ διὰ τῆς δαψιλοῦς χορηγίας τοῦ ἐν Κωνσταντινου-
πόλει γενναίου προστάτου τῶν γραμμάτων κυρίου Γεωργίου
Ζαρίφη. Ἀποσφραγίσας δὲ ὁ Πρύταρις κατόπιν καὶ τὸ ὑπ'
ἀριθ. 15 δελτίον τοῦ ποιήσαντος «τὰς ἀκτίνας καὶ μύ-
ρα» ἀνέγνω τὸ ὄρομα τοῦ Κωνσταντίνου Σκόκου. Τὸ δὲ
πολυπληθὲς ἀκροατήριον ἐχάρη δι' ἀμφοτέρους τούτους τοὺς
ᾄδονδας παρ' ὧν καὶ ἐλπίζει τελειότερα φιλολογικὰ ἔργα ἐν
τῷ μέλλοντι.

2, 14
february